

Uradni list Republike Slovenije

Internet: <http://www.uradni-list.si>

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 23

Ljubljana, sreda 15. 3. 2000

Cena 1400 SIT

ISSN 1318-0576

Leto X

DRŽAVNI ZBOR

1048. Nacionalni program razvoja telekomunikacij (NPRTel)

Na podlagi 3. člena zakona o telekomunikacijah (Uradni list RS, št. 35/97, 45/97 - odločba US in 13/98 - odločba US) in 168. člena poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 29. 2. 2000 sprejel

NACIONALNI PROGRAM razvoja telekomunikacij (NPRTel)

1. UVOD IN NAMEN

1.1 Pravna podlaga

Zakon o telekomunikacijah določa v 3. in 64. členu pripravo in sprejem nacionalnega programa razvoja telekomunikacij (v nadaljevanju: program), s katerim se določajo dolgoročni razvoj telekomunikacijskega omrežja in storitev, vlaganja v javno telekomunikacijsko omrežje, uporaba ekonomsko upravičenih tehnologij za pokrivanje podeželskih in manj razvitih območij z javnimi telekomunikacijskimi storitvi in prilagoditev politike razvoja telekomunikacij na tržne razmere.

Pri pripravi programa je upoštevan tudi dolgoročni plan Republike Slovenije za obdobje 1986-2000 (Uradni list SRS, št. 1/86, 41/87 in 12/89 ter Uradni list RS, št. 27/91) ter spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana, ki jih je Državni zbor Republike Slovenije sprejel na 35. seji dne 13. novembra 1995.

1.2 Povzetek vsebine

Program temelji na sedanjem stanju telekomunikacij v Sloveniji (točke 2.1-2.6), vlogi in pomenu telekomunikacij za gospodarski in družbeni razvoj in na njihovem pomenu kot informacijski infrastrukturi prihajajoče informacijske družbe. Spremembe v tehniki in tehnologiji, organizaciji in telekomunikacijski infrastrukturi povzročajo v telekomunikacijah nove trende, ki jih karakterizirajo zlivanje telekomunikacijskih, avdiovizualnih, informacijskih in drugih vrst storitev, mobilnost in dostopnost uporabnikov, globalizacija, zblíževanje telekomunikacij, medijev in informacijske tehnike.

Obraunavani podatki o dosedanjem razvoju telekomunikacij na našem ozemlju kažejo, da svetovni trendi s časovnim zamikom vplivajo tudi na nas.

Cilje politike telekomunikacij in njenega nadaljnega razvoja, možne smeri dolgoročnega razvoja telekomunikacij in pomen znanja za doseganje postavljenih ciljev obravnava program v točkah 3.1-3.3. Temeljni cilji politike telekomunikacij in njenega nadaljnega razvoja so:

- doseganja stabilnega razvoja telekomunikacij v skladu s pričakovani uporabnikov,
- zagotovitev univerzalnih telekomunikacijskih storitev,
- zaščita interesov uporabnikov,
- spodbujanje učinkovitosti in tekmovanja med obratovalci,
- zagotovitev učinkovite rabe virov (radiofrekvenčnega spektra, številčenja),
- spodbujanje razvoja, novih storitev, raziskav in inovacij,
- zaščita nacionalno-varnostnih interesov države.

Uresničitev teh načelnih ciljev je možna prek delnih ciljev, kot sta liberalizacija in pospešitev razvoja telekomunikacij tako, da bo dosežen povprečen nivo razvitosti držav EU in gostota 55 naročnikov na 100 prebivalcev v fiksnem in 30% v mobilnem omrežju do leta 2005.

Program vsebuje obveznosti, usmeritve in možnosti, ki so posledica vključevanja v evropske in globalne telekomunikacijske povezave (točka 4). Upoštevanje teh obveznosti in usmeritev bo na nadaljnji razvoj delovalo dolgoročno ugodno. Prednosti mednarodnega sodelovanja bo mogoče izkoristiti le, če bomo to sodelovanje okrepi.

Nadaljnji učinkoviti razvoj telekomunikacij je mogoč le z njihovo liberalizacijo in prilagoditvijo na tržne razmere. Nova telekomunikacijska zakonodaja mora (točke 5.1-5.1.1) zagotoviti in vzpodbuditi zdrave tržne odnose, dinamično tekmovanje, zasebne investicije in odprt pristop do javnih omrežij. Prav tako je treba ustanoviti neodvisni regulativni organ, urediti medomrežno povezovanje, zagotavljanje univerzalnih telekomunikacijskih storitev (USO), odpraviti omejitve za vsotop novih obratovalcev telekomunikacijskih storitev, zagotoviti elastičen nadzor cen, zaščito interesov uporabnikov in povečanje njihovega vpliva na delovanje državnih organov. Tržni odnosi zahtevajo prilagoditev cen stroškom, kar pomeni znižanje mednarodne pogovornine (cen mednarodnih klicev) in (vsaj začasno) zvišanje cen mesečne naročnine in krajevnih klicev. Program kaže na spremembe, ki jih prinaša zblíževanje telekomunikacijskih, informacijskih tehnik in tehnologij ter medijev, vendar ugotavlja, da v tej fazi razvoja še ni mogoče oceniti vseh posledic tega zblíževanja. To bo vplivalo tudi na spremembe v organizaciji državne uprave.

Ob predpostavki nadaljevanja gospodarske rasti in izvajanja programa je predviden dinamičen razvoj telekomunikacij (točke 6.1–6.9) z raznovrstnostjo obratovalcev, omrežja in storitev. Hitreje se bodo razvijala mobilna omrežja in storitve na podlagi internetovega protokola. Konkurenca bo povzročila nižanje cen, celotni prihodki od telekomunikacijskih storitev pa bodo kljub temu rasli po realni stopnji več kot 10% letno. Ocenjeno je, da se bo delež teh prihodkov v družbenem bruto prihodku povečal od sedanjih 2% na 6,5% v letu 2015. Količina prenesenih podatkov po medkrajevnem in mednarodnem omrežju bo naraščala zelo hitro in se bo podvojila v času od 18 do 24 mesecev.

Podeželska in manj razvita območja kot tudi osebe s posebnimi zahtevami ali drugačnimi zmožnostmi ne smejo biti zaradi liberalizacije oziroma tržnih pogojev prikrajšani glede možnosti uporabe univerzalnih telekomunikacijskih storitev (USO). Program vsebuje ukrepe, kako takim uporabnikom to zagotoviti po sprejemljivih pogojih v okviru gospodarske javne službe, po novem zakonu o telekomunikacijah pa v skladu z določbami o zagotavljanju univerzalnih telekomunikacijskih storitev. V nadaljevanju programa je predvidena uporaba ekonomsko upravičenih tehnologij za pokrivanje podeželskih in manj razvitih območij z javnimi (osnovnimi) telekomunikacijskimi storitvami primeroma, saj zaradi razvoja telekomunikacij dolgoročno ne bi smeli togo graditi samo na tehnikah in tehnologijah, podanih v tem programu.

Zaradi izredno hitrih tehnično tehnoloških sprememb v telekomunikacijah in različnosti pričakovanih novih omrežij ne bi bilo smiselno dolgoročno načrtovanje razvoja posameznih omrežij in storitev s trasami, kapacitetami in vrstami opreme oziroma parametrov tras. Program obravnava le razvoj in strukturo važnejših delov omrežja Telekom Slovenije, d.d. ter razvoj nekaterih vrst telekomunikacijskih omrežij in storitev.

Vloga Telekom Slovenije, d.d. se z liberalizacijo postopoma spreminja (točki 7.1 in 7.2). Z novim zakonom o telekomunikacijah se bo preoblikoval iz javnega podjetja v družbo, ki bo imela na reguliranem telekomunikacijskem trgu zaradi svojega dominantnega položaja še nekaj časa več obveznosti kot večina drugih organizacij v tej dejavnosti. Program predvideva postopno privatizacijo Telekom Slovenije, da bi država v prvi fazi, ki bi se lahko izvedla dokaj hitro, prodala svoj delež nad 51%.

Program obravnava potrebna vlaganja za razvoj telekomunikacij (točka 8) zelo na kratko. Prikazuje vlaganja le v nekatera omrežja, ker ugotavlja, da so telekomunikacije privlačna in rentabilna panoga, ki je v liberaliziranih in stabilnih okoljih sposobna sama skrbeti tudi za potrebna vlaganja. Financiranje iz proračuna ali iz podobnih virov za vzpodbujanje nadaljnjega razvoja telekomunikacij v takih razmerah ni primerno, temveč je treba zagotoviti stabilne, pregledne in objektivne pogoje delovanja, ki bodo privlačni za vlagatelje. Pomembnejše ugotovitve programa so zbrane v sklepnih ugotovitvah (točka 9).

2. ANALIZA STANJA

2.1 Informacijska družba

V zadnjih letih so tehnično tehnološki razvoj in ekonomske razmere bistveno spremenili način življenja. Poslovanje postaja vse bolj globalno, konkurenca vse ostrejša. To sili podjetja k večji produktivnosti, v učinkovito odzivnost na zahteve trga in v elastično organiziranost. Ob tem se ne spreminja le način poslovanja, ampak tudi družbeno življe-

nje, način, kako komuniciramo, kako se učimo, delamo, kupujemo, zdravimo, se zabavamo in informiramo. Podjetja se iz kompleksnih hierarhičnih organizacij z enostavnimi posli preoblikujejo v decentralizirane, omrežno usmerjene organizacije z bolj kompleksnimi posli. Spreminjajo se modeli upravljanja in proizvodni procesi. Informacije in telekomunikacije postajajo temeljni viri proizvodne in storitvene dejavnosti, ki vse bolj temeljita na znanju. Telekomunikacije in informacije bodo v naslednjih dvajsetih letih najhitreje rastoči sektorji. Poleg tega spodbujajo tudi rast celotnega gospodarstva. Uveljavljanje in zblizevanje digitalnih informacijskih, telekomunikacijskih in avdiovizualnih tehnik ter globalizacija življenja spodbujata prehod iz industrijske v informacijsko družbo. Informacijska družba temelji na informacijski infrastrukturi, ki je sestavljena iz terminalske opreme, telekomunikacijskih omrežij in storitev ter vsebine. Tvorijo jo ljudje, ki ustvarjajo, oblikujejo in uporabljajo informacije, razvijajo aplikacije in storitve ter to infrastrukturo upravljajo.

Temeljnega pomena za razvoj informacijske družbe je možnost, da uporabniki sami kreirajo vsebine, ki so dostopne praktično vsemu svetu. Za to že obstajajo ustrezne tehnike in orodja. Začetki tega so osebne domače strani na internetu. Sodobna avdiovizualna tehnika tudi v domačem okolju omogoča izdelavo večpredstavnih (multimedijskih) vsebin. Z vsem tem dobiva človek dejavnejšo vlogo v družbi in posega na doslej monopolna področja ponudnikov vsebin.

V Evropi je mnogo projektov, namenjenih pospeševanju informacijske infrastrukture in prehodu v informacijsko družbo. Večina projektov in usmeritev sloni na dveh dokumentih, in sicer na Bangemannovem poročilu 'Evropa in svetovna informacijska družba' in na 'Deklaraciji o globalnih informacijskih omrežjih', ki je bila sprejeta 1997 v Bonnu pod okriljem Evropske komisije in v organizaciji nemške vlade. Bangemannovo poročilo je usmerjeno predvsem na problematiko graditve informacijske infrastrukture, medtem ko Bonnska deklaracija opredeljuje politične, systemske in strateške vidike uvajanja informacijske in telekomunikacijske tehnike.

Na podlagi Bangemannovega poročila je Svet Evropske unije sprejel operativni program ter definiral postopke in dejavnosti za njegovo izvedbo. Prva faza izmed 11 prioritarnih eksperimentalnih projektov za graditev evropske informacijske družbe bo obsegala tudi graditev širokopasovnih transevropskih omrežij za povezave univerz, medicinskih ustanov, raziskovalnih centrov in javnih uprav držav članic EU, telekomunikacijske storitve za majhna in srednje velika podjetja, učenje in delo na daljavo itd.

Bangemannovo poročilo poudarja prednosti, ki jih prinašajo storitve informacijske družbe, obenem pa svari pred nevarnostjo oblikovanja dvoplastne družbe, kar bi pomenilo delitev na tiste, ki imajo dostop do storitev informacijske družbe, in tiste, ki tega dostopa nimajo. Pri tem ima izjemno pomembno vlogo zagotovitev univerzalnih telekomunikacijskih storitev (USO). Vsi sloji državljanov, vključno s člani skupin z drugačnimi zahtevami ali zmožnostmi kot so npr. nezaposleni, invalidi in ostareli (osebe s posebnimi potrebami ali drugačnimi zmožnostmi), morajo imeti zagotovljen prost dostop do storitev informacijske družbe.

Bonnska deklaracija opredeljuje temeljna načela, po katerih bo potekala prihodnja informacijska integracija Evrope. Bistveni poudarki Bonnske deklaracije so:

- možnosti za vse subjekte pri dostopu do globalnih omrežij (informacijske infrastrukture);
- spodbujanje gospodarske rasti (nove vrste storitev);
- odločilna vloga zasebnega sektorja;
- potreba po uvajanju ustrezne zakonodaje.

Trendi kažejo, da bodo v procesu evropske integracije globalna informacijska omrežja transnacionalna, zato bo prost pretok informacij omogočal tako poslovnemu svetu, posameznim uporabnikom kot tudi vladam vseh evropskih držav, vključno s tistimi, ki si prizadevajo za članstvo v EU, da pridobijo dostop do informacij pod enakopravnimi pogoji ter tako postanejo ponudniki in uporabniki informacij in storitev. Kulturna in jezikovna raznovrstnost je bistvo skupne evropske dediščine, zato bodo prizadevanja usmerjena v razvoj in uporabo take informatike, ki omogoča prenos informacij med različnimi jezikovnimi okolji in s tem enakopravno uporabo jezikov. Uporabnikom je treba zagotoviti dostop do informacijskih vsebin v njihovem materinem jeziku, kar bo pospeševalo kulturno in jezikovno pestrost, s tem pa pomagalo pri ohranjanju narodne in kulturne razpoznavnosti (identitete).

Javni sektor bo moral odigrati dejavno vlogo pri uvajanju informacijske družbe. Zakonodajca, ki bo urejala to področje, bo morala biti pregledna, predvidljiva, nepristranska in spodbujevalna za investiranje. Omogočati mora konkurenčno delovanje, ravnotežje med svobodo izražanja in varovanjem zasebnih in javnih interesov ter zaščito uporabnikov.

Slovenija je v celoti sprejela načela Bonnske deklaracije, ker ta odseva tudi naše razvojne interese in cilje. S podpisom deklaracije je Slovenija sprejela nalogo, da nadaljuje z razvojem svoje državne strategije in aktivnosti ter sodeluje na evropski in globalni ravni in podpira ponudbo in uporabo globalnih informacijskih omrežij, kar naj temelji na načelih te deklaracije.

Z vsem tem dobiva človek priložnost za bistveno dejavnejšo vlogo v družbi in posledično za boljše življenje. Informacijska družba ima pogoje, da preraste v "družbo znanja", ki naj bi poskrbela za dvig kakovosti življenja vseh članov družbe.

Kako hitro pa bo razvoj v informacijsko družbo dejansko uspel, je odvisno od tega, kdaj se bodo njegovega pomena začela zavedati vodstva in zaposleni v podjetjih ter vlade posameznih držav in državljani.

2.2 Telekomunikacijska in informacijska infrastruktura

Informacijska infrastruktura temelji na množici različnih medsebojno povezanih omrežij, ki z medsebojnim delovanjem omogočajo, da deluje informacijska infrastruktura na celotni telekomunikacijski infrastrukturi. Napovedi o prihodnjem informacijskem okolju so precej enotne v tem, da bosta zanj značilni raznolikost in konkurenca med različnimi storitvami, ki jih bodo ponujala različna omrežja. To pomeni trg, ki ga bosta oblikovala medsebojna odvisnost in združevanje poslovnih aktivnosti.

Obstoječa telekomunikacijska omrežja za različne telekomunikacijske storitve so se v preteklosti razvijala ločeno ali le rahlo povezano. Zaradi tehničnih, tehnoloških, razvojnih in ekonomskih razlogov so zelo specializirana, neprilagodljiva za hitro uvajanje novih storitev in hitre odzive na tržne razmere, težko povezljiva in upravljiva ter predvsem predraga. To pomeni, da so za različne storitve potrebni posebni terminali, posebni dostopovni vodi in posebna omrežja. Posledično imamo za različne storitve različne načine poimenovanja in naslavljanja, različne načine zaračunavanja in plačevanja storitev ter različno administriranje.

Prihodnja informacijska infrastruktura pomeni prekrivanje med klasičnim telefonskim in podatkovnim svetom ter svetom radia in televizije tako pri uporabi in tehniki ter tehnologiji kot tudi pri trženju. Ta evolucija pomeni približevanje

oziroma združevanje (konvergenca) omrežij in zlivanje (integracija) storitev. Ob tem je treba poudariti, da ne gre za postavljanje povsem novega omrežja. Strategija temelji na povezovanju obstoječih omrežij (telefonskega, radio/TV in podatkovnih omrežij), optimizirani uporabi vsakega izmed njih in sistematičnem uvajanju novih tehnik in tehnologij.

Tehniki enosmernega prenosa, kot sta radiodifuzija in kabelska televizija, prehajata v tehnike dvosmernega prenosa, z možnostjo interaktivnega komuniciranja. Z mobilnimi in večpredstavnimi (multimedijskimi) komunikacijami se izpolnjuje dolgoletna želja, da bi tudi na daljavo imeli enake možnosti kot pri neposrednem komuniciranju.

Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU) je svojo vizijo zlivanja omrežij in storitev poimenovala globalna informacijska infrastruktura (GII – "Global Information Infrastructure"), v Evropi se je uveljavil izraz evropska informacijska infrastruktura (EII – "European Information Infrastructure"), za Slovenijo pa bi to poimenovali slovenska informacijska infrastruktura (SII).

GII je projekt ITU, ki določa evolucijo sedanjih omrežij v smeri medsebojne funkcionalne povezave omrežij za vse storitve. Evolucijo bodo usmerjali socialni, tehnološki, regulacijski in tržni dejavniki. GII bo dala ljudem varne, kakovostne in predvsem poceni telekomunikacijske storitve, temelječe na množici odprtih aplikacij, ki obdelujejo in sporočajo vse vrste informacij kjerkoli, kadarkoli in kamorkoli. GII bo temeljila na medsebojnem delovanju telekomunikacijskih omrežij, naprav za obdelavo podatkov, podatkovnih baz in uporabniških terminalov. Prevladuje beseda globalnost, uporaba ednine za GII pa poudarja vključevanje vseh omrežij.

Zlivanje v preteklosti povsem ločenih sektorjev, ki so bili določeni z različno regulativo, različnimi zahtevami trgov in različnimi tehničnimi rešitvami, je zahtevna, a nujna naloga, ki se je v praksi že začela reševati. Vodi k transakcijskemu modelu, ki temelji na izrazito interaktivni, inteligentni infrastrukturi, kjer uporabnik lahko nadzira in usmerja stroške.

Uporabnik odloča kdaj, kako in od kod želi imeti izbrane informacije ter pri tem poljubno kombinira elemente infrastrukture. Ta zagotavlja nove metode dostopa do informacij in njihove uporabe, revolucionarno spreminja način poslovanja, način in možnosti za izobraževanje in zabavo.

Ob ustrezni razširjenosti spodbuja informacijska infrastruktura družbeni, kulturni in regionalni razvoj, zmanjšuje probleme razdalj, spodbuja oblikovanje novih storitev ter olajšuje dostop do informacij in storitev. Omogoča delo na odročnih področjih z veliko brezposelnostjo in enakovredno vključevanje ljudi s teh področij v družbeno življenje. Zagotavlja enake možnosti ženskam in moškim in integracijo osebam s posebnimi zahtevami ali drugačnimi zmožnostmi. Z učinkovitim javnim dostopom do informacij in z možnostjo, da so državljani hkrati uporabniki in ponudniki informacij, povečuje raven demokracije v družbi in utrjuje kulturno samozavest naroda.

S programom se Slovenija aktivno vključuje v graditev evropske informacijske infrastrukture (EII) s ciljem zagotavljanja interesov uporabnikov telekomunikacijskih storitev in aktivne vloge Slovenije pri vključevanju v globalne telekomunikacijske tokove. To bo omogočilo večjo konkurenčno sposobnost gospodarstva in povečalo dohodek od telekomunikacij.

Glede na geografsko lego ima Slovenija odlične možnosti za trženje tranzitnih telekomunikacijskih storitev – predpogoj za to je skladnost s širokopasovno telekomunikacijsko infrastrukturo Evrope. Za zagotovitev aktivne vloge v zahtevnem mednarodnem okolju telekomunikacij pa je nujna sinergija vseh akterjev v Sloveniji.

Za doseganje ciljev SII je treba spodbujati domača strateška partnerstva, domača znanja, lastno dodano vrednost in to obravnavati kot sestavni del slovenske informacijske infrastrukture. Le s tako aktivno vlogo bo Sloveniji uspelo ohraniti kritično maso znanja, ki je nujna za nadaljnji razvoj telekomunikacij in informacijskih tehnik.

2.3 Telekomunikacije kot generator družbeno-ekonomskega razvoja

Telekomunikacije so pogoj za uspešno gospodarsko rast in eden najučinkovitejših ter hkrati relativno poceni dejavnikov za povečevanje te rasti.

Medsebojno pospeševanje razvoja telekomunikacij in gospodarstva dokazujejo spodaj navedeni podatki:

- Število telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev po posameznih državah je tem večje, čim večji je bruto družbeni proizvod na prebivalca. Če ugotovitev obrnemo, rečemo lahko tudi, da je družbeni proizvod tem večji, čim večja je gostota telefonskih naročnikov (diagram v Prilogi 2).

- V 23 najbolj razvitih državah, ki imajo le 15% prebivalstva sveta, je priključenih 62% vseh telefonskih naročnikov.

- Pri novejših storitvah so te razlike še izrazitejše, saj je npr. 84% mobilnih naročnikov, 91% faksimilnih naprav in 97% vseh gostiteljskih računalnikov interneta v razvitih deželah.

- Pregled držav ali regij, ki so se hitreje razvijale, pokaže, da so te države oziroma regije najprej pospešile razvoj telekomunikacij (Japonska med leti 1960 in 1977; Koreja, Singapur in Tajvan med leti 1975 in 1985; nekatere države Južne Amerike po letu 1990).

Razvite države uporabljajo razvitost svojih telekomunikacij kot konkurenčno prednost in kot oviro za manj razvite pri konkurenčnem boju na trgu proizvodov in storitev z najvišjo dodano vrednostjo.

Za razliko od dosedanjega razvoja mora Slovenija v prihodnje pospešiti predvsem razvoj sodobnih telekomunikacijskih storitev v skladu z strategijo GII in EII. Ekonomske posledice pospešenega razvoja telekomunikacij so predvsem te:

- multiplikacijski učinki so pri vlaganjih v telekomunikacije veliko večji kot v katerikoli drugi veji, posledično pa vplivajo tudi na rast drugih vej;

- stimuliranje mednarodne konkurenčnosti in trgovanja;

- izboljšanje učinkovitosti velikih, srednjih in malih podjetij, tudi v globalnih razmerah;

- odpiranje privlačnih lokacij za tuje investitorje, ustvarjanje dolgoročne perspektive za investiranje iz tujine;

- formiranje strokovnega potenciala in ustvarjanje novih delovnih mest;

- hitrejša ekonomska rast zaradi zmanjšanja informacijskih stroškov kot posledice učinkovitih telekomunikacij in povečane proizvodnje v informacijsko intenzivnih industrijah;

- omogočanje policentričnega razvoja in izenačevanje razvojnih možnosti.

2.4 Telekomunikacije kot dobrina in temeljna človekova pravica

Telekomunikacije oziroma telekomunikacijski prostor države ima večino značilnosti naravne in javne dobrine. Gre za infrastrukturo infrastrukture vsake, še posebej pa v informacijsko družbo usmerjene države, za katero ne smejo veljati samo običajni zakoni ponudbe in povpraševanja. Vse

zakone in dogajanja v telekomunikacijskem prostoru je treba ocenjevati tudi s stališča dolgoročnih interesov države in njene družbe. Prav posebej to velja za radiofrekvenčni spekter, številčenje oziroma številski prostor, zaščito podatkov in zasebnosti porabnikov.

Telekomunikacije so, vsaj osnovne storitve (USO), tudi priznana temeljna človekova pravica, ki jo marsikje ni mogoče realizirati na ekonomski način, zato jo mora država s posebnimi zakonskimi določbami omogočiti v sprejemljivih obsegu, kakovosti in ceni. Osnovne storitve, ki so opredeljene kot določen najmanjši nabor storitev ustrezne kakovosti, morajo biti dostopne vsem uporabnikom po primerni ceni ne glede na geografsko lokacijo. Danes razumemo to kot možnost oziroma pravico vsakega državljana do telefonskega priključka, ki naj omogoča prenos zvokovnih (govornih) sporočil frekvenčne pasovne širine 3,1 kHz, prenos faksimilnih sporočil grupe 3 in možnost prenosa podatkov prek modema s hitrostjo do 2400 bit/s. Tak priključek naj ima možnost dostopa do nujnih storitev, do obratovalca za klice v sili in posredovanje pri vzpostavljanju zvez ter do informacij o telefonskih naročnikih.

Z razvojem telekomunikacij se bo ta minimalni nabor telekomunikacijskih storitev spreminjal.

Osnovni pogoji, vezani na temeljno pravico do telekomunikacij, so:

- vsakemu državljanu je treba omogočiti uporabo univerzalnih storitev znotraj javnega omrežja po dostopnih cenah za uporabnika,

- vsakdo, vključno z osebami s posebnimi zahtevami ali drugačnimi zmožnostmi, mora imeti dostop do telekomunikacijskih storitev pod primernimi (enakimi) pogoji,

- telekomunikacije morajo biti stalno dostopne in brez prekinitvev tudi v času kriz in vojn.

2.5 Globalne smeri razvoja telekomunikacij

V tehnično-tehnološkem in organizacijskem smislu doživljajo telekomunikacije izjemen razvoj. Napredek na področju telekomunikacij in informacijske tehnologije karakterizirajo naslednji trendi:

- zlivanje (integracija) različnih telekomunikacijskih storitev kot so besedila, zvok in slike znotraj enega telekomunikacijskega omrežja,

- zblíževanje (konvergenca) telekomunikacijskih, informacijskih tehnik in tehnologij in tehnologije medijev,

- mobilnost in dostopnost storitev uporabnikom vedno in povsod, ne glede na njihov trenutni geografski položaj in čas,

- globalizacija omrežij in storitev.

Ti trendi so zelo izraziti. Hkrati se stalno večja zmogljivost, kakovost in kompleksnost storitev ter aplikacij.

Tradicionalno telefonsko omrežje pospešeno spreminja svoj značaj. Zgrajeno je bilo izključno kot nosilec govornih storitev, sedaj pa se mora soočiti s telekomunikacijskimi zahtevami modernih družb in gospodarstev, ki daleč presegajo zmožnosti govornih telekomunikacij. Pomemben napredek je bil dosežen z digitizacijo telekomunikacijskih omrežij in integracijo storitev z digitalnimi omrežji (ISDN), kar ponuja možnost učinkovitega prenosa ne le zvokovnih storitev ampak tudi podatkovnih in slikovnih (video) storitev v omejenem obsegu po telefonskih vodih. Evropska skupnost je sprejela standard EURO-ISDN kot izhodiščno infrastrukturo za razvoj v smeri informacijske družbe. Nove multimedijske storitve, na primer visokokakovostne videokomunikacije, pa zahtevajo bistveno večjo frekvenčno pasovno širino, kot jo omogoča ISDN. Potrebna je nova širokopasovna telekomunikacijska infrastruktura, ki bo omogočala fleksibilno

kombiniranje vseh informacijskih medijev. Današnja vodilna tehnika za učinkovito implementacijo takšne infrastrukture je tako imenovani asinhronski način prenosa (ATM) v kombinaciji z internetovim protokolom. To je tudi smer razvoja slovenske telekomunikacijske infrastrukture pri vpeljavi širokopasovne javne infrastrukture z uporabo tehnike B-ISDN, ki pa se bo prilagajala najnovejšim tehnikam in globalnim trendom.

Značilen primer zblíževanja različnih informacijskih medijev je internet. Uporabnik lahko prek njega izkorišča vrsto aplikacij kot so elektronsko poslovanje, izobraževanje na daljavo, elektronsko sporočanje, poiskava informacij itd., ki jih realizira s pomočjo internetskih storitev (telnet, www, news, ftp, gopher itd). To pomeni, da se bodo današnjim internetskim storitvam pridružile nove (internet-ska telefonija, video konference, plačljiva televizija itd.). Internetske storitve je treba obravnavati enakovredno z današnjimi najpomembnejšim telekomunikacijskimi storitvami (fiksna in mobilna telefonija, podatkovne komunikacije, radiodifuzija) z vseh bistvenih vidikov (kakovost storitev, varnost, zasebnost itd.). Poudariti velja izreden pomen internetskih storitev za vse generacije, da se lahko neprekinjeno izobražujejo na daljavo in tako dosegajo potrebna znanja, ki omogočajo prestrukturiranje delovne sile za potrebe informacijske družbe.

Mobilnost in dostopnost v telekomunikacijah omogočajo radiokomunikacijski sistemi, posebej mobilna omrežja in brezvrvični sistemi. Razvoj mikroelektronike, digitizacija signalov, nove metode kodiranja so povzročili hitro rast teh sistemov, ki postajajo resna konkurenca in tudi dopolnitev fiksnemu telefonskemu omrežju, odpirajo pa tudi nove možnosti v povezovanju naročnikov na fiksno javno omrežje, v storitvah radiolokacije in navigacije.

Za sedanj in prihodnji razvoj javnih telekomunikacij je značilna tudi liberalizacija, ki jo je omogočil razvoj tehnike ter tehnologije in nižanje cen telekomunikacijskih naprav in storitev. Graditev telekomunikacijskih omrežij in nudenje telekomunikacijskih storitev lahko ekonomično organizirajo tudi posamezni gospodarski subjekti in ne več samo država. Prevladuje prepričanje, da je uvajanje konkurence, ne glede na velikost države in razvitost panoge, nujna in da odlaganje uvedbe konkurence pomeni izgubo mnogih koristi.

V večobratovalskem (večoperaterskem) okolju ni več mogoče pooblastiti samo enega obratovalca (operaterja) za tehnično brezhibnost in korektnost delovanja vseh v državi delujočih telekomunikacijskih sistemov. Prav tako ni smiselno od države pričakovati in zahtevati, da sama poskrbi za sleherni parameter v normativnem in nadzornem smislu. Čim več tehnične vsebine je smiselno v celoti prepustiti posameznim obratovalcem in ponudnikom storitev, ki morajo tudi z uporabo standardov, posebej še mednarodno usklajenih (harmoniziranih), doseči potrebno tehnično skladnost omrežij in opreme. Zakonodaja naj se omeji le na bistvene zahteve oziroma predpise.

V prehodu na liberaliziran trg se odpravlja zaščita in posebne pravice monopolnih, državnih obratovalcev. Ti obratovalci morajo prevzeti celo večje obveznosti pri zagotavljanju dostopa do omrežja, nudenju storitev in zagotavljanju kapacitet omrežja. Za urejanje telekomunikacij ni mogoče učinkovito uporabiti druge splošne zakonodaje, ki ureja odnose na trgu, zato nastaja nova telekomunikacijska zakonodaja (regulativa), ki opredeljuje predvsem delovanje telekomunikacijskega tržišča, zagotavlja odprtost omrežij (ONP), upravljanje omejenih dobrin, zagotavljanje univerzalnih storitev, zaščito uporabnikov in drugo.

2.6 Dosedanji razvoj in stanje telekomunikacij v Sloveniji

Začetki telekomunikacijske dejavnosti na ozemlju Slovenije segajo v čas neposredno po odkritju telegrafa oziroma telefona. Pred prvo svetovno vojno je bilo zgrajenih več objektov, ki so prek našega ozemlja predvsem s telegrafskimi zvezami povezovali avstroogrsko prestolnico s pristanišči in pomorskimi bazami na Jadranu. Po prvi svetovni vojni se je postopoma oblikovalo slovensko telegrafsko in telefonsko omrežje. Prve avtomatske telefonske centrale so bile postavljene že leta 1927, v letu 1928 je začela delovati tudi prva radijska postaja. V javno telekomunikacijsko omrežje so sorazmerno hitro uvajali razne tehnične novosti. Tehnične in tehnološke rešitve so bile vedno blizu ali pa enake rešitvam v telekomunikacijsko bolj razvitih državah, intenzivnost razvoja, število oziroma gostota telefonskih priključkov, kakovost storitev in zmogljivost (kapaciteta) omrežja pri nas pa so zaostajali za njimi. Posebej opazen je bil zaostanek po stanju ob koncu druge svetovne vojne. Ponudba je v Sloveniji ves čas zaostajala za povpraševanjem.

Organiziranost in pravni temelji telekomunikacijske dejavnosti v Sloveniji so se večkrat spreminjali. Za večino telekomunikacijskih storitev so imele monopol organizacije PTT. V nasprotju z razvito Evropo je bila prodaja in nabava terminalske opreme prosta, pod pogojem, da je imela atest PTT. Organizacije PTT so bile od leta 1960 naprej precej samostojne. V Sloveniji je bilo 9 podjetij PTT, ki so bila povezana v Združenem podjetju PTT Ljubljana. Oktobra 1993 so se združila v enotno podjetje PTT, s 1. januarjem 1995 pa se je to podjetje razdelilo na Pošto Slovenije in Telekom Slovenije.

Zakonodaja je zunaj sistema PTT opredelila le telekomunikacije za potrebe organizacij RTV in lastna (funkcionalna) omrežja velikih sistemov. Posebej so se razvijale storitve osebnega klica po sistemu RDS, od leta 1982 pa tudi kabelska distribucijska omrežja CaTV in od konca 90 let internetske storitve. Čeprav je bila mobilna telefonija v okviru sistema PTT, se je precej samostojno razvijala z analognim sistemom NMT 410 in od leta 1996 tudi z digitalnim sistemom GSM 900.

Državne telekomunikacijske pristojnosti so bile v preteklosti močno koncentrirane na ravni federacije. Slovenija svojih državnih telekomunikacijskih organov ni imela, zato tudi ne tradicije za vodenje telekomunikacijske politike. Po osamosvojitvi je bila ustanovljena Uprava RS za telekomunikacije kot organ v sestavi Ministrstva za promet in zveze.

Slovenija je dobila svoj prvi zakon o telekomunikacijah šele leta 1997. Druge republike bivše SFRJ so imele svoje zakone že v času skupne države, kar kaže, da je (bila) v slovenski družbi zavest o pomenu telekomunikacij in o potrebi po enotni, učinkovito vodeni telekomunikacijski politiki slabo prisotna.

Po drugi svetovni vojni je število telefonskih priključkov na 100 prebivalcev raslo hitro, vendar počasneje od razvitih držav, zato se je razkorak v primerjavi z njimi še povečeval (diagram v prilogi). V primerjavi z vzhodnoevropskimi državami pa je bil razvoj hitrejši, saj se je Slovenija po razvitosti telekomunikacij med temi državami povzpela na prvo mesto, čeprav so imele nekatere od teh držav po vojni ugodnejši položaj. Povprečna letna stopnja rasti števila oziroma gostote priključkov je od 13% v sedemdesetih letih padla na 9% v osemdesetih in na 8% v devetdesetih letih. Slovenija je ob koncu leta 1997 imela 733.266 telefonskih priključkov, kar pomeni gostoto 36,7%, ki so jo imele Nizozemska leta 1981, Nemčija leta 1982, Avstrija leta 1986, Italija leta 1989. Telekomunikacijsko bolj razvite države (Švedska, Dan-

ska, ZDA itd.) so tako gostoto dosegle že pred letom 1975. Stanje gostote telefonskih priključkov v vzhodnoevropskih državah je danes od 15% do 30%.

V Sloveniji je bilo ves čas izredno veliko nerealiziranih vlog za telefonski priključek, ki so se v letih do 1995 gibale okrog številke 50.000. Pospešena graditev telefonskega omrežja v zadnjih letih, nove tehnološke rešitve in uvedba mobilne telefonije so omogočili, da se je število teh vlog ob koncu leta 1997 znižalo na 25.000. Slovenija ima tudi zelo veliko (137.000) dvojčnih priključkov, ki pa ne ustrezajo standardom za sodobne telefonske priključke. Kakovost storitev, ki je bila v nekaterih obdobjih precej slaba, se je z digitizacijo zadnja leta zboljšala, skrajšala se je čakalna do-

ba za priključitev novega telefona, ki sedaj znaša okrog 20 dni, in čas odprave napak.

Mednarodna telekomunikacijska zveza je pri urejanju statističnih podatkov razvrstila svojih 206 držav članic v štiri skupine glede na kosmati družbeni proizvod na zaposlenega: nizka, nižja-srednja, višja-srednja in visoka. Slovenija je uvrščena v višjo-srednjo skupino, v kateri je 28 držav (npr. Argentina, Češka, Grčija, Malta, Južnoafriška republika itd.). V tabeli v nadaljevanju so iz te statistike (3) podani nekateri telekomunikacijski pokazatelji za Slovenijo in povprečje za skupino, v kateri se nahaja (višja-srednja), ter povprečje za najbolj razvite države (visoka). Navedeni podatki veljajo za leto 1996, če ni v tabeli drugače podano.

Tabela 1 – Telekomunikacijski pokazatelji

	Slovenija	Višja-srednja	Visoka
GDP na prebivalca (USD)	9.431	4.747	25.806
Število telefonskih priključkov na 100 prebivalcev	33,33	13,36	54,06
Povprečni letni porast števila tel. priklj. 1990-1996 (%)	7,8	9	3,6
Čakalna doba na telefonski priključek, * leta	1,1	0,9	—
Stopnja digitizacije central (%)	62	69,9	89,9
Izkoriščena kapaciteta central (%)	75,5	84,8	89,9
Število javnih govorilnic na 1.000 prebivalcev	1,45	2,68	5,17
Priključnina (pristojbina za nov priključek) (USD)	761	203	139
Mesečna naročnina (USD)	6,8	8,3	12,1
Cena triminutne krajevne zveze (USD)	0,02	0,09	0,12
Število mobilnih priključkov na 100 prebivalcev	1,01	2	13,7
Odhodni mednarodni promet v minutah na prebivalca	53,3	13,3	12,3
Odhodni medn. promet v minutah na zaposlenega v telek.	160	97,7	94,4
Porast števila telefonskih priključkov 1995/1996 (%)	7,9	10	3,6
Porast mobilnih priključkov med letoma 1996/1995 (%)	48,1	75,5	54,1
Predvidena gostota telefonskih priključkov leta 2.000	41,89	16,98	59,26

*izračunano z deljenjem števila čakajočih na priključek s številom novih priključkov na leto

Čeprav so nekateri podatki v tabeli dovolj zgovorni, velja opozoriti še na nekatere značilnosti, ki so delno vidne iz tabele, delno pa iz drugih podatkov iz te statistike. Slovenija je po razvitosti telekomunikacij še vedno zadnja med zahodnimi državami in prva med vzhodnimi. Hitrost povečevanja števila (navadnih) telefonskih priključkov je v povprečju skupine, število priključkov na 100 prebivalcev je približno v skladu z kosmatim družbenim proizvodom na prebivalca. Zaostaja pa povečevanje števila mobilnih priključkov in nekaterih drugih storitev. Podatki o razvoju telekomunikacij v vzhodnoevropskih državah kažejo, da nas lahko nekatere od teh držav v nekaj letih dohitijo.

Opazen je zelo močan odhodni mednarodni promet tako glede na prebivalca kot tudi na zaposlenega v telekomunikacijah, kar je razumljivo glede na velikost države.

Država je vedno nadzorovala cene telekomunikacijskih storitev, ki so ves čas zaostajale za dejanskimi stroški. Ker se niso povečevale po stroškovnih načelih, se je neusklajenost cen s stroški stalno večala. Uvedeni so bili tudi razni načini dodatnega financiranja graditve omrežja, predvsem krajevnega. Poleg manjše udeležbe sredstev proračuna je bilo financiranje razvoja v glavnem iz lastnih sredstev organizacij PTT. V letih od 1976 do 1991 je bilo pomembno združevanje sredstev uporabnikov v okviru SIS (samoupravne interesne skupnosti). Zaradi tega so nekateri naročniki v primerjavi z bolj razvitimi deli države plačali zelo visoko začetno ceno (priključnino) novega telefonskega priključka. Po ukinitvi SIS ni bilo več systemskega vira, ki bi ga bilo

mogoče uporabiti tudi za financiranje gradnje krajevnih telefonskih omrežij in s tem za povečevanje števila telefonskih priključkov na manj razvitih področjih.

3. CILJI TELEKOMUNIKACIJSKE POLITIKE

3.1 Smeri optimalnega dolgoročnega tehnološkega razvoja telekomunikacij

Liberalizacija telekomunikacij, ki je prisotna že dalj časa, se je v zadnjih nekaj letih spremenila v svetovni proces, ki ga močno podpira tudi Svetovna trgovinska organizacija (WTO), in se nezadržno širi po vsem svetu, ne glede na stanje razvitosti telekomunikacij v regiji ali državi.

Slovenske telekomunikacije so močno vpete v evropski prostor in prek njega v svetovnega. Prevelik zaostanek za Evropo pomeni izključitev iz kroga držav s hitrim družbenim in ekonomskim razvojem, zato velja, da morajo slovenske telekomunikacije slediti evropskemu razvoju s čim manjšim zamikom. Če hoče Slovenija v celoti izkoristiti svoje strateške danosti, mora čimprej digitizirati telekomunikacijsko omrežje vključno z naročniškimi zankami, povečati razširjenost mobilnih telekomunikacij, da bo primerljiva z razširjenostjo fiksnih, in relativno hitro uvajati širokopasovne digitalne zmogljivosti s tehnikama ATM in SDH kot osnovo za večpredstavostne (multimedijske) komunikacije.

Razvoj bo potekal v močno liberaliziranem, večobratovalskem okolju, ne samo na ravni storitev, ampak tudi na infrastrukturni ravni. Medsebojna povezljivost in medsebojna obratovalnost sta nepogrešljiva in ključna elementa delujočega konkurenčnega okolja, pri čemer je predvsem postavitve pravilnega tehničnega in regulativnega ogrodja za medsebojno povezljivost ena od primarnih nalog telekomunikacijske politike. Država mora obratovalcem zakonsko zagotoviti povezljivost, in sicer kot pravico in kot dolžnost.

Pri uvajanju evropske širokopasovne telekomunikacijske infrastrukture mora Slovenija aktivno sodelovati in zagotoviti obratovalno skladnost med telekomunikacijskimi obratovalci oziroma omrežji, kabelskimi distribucijskimi oziroma komunikacijskimi omrežji in globalnimi satelitskimi omrežji. Zagotavljanje in razširitev uporabe transevropskih omrežij in storitev, vključno z elektronsko pošto, prenosom podatkov in video ter večpredstavnostnimi (multimedijskimi) storitvami, se mora izvajati usklajeno s telekomunikacijsko politiko na evropski ravni.

3.2 Dolgoročna vloga in pomen lastnega znanja

Dolgoročna akumulacija lastnih telekomunikacijskih znanj, razvoj lastne telekomunikacijske opreme in storitev v ustreznem obsegu ter njihovo trženje na svetovnem trgu so temeljnega pomena za hiter in učinkovit razvoj slovenskih telekomunikacij in slovenskega telekomunikacijskega prostora. Predvsem so lastna znanja in izkušnje najboljše sredstvo za izogibanje napačnim usmeritvam in odločitvam v vseh fazah, od strateških zamisli prek idejnih načrtov do izvedbe, obratovanja in vzdrževanja vgrajene opreme.

Telekomunikacijsko omrežje spada in bo spadalo med najbolj zahtevne produkte človeške pameti. V naslednjih letih bosta telekomunikacijska tehnika in tehnologija postali ogrodje mnogih drugih tehnik in tehnologij, telekomunikacijsko omrežje pa infrastrukturna infrastruktura naše civilizacije. V času, ko marsikatera tehnologija in infrastruktura oziroma njun razvoj resno načenja svetovno ekologijo, medsebojne odnose in ekonomsko stabilnost, bo evolucija telekomunikacijskega omrežja prinesla optimalno razmerje med koristnostjo in ceno v vse sfere življenja razvitih in tudi manj razvitih delov sveta ter služila kot element povezovanja in racionalizacije porabe omejenih virov.

Telekomunikacijsko omrežje kot produkt bo na voljo uporabnikom po vsem svetu, kot tehnologija oziroma kot prodajni artikel pa bistveno bolj omejenemu krogu najnaprednejših držav, ki so in bodo zmožle vlaganja v znanje in razvoj, posebej še v generični razvoj. Vključitev Slovenije v globalno informacijsko družbo in ekonomijo znanja ni mogoča brez ustreznega znanja, čeprav bi bili na voljo ustrezni tehnični pogoji. Ključnega pomena je zato stalni proces izobraževanja in ciljnega ravnanja s človeškimi viri za področje telekomunikacij in informacijskih tehnik.

Slovenija tudi proizvaja telekomunikacijsko opremo. Pomembnejša je proizvodnja telefonskih central, ki dosega skoraj en odstotek svetovne proizvodnje. Več kot 50% proizvedenih central so sad domačega razvoja, proizvodnja drugih, predvsem večjih central, pa poteka v sodelovanju s podjetjem Siemens. Nad 70% proizvodnje central gre v izvoz, proizvodnja in izvoz na prebivalca sta v tem segmentu daleč največja na svetu. V izvorni (generični) razvoj za proizvodnjo svojega (domačega) tipa telefonskih central je bilo vloženo veliko znanja in sredstev. Ker daje dobre rezultate, bi ga morali vzdrževati še naprej. Nabor znanj, potrebnih za uspešen izvorni razvoj, obsega poleg obvladovanja strojne in programske opreme tudi najnovejša znanja o razvoju telekomunikacijskega trga, smereh razvoja telekomunikacij in

podobno in se jih lahko uporabi tudi za kompleksnejše naloge pri načrtovanju omrežij, izvozu telekomunikacijske opreme in storitev, upravljanju telekomunikacij itd.

Ohranjanje in rast tega lastnega razvojnega potenciala ima večkratni pozitivni efekt na narodno ekonomijo in družbo kot celoto:

- slovenska industrija lahko izvažata izdelke vrhunske tehnike in tehnologije z veliko dodano vrednostjo in brez prevelikega izkoriščanja neobnovljivih naravnih virov;

- Slovenija ima in bo imela svoje kadre, ki so oziroma bodo usposobljeni za vrhunsko načrtovanje in realizacijo slovenskega telekomunikacijskega omrežja;

- pridobljena integracija znanja in izkušenj omogoča izvoz ne samo slovenske industrije telekomunikacijske opreme ampak, s primernimi mednarodnimi povezavami, tudi izvoz slovenskih telekomunikacijskih storitev, kar je edini možni način za ohranitev ekonomskega ravnotežja slovenskih telekomunikacij v domačem prostoru.

Za podporo izobraževanju in lastnemu razvoju telekomunikacij je treba zagotoviti podobne prijeme, kot jih uporabljajo druge novoindustrializirane države:

- spodbujanje zanimanja mladine za ustrezne študijske usmeritve z opredelitvijo strateškega pomena telekomunikacij in informacijskih tehnik, ki se odraža tudi v realizaciji SII,

- privlačna štipendijska politika ter spodbujanje interdisciplinarnega dodiplomskega in podiplomskega študija (tehnika, tehnologija, upravljanje /management/, ekonomija...),

- povezava študija z industrijo telekomunikacij (tehnika, tehnologija, obratovalci) ter ohranjanje in tvorjenje novih razvojno-raziskovalnih jeder z ustrežno kritično maso znanja, ki omogoča izvorni razvoj in lastno dodano vrednost,

- sofinanciranje novih in dopolnilnih oblik izobraževanja (izobraževanje na daljavo, delavnice, mednarodni seminarji...), posebej še vrhunskih strokovnjakov,

- spodbujanje vključevanja v evropske programe (5. okvirni program, EUREKA, PHARE ...) predvsem z organizacijsko podporo in sofinanciranjem,

- sofinanciranje izvornega (generičnega) razvoja predvsem v delu, ki ga izvajajo raziskovalni instituti in univerze,

- podpiranje in sofinanciranje pilotskih telekomunikacijskih sistemov v domačem okolju, posebej tistih, ki so plod domačega razvoja.

3.3 Cilji telekomunikacijske politike in programa

Temeljni cilji politike telekomunikacij in njenega nadaljnega razvoja so:

1. z dolgoročnim, stabilnim in pospešenim razvojem telekomunikacij v Sloveniji zagotoviti zanesljive telekomunikacijske storitve, katerih ponudba bo usklajena s pričakovanimi uporabnikov in potrebami informacijske družbe,

2. zagotoviti dostopnost univerzalnih telekomunikacijskih storitev vsem po dostopnih cenah,

3. ščititi interese potrošnikov in drugih uporabnikov telekomunikacijskih storitev vključno z zaščito telekomunikacijske tajnosti in zasebnosti,

4. zagotoviti in pospeševati učinkovitost in tekmovanje med obratovalci,

5. spodbujati razvoj in uvajanje novih storitev, raziskav in inovacij v telekomunikacijah,

6. zagotoviti učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra in telekomunikacijskega številčenja,

7. zagotoviti delovanje telekomunikacij in nudenje storitev ob naravnih nesrečah, v času izrednega stanja in vojne,

8. zaščita nacionalno-varnostnih interesov države.

Te načelne cilje bo mogoče doseči postopoma, prek naslednjih delnih, preglednih in oprijemljivih ciljev (načini realizacije so navedeni v drugih točkah programa):

- uskladiti (harmonizacija) naše tehnične in pravne rešitve z evropskimi in svetovnimi normativi do konca leta 2000,

- zagotoviti izvajanje univerzalnih storitev najkasneje s 1. januarjem 2001 in postopno širiti njihov obseg,

- pospešeno izvajati modernizacijo omrežja tako, da bo popolna digitizacija medkrajevnega omrežja dokončana do konca leta 2000, da bo uvedeno inteligentno omrežje z osnovnim naborom storitev (CS2) v letu 2000 in istega leta dosežena gostota 10% priključkov ISDN,

- pospeševati digitizacijo radiodifuzije tako, da bo leta 2005 lahko že 30% naročnikov uporabljalo DAB in DVB,

- pospeševati razvoj telekomunikacij tako, da bo dosežen povprečen nivo razvitosti držav EU, in sicer v letu 2005 v fiksnem omrežju gostota 55% in v mobilnem omrežju 30%,

- nadzorovano izvesti popolno liberalizacijo telekomunikacijskih storitev in infrastrukture,

- začeti prvo fazo postopne privatizacije državnega deleža v telekomunikacijskih organizacijah in jo v čim večji meri dokončati v letu 2000,

- zagotoviti javnost in preglednost postopkov, pogojev in dela državne uprave.

Slovenija se lahko v svetu uveljavi s svojimi telekomunikacijskimi storitvami, zato si mora postaviti cilj, da bo postala pomembnejše evropsko in svetovno telekomunikacijsko posredovalno središče, za kar bo morala bit dejavna tako v mednarodnih telekomunikacijskih organih kot v mednarodnih dvostranskih stikih in zagotoviti tehnično tehnološke podlage za graditev takega središča.

4. VKLJUČEVANJE V EVROPSKE IN GLOBALNE TELEKOMUNIKACIJSKE POVEZAVE

Telekomunikacije posamezne države so sestavni del enotnega svetovnega omrežja. Potreba po meddržavnem sodelovanju je večja kot na drugih segmentih delovanja države. Glede telekomunikacijske problematike so za našo državo poleg dvostranskega sodelovanja pomembne predvsem Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU), Konferenca evropskih uprav za pošto in telekomunikacije (CEPT), Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde (ETSI), Svetovna trgovinska organizacija (WTO) in Evropska unija (EU).

Slovenija ima urejene dvostranske odnose telekomunikacijskih organov s sosednjimi državami. V dvostranskih stikih ne prihaja do bolj poglobljenih odnosov, niti ni opaziti posebnih težav, razen pri odnosih z Italijo pri obmejnem usklajevanju uporabe radiofrekvenčnega spektra oziroma urejanju uporabe radijskih postaj, ki sevajo čez mejo.

ITU je najstarejša mednarodna (medvladna) organizacija, ki na svetovni ravni skrbi za regulativne in standardizacijske zadeve s področja telekomunikacij. V svetu so telekomunikacije razvite neenakomerno. Najmanj razvite države imajo približno 3 telefonske priključke na 100 prebivalcev, države v Srednji in Vzhodni Evropi okrog 16 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev, razvite države pa več kot 50 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev. Ker ITU težko ustreže vsem pričakovanjem, se ustanavljajo regionalne organizacije s podobnimi nalogami. Zaradi skoraj 136-letne tradicije in močnega kadrovskega potenciala pa je ITU, posebej na področju satelitskih in drugih radijskih zvez kot tudi na področju telekomunikacijske standardizacije, še vedno najpomembnejša mednarodna telekomunikacijska organi-

zacija. Slovenija mora spremljati delovanje ITU in ukrepati v primerih, pomembnih za našo državo.

ETSI je evropska standardizacijska organizacija v okviru EU, ustanovljena leta 1988, ki se je v kratkem obdobju svojega delovanja izredno uveljavila. To je v telekomunikacijah samo pospešilo proces, v katerem državne standardizacije izgubljajo pomen. EU sofinancira ETSI in marsikateri dokument te organizacije postane podlaga za tehniške predpise EU. ETSI izdaja standarde ETS, začasne standarde IETS, tehnične podlage za regulativo TBR in druge standardizacijske dokumente. Slovenija se glede telekomunikacijske standardizacije lahko v celoti opre na ETSI, zato je treba delo te organizacije skrbno spremljati.

Konferenca evropskih uprav za pošto in telekomunikacije (CEPT) opravlja po večji reorganizaciji v letu 1990 le naloge, ki so povezane z regulativo telekomunikacij. CEPT združuje vse evropske države razen ZRJ, tudi Rusijo, zato je zelo primeren organ za urejanje zadev, ki se morajo enotno reševati za vso Evropo. CEPT je svoje delo organiziral v Komiteju za radiokomunikacije (ERC) in v Komiteju za telekomunikacijsko regulativo (ECTRA). Oba komiteja imata v Kopenhagnu svoja urada (ERO oziroma ETO). Oba komiteja izdajata priporočila in odločitve s področja telekomunikacijske regulative. Ker EU nekatere naloge kot so npr. satelitske zveze, namembnost radiofrekvenčnega spektra in podobno, v veliki meri prepušča CEPT, je treba pri usklajevanju naše regulative z evropsko nujno upoštevati tudi dokumente te organizacije. CEPT in njegovi organi kot tudi organi EU prevzemajo v Evropi s poenotenjem regulativnih pravil nekatere naloge državnih organov, zato mora Slovenija aktivno delovati v teh organih in postati članica uradov ERO in ETO.

4.1 Svetovna trgovinska organizacija WTO

Splošni sporazum o trgovini s storitvami GATS, ki je bil v okviru WTO sklenjen leta 1994 ob koncu urugvajskega kroga pogajanj o prosti trgovini, obsega s področja telekomunikacij le aneks o storitvah z dodano vrednostjo. Aneks obravnava podrobnosti v zvezi z dostopom do trga storitev z dodano vrednostjo in potrebne ukrepe za zagotovitev konkurenčnega delovanja pri nudenju teh storitev, kot so:

- javna objava informacij o pogojih za dostop do javnih omrežij in storitev ter pogojev za njihovo uporabo,

- podpisnice GATS morajo pod enakopravnimi pogoji doseči soglasje glede dostopa do javnih omrežij in storitev ter njihove uporabe,

- države članice WTO in podpisnice GATS morajo zagotoviti medomrežno povezovanje zasebnih omrežij in opreme z javnimi omrežji in storitvami.

Naknadno so od aprila 1994 do 15. februarja 1997 potekala pogajanja o sporazumu o bazičnih telekomunikacijskih storitvah (5). Sporazum, ki je začel veljati 5. februarja 1998, zajema vse oblike telekomunikacijskih storitev, in sicer govorno telefonijo, teleks, zakup vodov, fiksne in mobilne satelitske sisteme, mobilno telefonijo, prenos podatkov, osebni klic, osebne komunikacijske sisteme, kot tudi krajevne, medkrajevne in mednarodne klice. Države – podpisnice sporazuma – so se obvezale, da bodo postopoma odpirale svoj trg telekomunikacijskih storitev in pri tem spoštovale pravila obnašanja, kot jih določa sporazum. Odpiranje trga teh držav bo potekalo v skladu s "ponudbo", ki jo je dala posamezna država. Storitve, zajete s sporazumom, ki ga je podpisalo 69 držav, predstavljajo več kot 90% vseh telekomunikacijskih prihodkov na svetu. Sporazum omogoča vstop tujcem na do sedaj relativno zaprte trge telekomunikacijskih storitev, omogoča tuje in-

vestiranje v telekomunikacije (ustanavljanje tujih firm ali komercialno prisotnost in možnost delničarstva v državnih telekomunikacijskih podjetjih), vsebuje pa tudi regulativna načela za korektno konkurenčno delovanje na trgu telekomunikacijskih storitev.

Poleg glavnih načel, ki jih vsebuje že krovni sporazum GATS, torej prost dostop do trgov, vsedrjavna obravnava (uvoženo blago ali storitve se obravnava enako kot enakovredno domače blago ali storitve oziroma se obravnava tuje subjekte enako kot domače), obravnava drugih po načelu države z največjimi ugodnostmi, zahteva po preglednosti, prinaša sporazum o bazičnih telekomunikacijskih storitvah precej specifičnih pravil, ki se nanašajo na:

- medomrežno povezovanje,
- osnovne (univerzalne) telekomunikacijske storitve,
- javnost nekaterih podatkov,
- oblikovanje neodvisnega regulativnega organa,
- dostop do omejenih virov (radiofrekvenčni spekter, telekomunikacijsko oštevilčenje).

Zgoraj navedena pravila so usklajena s pravili, ki jih za države članice uveljavlja EU.

Slovenija je podpisala sporazum GATT v letu 1994, članica WTO pa je postala v letu 1995, ni pa je med podpisniki sporazuma o bazičnih telekomunikacijskih storitvah. Do naslednjega kroga pogajanj, predvidoma v letih 1999/2000, mora Slovenija pripraviti in ponuditi tak seznam specifičnih zavez za progresivno liberalizacijo teh telekomunikacijskih storitev, da bo sprejemljiv za druge članice WTO. S ponujeno stopnjo liberalizacije bi se kot druge članice obvezali, da bomo zmanjšali ovire pri vstopu na svoj telekomunikacijski trg, enakopravno obravnavali tuje in domače ponudnike ter postopoma zmanjševali omejitve pri ustanavljanju pravnih oseb ali pri skupnih vlaganjih za opravljanje storitvenih dejavnosti ter omejitve višine vloženega tujega kapitala.

Okvirno bo Slovenija na teh pogajanjih ponudila:

a) Postopno sproščanje za tuje obratovalce storitev javne govorne telefonije in teleksa ter gradnje in upravljanja javnega telekomunikacijskega omrežja. Predvidoma bi bila popolna sprostitev za

- storitve v krajevnem prometu v letu 2001
- preprodaja govornih storitev (Resale) v letu 2001
- storitve v medkrajevnem prometu v letu 2002
- storitve v mednarodnem prometu v letu 2003

oziroma bo ponudba za dinamično sproščanja v Sloveniji leta 2001 usklajena s ponudbo, ki jo bo EU dala WTO.

b) Tržne telekomunikacijske storitve:

- dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup, kabelskih komunikacijskih in distribucijskih sistemov, satelitskih zvez VSAT, javnih telefonskih govorilnic se sprostijo tudi za tuje in se opravljajo na podlagi dovoljenja;

- podatkovnih telekomunikacij, globalnih širokopasovnih in multimedijskih storitev se sprostijo in opravljajo na podlagi dovoljenja, vendar do konca leta 2000 javno telekomunikacijsko omrežje za te storitve gradi in upravlja le Telekom Slovenije;

- mobilnih in satelitskih komunikacij ter osebnega klica se sprostijo in opravljajo na podlagi koncesije.

c) Možnost tudi tujega lastništva omrežij za telekomunikacijske storitve, vendar z začasno omejitvijo lastniškega deleža do višine 30% za omrežja fiksne telefonije in 49% za omrežja mobilnih komunikacij.

d) Vgraditev določb referenčnih dokumentov GATS v državno regulativo.

EU nastopa v odnosu do WTO enotno, zato se bo morala tudi Slovenija v perspektivi vključiti v njen okvir.

4.2 Telekomunikacije v EU

EU je začela oblikovati skupno telekomunikacijsko politiko v letih 1984/1987, ko so ugotovili relativno močno zaostajanje telekomunikacij v primerjavi z ZDA in Japonsko in sprejeli prve skupne ukrepe.

Leta 1987 je Komisija EU pripravila politični okvir za hitreje spremembe na področju telekomunikacij in izdala Zeleno knjigo o razvoju skupnega telekomunikacijskega trga. Liberalizacijski cilji v Zeleni knjigi so bili v prvi fazi omejeni na sproščanje (liberaliziranje) trga terminalskih naprav, medsebojno priznavanje odobritev terminalske opreme, postopno odpiranje trga storitev za konkurenco, ločitev upravnih in izvajalskih funkcij, prost dostop do omrežja in ustanovitev Evropskega instituta za telekomunikacijske standarde ETSI.

V letu 1992 so temeljito analizirali doseženo stanje. Analiza je pokazala, da so vsaj formalno doseženi cilji iz Zelene knjige. Z rezultati pa niso bili popolnoma zadovoljni. Obratovalci že liberaliziranih storitev so pri opravljanju storitev naleteli na številne ovire, ker so svoje storitve lahko opravljali le prek fiksne telefonskega omrežja, za katerega so še vedno imeli izključne pravice prvotni obratovalci, ki niso (vedno) tvorno sodelovali pri reševanju medsebojnih problemov. Po obsežnih razpravah in analizah so v EU ugotovili, da ni mogoče ostati na pol poti in da lahko enoten telekomunikacijski trg zaživi le, če izvedejo popolno liberalizacijo.

Popolno liberalizacijo telekomunikacijskega trga so postopoma izvajali od leta 1993 tako, da so leta 1994 liberalizirali satelitske storitve in opremo, leta 1995 omogočili omrežjem CaTV opravljanje vseh že liberaliziranih storitev, leta 1996 liberalizirali mobilne telekomunikacije in njihovo infrastrukturo, s 1. januarjem 1998 pa so liberalizirali še storitve govorne telefonije in obratovanje infrastrukture, pri čemer so te roke Španiji podaljšali do 1. decembra 1998, Luksemburgu do 1. julija 1999, Irski in Portugalski do 1. januarja 2000 ter Grčiji do 1. januarja 2002.

Iz obdobja "rezerviranih storitev" so ključne predvsem tri direktive, in sicer Terminalska direktiva, Direktiva o storitvah in Direktiva o zagotavljanju odprtosti omrežij. Za uspešno izvajanje Direktive o popolni liberalizaciji telekomunikacij je bilo treba regulirati tudi nekatere druge zadeve, ki so v pogojih monopolnega delovanja drugotnega pomena. To so predvsem prestrukturiranje cen in njihova uskladitev s stroški, nevtralno upravljanje sistema številčenja, zagotavljanje odprtosti omrežij, zagotavljanje univerzalnih storitev vsem državljanom, preprečevanje izkoriščanja prevladujočega položaja na trgu in podobno. Te zadeve so urejene v Direktivi o zagotavljanju odprtosti omrežij za govorno telefonijo, Direktivi o dovoljenjih za telekomunikacijske storitve, Direktivi o zagotavljanju univerzalnih storitev in poveztivosti, Direktivi o zakupljenih vodih, Satelitski direktivi, Direktivi o CaTV ter Direktivi o mobilnih in osebnih komunikacijah.

Najpomembnejše določbe te zakonodaje, ki je skladna s sporazumi v okviru WTO na globalni ravni, so:

- Zagotovljeno mora biti prosto trženje terminalske opreme in uveden enoten način odobravanja te opreme, ki ga izvajajo (še) državni organi na podlagi skupnih tehničnih predpisov (CTR). Ti smejo vsebovati le bistvene zahteve, kot so npr. varnost omrežja, zaščita podatkov, zagotovitev skladnosti z omrežjem in v upravičenih primerih tudi zagotovitev medsebojnega delovanja terminalske opreme. Nova direktiva bo odpravila državno odobravanje terminalske opreme, odgovornost za skladnost s predpisi pa bo prenesena na proizvajalce te opreme.

– Odprtost javnih omrežij (ONP) je temeljni pogoj za razvoj konkurence. Osnovna direktiva opredeljuje načela, po katerih morajo pogoji dostopa do javnih omrežij temeljiti na objektivnih kriterijih, države morajo zagotoviti enakopravnost pri obravnavi, preglednost in javno objavo pogojev ter postopkov za pridobitev tega dostopa; usklajeni morajo biti tehnični in finančni pogoji dostopa do javnih omrežij; v direktivah o medomrežnih povezavah, govorni telefoniji in univerzalnih storitvah ter zakupljenih vodih so ta načela razčlenjena po posameznih primerih.

– Zagotovljeno mora biti primerno in učinkovito medomrežno povezovanje z javnimi telekomunikacijskimi omrežji, prevladujoči obratovalci (dominantni operaterji) morajo ugoditi vsem razumnim zahtevam za medomrežne povezave in javno objaviti pogoje za medomrežne povezave, cene morajo biti pregledne in usklajene s stroški, obratovalci morajo vzpostaviti tak sistem stroškovnega knjigovodstva, ki bo omogočil identifikacijo teh stroškov, postopki sporazumov in pogodb morajo biti javno objavljeni in pogoji pregledni, podrobne informacije o tehničnih standardih morajo biti javno dostopne, pogodbe o medomrežnih povezavah morajo biti dostavljene državnim organom in dostopne zainteresiranim strankam, državni organi (regulativni organi) imajo pravico nadzirati take dogovore in po potrebi intervenirati.

– Države morajo zagotoviti osnovne (bazične) storitve, ki so tudi po ceni dostopne vsem državljanom, in vzpostaviti sistem za pokrivanje stroškov teh storitev; sistem zagotavljanja teh storitev mora biti pregleden, konkurenčno nevtralen in enakopraven za vse obratovalce. Države lahko samostojno odločajo o višji stopnji zagotavljanja univerzalnih storitev v svojem državnem prostoru, vendar na pregleden, enakopraven in konkurenčno nevtralen način.

– Zagotovljene morajo biti zadostne kapacitete vodov za zakup, ki morajo omogočiti vsaj minimalno izbiro vmesnikov. Na voljo morajo biti vse potrebne informacije o tehničnih karakteristikah, tarifah, pogojih dobave in uporabe, dovoljenjih itd. Cene za zakupljene vode morajo biti pri prevladujočih obratovalcih usklajene s stroški in pregledne.

– Reguliranje telekomunikacij morajo prevzeti neodvisni regulativni organi, ki naj imajo odločilno vlogo pri zaščiti konkurenčnega delovanja, zato v nobenem primeru ne smejo biti odvisni od obratovalcev telekomunikacijskih storitev. Regulativni organi morajo zagotavljati javnost in preglednost, ki bo omogočila stabilnost in napovedljivost dogajanj v trgovanju s storitvami.

– Odgovornost za upravljanje radiofrekvenčnega spektra in sistema številčenja naj prevzamejo državni (ali drugi neodvisni) organi, države pa morajo na pregleden in enakopraven način omogočiti dostop do takšnih omejenih virov in njihove uporabe.

– Liberalizirane so vse telekomunikacijske storitve in potrebna infrastruktura, individualno dovoljenje za opravljanje storitev se sme zahtevati samo v določenih primerih, ko se dodeljuje omejene dobrine ali posebne pravice oziroma obveznosti. V drugih primerih mora zadoščati priglasitev, t.j. oblika avtorizacije, ki ne zahteva izrecne odobritve pred začetkom opravljanja storitev. Pogoji, po katerih se opravljajo storitve, morajo temeljiti na objektivnih, nediskriminacijskih in preglednih kriterijih. Izdajo dovoljenja je mogoče zavrniti samo iz utemeljenih razlogov, pogoji in postopki pridobitve oziroma zavrnitve morajo biti javno objavljeni, roki za pridobitev dovoljenja pa primerni.

– Države morajo vzpostaviti časovno in vsebinsko učinkovite postopke za reševanje sporov med obratovalci, v delovanju svojih organov morajo zagotoviti preglednost in javnost regulative, postopkov in pogojev dovoljenj ter enakopravno obravnavo vseh vpletenih.

– Tarife dosedanjih monopolnih obratovalcev se morajo uskladiti s stroški in biti neodvisne od vrste uporabe priključka.

– Javno se morajo objaviti informacije o regulativnih organih, tarifah, dostopu do distribucijskih in informacijskih omrežij, zahtevah za tehnične vmesnike, zahtevah za prijavljanje, registriranje in druge oblike identifikacije potreb tujih ponudnikov storitev itd.

– Prevladujočim (dominantnim) obratovalcem se lahko predpišejo večje dolžnosti in pravice (pri medsebojnem povezovanju in v drugih primerih).

EU nadaljuje s prizadevanji za uskladitev telekomunikacijske politike in za uspešno delovanje tega trga in pripravlja nadaljnje ukrepe, ki se nanašajo na prenosljivost telefonskih števil, prosto izbiro obratovalca, varnost in tajnost telekomunikacijskih sporočil, škodljivo vsebino (internet), pospeševanje vseevropskih povezav, (naročniške) imenike, univerzalne mobilne sisteme (UMTS), obračunske sisteme in podobno.

Prilagoditev načelom EU bo pozitivno vplivala na nadaljnji razvoj telekomunikacij, zato je treba našeta načela v celoti vgraditi v našo zakonodajo.

5. RAZVOJ REGULATIVE

5.1 Izhodišča

Na področju telekomunikacij potekata proces oblikovanja in uveljavljanja državnih organov za to področje in proces prehoda na tržni sistem. Ker ta procesa zahtevata spremembo številnih pravnih norm, spremembe v državni upravi in tudi v miselnosti ljudi, ju je mogoče uveljaviti le postopno, vzporedno z dograditvijo zakonodaje, posebej še, ker liberalizacija telekomunikacij zahteva novo zakonodajno okolje, katerega načela so se tudi v svetu oblikovala šele zadnja leta.

Program predvideva postopno in nadzorovano liberalizacijo telekomunikacij. Urejanja medsebojnih odnosov med obratovalci telekomunikacijskih storitev ni mogoče prepustiti delovanju trga, ker njegovi mehanizmi še niso dovolj razviti. Zakonodaja mora biti fleksibilna, da lahko sledi hitrim tržnim in tehničnim spremembam.

Slovenija je že ločila obratovalce poštnih od obratovalcev telekomunikacijskih storitev, poleg tega pa tudi regulativne funkcije od operativnih funkcij, kar je predpogoj za liberalizacijo telekomunikacij.

5.2 Spremembe zakona o telekomunikacijah

Pri veljavnem zakonu o telekomunikacijah je opazen vpliv evropske zakonodaje. Vsebuje precej novejših usmeritev, vendar so rešitve večinoma na ravni, doseženi v EU v začetku devetdesetih let, ko so se šele oblikovale pravne rešitve liberaliziranega telekomunikacijskega tržišča. Zakon ne vsebuje pravnih norm, ki jih je EU sprejela po letu 1994.

Teze za nove zakonodajne rešitve so:

1. Določiti pravila za vstop novih obratovalcev. Sistem koncesij je treba nadomestiti s sistemom dovoljenj (licenc). Izdajo dovoljenj in priglasitve za opravljanje storitev mora voditi organ, pristojen za regulacijo telekomunikacij. Dovoljenja naj se izdajajo za storitve, ki uporabljajo radijske frekvence ali (pomembnejše) telekomunikacijske številke, npr. za storitve govorne telefonije. Druge telekomunikacijske storitve naj se opravljajo na podlagi priglasitve. Izdajo dovoljenja se lahko zavrne le, če vlagatelj ne izpolnjuje predpisanih in javno objavljenih pogojev.

2. Javne telekomunikacijske storitve, ki so se doslej urejale v skladu z zakonom o gospodarskih javnih službah, se bodo v novem zakonu o telekomunikacijah uskladile s pravnim redom EU. Univerzalne storitve, ki vključujejo tudi zagotavljanje teh storitev osebam s posebnimi zahtevami ali drugačnimi zmožnostmi ter na manj razvitih in podeželskih področjih, se zagotovijo vsem državljanom brez izjem in po dostopnih cenah. Financiranje in porabo sredstev za zagotavljanje teh storitev bo odobral in nadziral regulativni organ, sredstva pa bodo prispevali vsi obratovalci govornih storitev.

3. Zakon bo natančno opredelil pravice in obveznosti o zagotavljanju odprtosti omrežij tako pri medsebojnem povezovanju omrežij kot pri zakupu vodov in priključevanju naročnikov. Določeni bodo postopki za zagotovitev enakopravne obravnave uporabnikov, preglednost in javnost podatkov, preprečitev izkoriščanja prevladujočega položaja na trgu in podobno. Določene bodo pravice in obveznosti za prevladujoče (dominantne) obratovalce oziroma obratovalce s pomembnim tržnim vplivom (signifikantne).

4. Oblikovanje cen telekomunikacijskih storitev bo v načelu prosto. Zakon mora zagotoviti pravno podlago za nadzor nad oblikovanjem stroškovnega obračunskega sistema obratovalcev, ki imajo na trgu prevladujoč položaj in sprejemanje ustreznih obvezujočih odločitev v zvezi z definiranjem obračunskega sistema, ki zagotavlja oblikovanje cen po dejanskih stroških.

5. Zakon bo opredelil pristojnosti neodvisnega regulativnega organa, kot je navedeno v točki 5.4, in mu tako omogočil učinkovito urejanje telekomunikacijskega trga.

6. Zakon bo zagotovil "pravico do poti"; da bodo lahko obratovalci, ki imajo dovoljenje za opravljanje telekomunikacijskih storitev, izvajali napeljave (inštalacije) in vzdrževalna dela na javnem ali zasebnem zemljišču ali objektih. Če z lastnikom zemljišča ali objekta ne pride do sporazuma, bo zakon določal postopke, ki bodo omogočili hitro ukrepanje, določitev odškodnine in konkretni način uveljavljanja "pravice do poti". Zakon bo določil načela za skupno uporabo objektov in naprav.

7. V postopku priprave zakona bo treba proučiti možnost ustanovitve telekomunikacijskega sveta, določiti njegove pristojnosti, način imenovanja in v njem zagotoviti zadosten vpliv uporabnikov in strokovne javnosti.

8. Za potrebe uporabnikov, obratovalcev in javnosti mednarodnih organizacij bo zakon določil načela za zbiranje, hranjenje, obdelavo, prenos in sporočanje telekomunikacijskih podatkov.

9. Zakon bo dal pravne podlage obratovanja telekomunikacijskih sistemov za potrebe delovanja organov in organizacij na področju obrambe, varnosti, zaščite in reševanja vključno z oblikovanjem krovne organa, ki bo skrbel za enoten sistem zaščite in varovanja telekomunikacijskih sistemov in prenosa informacij.

10. Določbe sedanjega zakona glede odobranja opreme, elektromagnetne združljivosti, upravljanja radiofrekvenčnega spektra, telekomunikacij za potrebe državnih organov, zagotavljanja tajnosti oziroma odstop od tajnosti, zaščite podatkov in zasebnosti, zaščite telekomunikacijskih naprav in drugih podobnih zadev bodo dopolnjene in prilagojene novejšemu razvoju. Natančneje bodo opredeljene obveznosti obratovalcev pri izvajanju nujnih storitev in opravljanju posebnih preiskovalnih ukrepov v primerih, ko je to predvideno z zakonom.

V postopku priprave in sprejemanja predloga zakona bo treba proučiti in uskladiti tudi zakonodajo, ki ureja področja inšpekcije, protimonopolnega ukrepanja, cen, označevanja proizvodov, organizacije državne uprave ipd. Ta

področja so povezana s telekomunikacijami, niso pa še usklajena *acquis communautaire*. Proučiti bo treba, predvsem glede na konvergenčnost telekomunikacij, informacijskih tehnik ter tehnologij in radiodifuzije (medijev), tudi razmejitev pristojnosti posameznih državnih organov.

Za pravočasno sprejetje zakona in njegovo uveljavitev je treba pripraviti predlog novega zakona o telekomunikacijah za prvo branje v državnem zboru najkasneje do konca leta 1999.

5.3 Podzakonski akti in tehnična regulativa

Do sprejetja zakona o telekomunikacijah leta 1997 so področje telekomunikacij urejali trije zakoni in v oktobru leta 1994 sprejeti pravilnik o uporabi predpisov s področja telekomunikacij. Ta pravilnik je določil, kateri predpisi in splošni akti od 500 predpisov, ki sta jih izdala Skupnost jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov (ZJPTT) in Zvezni sekretariat za promet in zveze, se prenehajo uporabljati in kateri se v RS še uporabljajo. V veljavi je tako ostalo še 84 predpisov.

Zmanjševanje števila predpisov, se mora v skladu z načeli EU nadaljevati. Težišče predpisov je treba iz tehnične vsebine prenesti na urejanje trga. Tehnični predpisi urejajo področje terminalske opreme in radijskih postaj in predpisujejo bistvene zahteve (varnost, zaščito omrežja, medsebojno delovanje terminalske opreme in javnega omrežja, ekonomično rabo radiofrekvenčnega spektra). Podlaga predpisom bodo standardi, določeni s hierarhijo pravnega reda EU.

Odobranje telekomunikacijske opreme, ki ga državni organi še opravljajo v strokovnih ustanovah večinoma na podlagi poročil o opravljenih preverjanjih skladnosti s predpisi, se omejuje le na odobranje terminalske opreme in radijskih postaj. Evropska unija predvideva postopno opuščanje obveznih preverjanj v pooblaščenih ustanovah. Proizvajalci bodo skladnost s predpisi potrjevali samo s svojo izjavo.

V splošni zakonodaji je treba urediti skupne podlage tehničnih prepisov, t.j. uveljavljanje usklajenih (harmoniziranih) standardov Evropske unije, prehod na uporabo znaka CE, odgovornost za hibni proizvod in drugo.

5.4 Neodvisni regulativni organ

V prehodu iz monopolnih v tržne odnose in z državne na zasebno lastnino je nujno sorazmerno močno državno reguliranje telekomunikacij. Zaradi hitrih tehnično tehnoloških in poslovnih sprememb mora ta regulativa vsebovati le temeljna načela.

Neodvisni regulativni organ se je v državah Evropske unije, vzporedno z liberalizacijo telekomunikacij, razvil iz državnih uprav za telekomunikacije oziroma je organizacijsko in razvojno njihovo nadaljevanje. V večini držav članic Evropske unije delujejo neodvisni regulativni organi z nalogami:

- urejanje področja komunikacij od enega uporabnika omrežja do uporabnika istega ali drugega omrežja;
- urejanje področja univerzalnih storitev;
- urejanje poštenega, primerno razvitega in harmoniziranega telekomunikacijskega trga ter pospeševanje zdrave konkurence na tem trgu;
- pospeševanje medomrežnega povezovanja, medomrežnega obratovanja;
- zagotavljanje enakopravnega dostopa do telekomunikacijskih omrežij in storitev na način, ki bo za uporabnike in obratovalce najbolj ekonomičen in učinkovit;

– zagotavljanje delovanja telekomunikacijskih obratovalcev po načelih nepristranske obravnave (nediskriminacije) in sorazmernosti (proporcionalnosti);

– upravljanje radiofrekvenčnega spektra in telekomunikacijskega številčenja ter zaračunavanje pristojbin za njuno uporabo, zagotovitev prenosljivosti števil, dodeljevanje blokov števil oziroma posameznih števil uporabnikom in obratovalcem pod enakimi pogoji;

– spremljanje razvoja na področju telekomunikacij, možnost pridobivanja informacij od obratovalcev in zagotavljanje informacij uporabnikom in obratovalcem;

– spremljanje razvoja standardizacije in tehnične telekomunikacijske regulative ter sprejemanje ukrepov za njihovo uveljavljanje in izvajanje;

– spremljanje in reševanje pritožb uporabnikov in obratovalcev ter ustrezno ukrepanje;

– izdajanje dovoljenj za storitve, odobravanje opreme, dodeljevanje radijskih frekvenc v skladu s predlogi pristojnega neodvisnega in samostojnega telesa ter dodeljevanje števil;

– nadzorovanje izvajanja predpisov oziroma izpolnjevanja pogojev, predpisanih ali določenih v dovoljenjih za opravljanje storitev;

– spremljanje gibanja cen in preprečevanje nepravilnosti v zvezi z njimi;

– sodelovanje s primerljivimi organi v drugih deželah članicah EU in z organi mednarodnih organizacij ter uvajanje njihovih izkušenj v prakso.

Sedanja zakonska ureditev področja ni v celoti skladna z navedeni nalogami. Na eni strani so naloge porazdeljene med Ministrstvo za promet in zveze, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, Upravo Republike Slovenije za telekomunikacije, Prometni inšpektorat Republike Slovenije in druge organe, na drugi strani pa vse naloge niti niso zajete ali pa so drugače opredeljene. Taka ureditev je draga in ni primerna za učinkovito delovanje v pogojih, kot jih predvideva program. Čeprav tudi Evropska unija dopušča, da navedene naloge opravlja več organov, izkušnje kažejo, da je najbolj učinkovito te naloge združiti v enem organu. Pomembno je tudi, da je ta organ neodvisen od političnih vplivov, obratovalcev, itd., in da so postopki, pogoji v dovoljenjih, morebitna navodila in usmeritve za delo javno objavljeni. Za učinkovito izvajanje naštetih nalog mora imeti regulativni organ tudi vsa pooblastila za nadzor in ukrepanje. Imeti mora pravico dostopa do vseh dokumentov in naprav, zahtevati in dobiti potrebne informacije, preverjati dejstva in nalagati ukrepe za reševanje sporov ali nepravilnosti in imeti tudi možnosti za prisilno izvajanje določenih ukrepov. Večina takih pooblastil imajo v sedanji organizaciji inšpekcijski organi. Podvajanje teh pooblastil ne bi bilo racionalno, zato je treba naloge inšpekcijskega telekomunikacijskega nadzora v celoti združiti v neodvisnem regulativnem organu.

Neodvisni regulativni organ se bo razvil iz sedanje Uprave RS za telekomunikacije, vendar bi jo bilo treba materialno in kadrovsko okrepiti, na novo vzpostaviti oddelke oziroma dejavnosti v zvezi s cenami, reševanjem sporov, medomrežnim povezovanjem in (inšpekcijskim) nadzorom, tako da bo imel 50–60 zaposlenih, ki bodo morali biti dobro strokovno usposobljeni. Financiranje tega organa bo moralo biti stalno in samostojno, kot vir pa bi se lahko uporabili prihodki od dovoljenj za storitve in uporabo frekvenc ter licenčnine.

Korektnost delovanja organa je treba zagotoviti z javnostjo in preglednostjo dela, postopkov in odločitev ter z načinom imenovanja direktorja, njegovega odpoklica, nadzorom nad delovanjem organa in direktorja. Smotno bi bilo vzpostaviti nadzorni (telekomunikacijski) svet, ki bi lahko prevzel nadzorno vlogo nad delom organa ali pa tudi druge naloge s področja telekomunikacij.

5.5 Številčenje

Telekomunikacijsko številčenje postaja vedno bolj pomembno za delovanje omrežij. Poleg telefonskega številčenja po priporočilu E.164 je treba enako obravnavati tudi številčenje po priporočilu X.121 ter naslavljanje oziroma poimenovanje pri podatkovnih telekomunikacijah in pri internetu. Upravljanje številkega prostora s plani oštevilčenja, načini dodeljevanja in odvzemanja števil, zaračunavanje pristojbine za uporabo (blokov) števil, vzpostavitev skupne oziroma javne zbirke števil, upravljanje te zbirke ipd. bodo zagotovili ekonomično uporabo te dobrine in enakopraven dostop do nje.

Liberaliziran trg telekomunikacijskih storitev zahteva prenosljivost števil, t.j. možnost, da naročnik zadrži svojo (telefonsko) številko, če menja obratovalca ali naslov/lokacijo. Prenosljivost števil ni samo stvar regulative, ampak je to tudi tehnično in organizacijsko vprašanje, ki bo rešeno v več fazah:

– v prvi polovici leta 1999 je treba sprejeti predpise, ki bodo v prehodnem obdobju omogočili racionalno dodeljevanje in odvzemanje števil,

– zmanjšati število omrežnih skupin na šest,

– do konca leta 1999 je treba izdelati nov sistem telekomunikacijskega številčenja, ki bo omogočil večobratovalsko delovanje v fiksnih javnih in drugih omrežjih,

– po predhodnih pripravah je treba v letu 2001 omogočiti, da bodo lahko naročniki z enostavno kodo izbrali obratovalca za vsak klic posebej; naročnik bo moral imeti možnost, da sam nastavi predizbiro določenega obratovalca,

– pripraviti omrežje, da bo najkasneje leta 2002 mogoč prenos števil tako med obratovalci kot med različnimi geografskimi lokacijami.

Slovenija bo sprejela načela, sprejeta v CEPT, za poenotenje principov telekomunikacijskega oštevilčenja in za pripravo enotnega evropskega številčnega prostora, kot je to že naredila z uvedbo kode 00 za izhod v mednarodno omrežje in številke 112 za klic v nuji.

5.6 Upravljanje radiofrekvenčnega spektra

Radiofrekvenčni spekter je omejena naravna dobrina. Zakon predpisuje za področje upravljanja radiofrekvenčnega spektra uredbo o razporeditvi radiofrekvenčnih pasov v Sloveniji, individualna radijska dovoljenja, skupinska dovoljenja, možnost priznavanja tujih dovoljenj in možnost delovanja brez radijskega dovoljenja, če je tako določeno v predpisu. Ureditev je usklajena s prakso v Evropi, pri nadaljnjem delu pa bo treba uveljaviti večjo javnost in preglednost postopkov izdajanja radijskih dovoljenj.

Nadzor nad delovanjem radijskih naprav je deljen med Prometno inšpekcijo RS in Upravo RS za telekomunikacije. Ustreznejša in bolj učinkovita rešitev bi bila združitev nadzora v Upravi za telekomunikacije.

Pristojbine za uporabo radiofrekvenčnega spektra in način obračunavanja morajo biti oblikovani tako, da pokrivajo stroške administracije pri upravljanju radiofrekvenčnega spektra in hkrati ustrezno omejujejo morebitno njegovo neracionalno rabo. Velik del pristojbin izvira iz obveznosti radiodifuznih organizacij, zato bi bilo potrebno presežek od pristojbin, po pokritju prej navedenih stroškov administracije, uporabiti za spodbujanje ustvarjanja in produkcije teh organizacij, zlasti pa lastne slovenske produkcije in za izpolnjevanje drugih obveznosti države za razvoj kulturne razpoznavnosti Slovenije v širšem evropskem in svetovnem prostoru.

Čimprej je treba nujno izvesti javne razpise za izbor obratovalcev sistema mobilne telefonije GSM 800, sistema prizemnih snopovnih zvez TETRA, sistema osebnega klica ERMES. Novi ponudniki storitev mobilnih telekomunikacij bodo ugodno vplivali na razvoj tako telekomunikacij kot gospodarstva, pomagali angažirati dodatni kapital za razvoj telekomunikacij in omogočili zaposlitev precejšnjega števila novih delavcev.

Satelitske komunikacije vključno s sistemi satelitskih osebnih komunikacij S-PCS so v zadnjih letih z zniževanjem cen, vse boljšim izkoriščanjem radiofrekvenčnega spektra in zanesljivostjo delovanja postale resna konkurenca klasičnim telekomunikacijam. Na segmentih trga kot so pomorske komunikacije, radiolokacija in podobno so satelitske komunikacije že izpodrinile klasične rešitve. Slovenija bo imela pri tem le manjši delež, vendar pa njihovega uvajanja kljub temu ne bi smeli ovirati, saj bi to lahko pomenilo nepotrebno zaostajanje v razvoju.

Sestavni del upravljanja radiofrekvenčnega spektra je tudi urejanje področja elektromagnetne združljivosti. Obstoječa zakonska ureditev je v celoti usklajena s pravnim redom EU razen nekaterih izjem, določenih za prehodno obdobje do konca leta 2000. Do izdaje ustreznih predpisov, ki bodo določali videz in uporabo drugačnega znaka skladnosti v Republiki Sloveniji oziroma znaka CE, je v pravilniku predpisan začasni znak za označevanje EMC.

5.7 Zagotavljanje odprtosti javnih telekomunikacijskih omrežij

Fiksno javno telekomunikacijsko omrežje je skupaj s storitvami govorne telefonije pomemben dejavnik socialnega in ekonomskega razvoja. Brez telefonskega priključka na tem omrežju praktično ni več javnega ali zasebnega življenja, pa tudi storitve drugih obratovalcev so od tega omrežja močno odvisne. Ponudba in konkurenca na liberaliziranem delu se bosta razvijali le, če bosta zagotovljena enakopraven dostop in kakovostna uporaba tega omrežja pod poštenimi, preglednimi, nediskriminacijskimi pogoji in po stroškovno orientiranih cenah.

Svetovna trgovinska organizacija in Evropska unija sta, zavedajoč se pomena prostega dostopa do telekomunikacijskih omrežij, razvili sistem pravil o zagotavljanju odprtosti omrežij (ONP), ki zajemajo tako določbe o zakupu vodov, o medomrežnih povezavah, pravila o priključevanju in uporabi navadnih telefonskih priključkov, kot tudi načela o zagotavljanju univerzalnih telekomunikacijskih storitev (USO) vsem interesentom.

Gradnja telekomunikacijskih sistemov, posebej kabelskih napeljav, je zaradi potrebnih dovoljenj in soglasij ter velikih fiksnih gradbenih stroškov zamudna in draga. Tudi iz okoljevarstvenih in urbanističnih razlogov ni primerno, da gradi te kapacitete vsak za sebe, zato mora država poskrbeti za graditev skupnih prenosnih kapacitet in zagotoviti zakup vodov na celotnem ozemlju po tržnih pogojih z upoštevanjem v svetu uveljavljenih pravil. V obdobju do konca leta 2000 mora to nalogo prevzeti Telekom Slovenije.

Obstoječa zakonodaja ureja medomrežne povezave, vendar so določbe pomanjkljive. Manjkajo zahteve, da so pogodbe o medomrežnih povezavah dostopne interesentom, niso vgrajene določbe o stroškovni usklajenosti cen in o načinu vodenja stroškovnega knjigovodstva, preglednost ni zagotovljena, zato ima obratovalec javnega omrežja možnost zaviranja priključevanja nanj, ko to ni v njegovem interesu, državni organi pa imajo omejene možnosti intervenirati v korist novim obratovalcem.

Zagotavljanje telefonskega priključka je po zakonu o telekomunikacijah urejeno tako, da je govorna telefonija obvezna gospodarska javna služba, kar omogoča z dodatnimi določbami v uredbi o načinu opravljanja javnih telekomunikacijskih storitev govorne telefonije in teleksa ter o upravljanju javnega telekomunikacijskega omrežja in v Splošnih pogojih za opravljanje javnih telekomunikacijskih storitev uveljaviti večino načel, ki sta jih postavili WTO in EU. Namen obvezne gospodarske javne službe je tako kot obveznost zagotavljanja univerzalnih storitev (USO), zagotavljanje javnih potreb, kadar jih ni mogoče zagotoviti na trgu pod pogoji, ki so za vse uporabnike enaki. Tudi definicija govorne telefonije se v obstoječi ureditvi ujema z definicijo univerzalnih storitev, kot jih trenutno predpisujejo direktive. Podobne so tudi določbe o enakih pravicah uporabnikov, javnosti oziroma obveščanju, o priključevanju terminalske opreme, javnosti določenih podatkov, možnosti pritožbe, obvezne sklenitve (naročniške) pogodbe z naročnikom, o tehničnih in drugih pogojih vmesnikov, imenikih in podobno itd., vendar te določbe niso tako natančno opredeljene, kot jih opredeljuje pravni red EU, in obratovalec ne deluje v konkurenčnem okolju.

V Sloveniji trenutno še ni popolne dostopnosti do javnih telekomunikacijskih storitev, zato ni mogoče v celoti zagotavljati univerzalnih storitev. V okviru obvezne gospodarske javne službe je zato treba do konca leta 2000 ustvariti razmere, ki obsegajo povečanje zmogljivosti (kapacitet) omrežja tako, da bo mogoče zmanjšati število nerealiziranih vlog za telefonski priključek na (približno) nič, odpraviti dvojčne priključke in povečati število priključkov na manj razvitih in podeželskih območjih.

Dokler je Telekom Slovenije izključni izvajalec storitev obvezne gospodarske javne službe govorne telefonije in teleksa, bosta priprava omrežja za zagotavljanje telefonskih priključkov na podeželskih in nerazvitih območjih in financiranje tega morala potekati v njegovem okviru. Stroški, vezani na zagotavljanje univerzalnih storitev, so definirani kot razlika med stroški zaradi obveznosti univerzalnih storitev in stroški brez take obveznosti (kalkulacija mora upoštevati metodologijo iz aneksa III, direktive 97/33/EC). Ocenjujemo, da ti stroški v Sloveniji po letu 2000 ne bodo veliki. Če bodo analize pokazale, da bi bili stroški zagotavljanja univerzalnih storitev nepoštena obremenitev za obratovalce s temi obveznostmi, bodo sredstva za te namene prispevali tudi drugi obratovalci govorne telefonije. Cene teh storitev in poraba sredstev za njihovo financiranje ter morebitni prispevki drugih obratovalcev bodo morali biti javni in pregledno prikazani, odobriti in nadzirati pa jih bo moral regulativni organ.

S spremembo zakona o telekomunikacijah bo mogoče uresničevati socialne cilje telekomunikacij tudi na nerazvitih področjih in za osebe s posebnimi zahtevami ali drugačnimi zmožnostmi, v celoti z zagotavljanjem univerzalnih storitev. Obseg zagotavljanja univerzalnih storitev se bo postopoma večal, po letu 2000 pa bi v ta nabor funkcij postopoma vključevali npr. zahteve o pokritosti z javnimi govorilnicami, podrobno računanje zvez, posebne funkcije, priključek ISDN in drugo.

Pripomniti velja, da sistem zagotavljanja univerzalnih storitev omogoča na nerazvitih in podeželskih območjih le razvoj storitev, ki so zajete v sistem zagotavljanja univerzalnih storitev. Morebitno državno pospeševanje drugih omrežij in storitev, npr. CaTV, radiodifuzije, interneta, je treba na teh območjih vključiti v politiko oziroma načrte za pospeševanje manj razvitih in podeželskih območij.

5.8 Telekomunikacijske storitve

Zakon razvršča telekomunikacijske storitve v dve skupini, v javne telekomunikacijske storitve in tržne telekomunikacijske storitve.

Javne telekomunikacijske storitve so storitve govorne telefonije in teleksa, ki se opravljajo kot obvezna gospodarska javna služba. Do 31. 2. 2000 ima Telekom Slovenije izključno pravico opravljanja storitev govorne telefonije. Ne glede na to določbo lahko na območjih, kjer je gostota telefonskih priključkov nižja od povprečne v Sloveniji, podeli Vlada RS koncesijo za graditev krajevnih telekomunikacijskih omrežij, vendar lahko storitve na teh omrežjih opravlja le Telekom Slovenije.

Zakon razvršča tržne telekomunikacijske storitve v tri skupine:

1. Telekomunikacijske storitve z uporabo radiofrekvenčnega spektra:

(npr. storitve mobilnih zvez, večine satelitskih storitev, storitve prenosa radiodifuznih programov in osebne klica). Opravljajo se v okviru koncesije, ki jo podeli vlada na podlagi javnega razpisa. Dosedanja praksa in zakon omogočata enostavno dodeljevanje radijskih frekvenc oziroma radijskih dovoljenj za zasebno uporabo, dovoljevanje storitev pa je s postopkom pridobitve koncesije precej zapleteno. To je vodilo do močnega razvoja zasebnih radijskih omrežij in včasih tudi do neracionalne izrabe radiofrekvenčnega spektra, saj ta omrežja izkoriščajo radiofrekvenčni spekter slabše, kot ga izkoriščajo tehnično tehnološko sodobnejša in stroškovno učinkovitejša komercialna omrežja. Pri pripravi novega zakona bo treba proučiti možnost združitve radijskega dovoljenja z dovoljenjem za storitve in omogočiti raznovrstnejše načine dodeljevanja radiofrekvenčnih pasov oziroma dovoljenj za storitve, kot so npr. razpisi in podobno.

2. Telekomunikacijske storitve na podlagi dovoljenja:

dovoljenje za storitve, ki ga izda Uprava RS za telekomunikacije, se po zakonu zahteva za podatkovne telekomunikacije, dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup, kabelske komunikacijske oziroma distribucijske sisteme, javne telefonske govorilnice, satelitske zveze VSAT ter širokopasovne in multimedijske telekomunikacije. Zakon tudi določa, da je do konca leta 2000 izključni izvajalec graditve in upravljanja javnih telekomunikacijskih omrežij za podatkovne telekomunikacije in za širokopasovne in multimedijske zveze Telekom Slovenije.

3. Telekomunikacijske storitve, ki se opravljajo na podlagi priglasitve:

to so vse preostale storitve, ki ne spadajo v prejšnji skupini; priglasitev se vloži na Upravo RS za telekomunikacije.

Ureditev opravljanja storitev ni v skladu z zakonodajo EU. Regulativo telekomunikacijskih storitev je treba poenostaviti in napraviti preglednejšo, kot je predvideno v točkah 4. in 5.2.

5.9 Cene

Telekomunikacijska dejavnost je bila v preteklosti monopolno organizirana, zato ni bilo posebne potrebe, da bi bile cene posameznih storitev usklajene s stroški. Tako v svetu kot pri nas je bila (je) mednarodna pogovornina (cena mednarodnih klicev) višja v primerjavi s stroški, domača pogovornina (medkrajevni in krajevni klici) pa nižja; mednarodni telefonski promet je tako subvencioniral domačega. Nove tehnike in tehnologije so stroške mednarodnega telekomunikacijskega prometa močno zmanjšale, nesorazmerja med stroški in cenami pa so ostala ali se celo povečala. Tudi

cene drugih storitev, npr. teleksa, priključnine, (mesečne) naročnine itd., niso v razmerju s stroški. Taka nesorazmerja med stroški in cenami bi na prostem trgu vodila do velikih anomalij, saj bi novi obratovalci prevzeli najbolj rentabilne segmente, stari obratovalci pa bi poslovali z izgubo, ki bi jo morala pokrivati država. Vse države so se zato odločile za preureditev tarifnih razmerij.

Podatki analize o stroških in cenah Telekoma Slovenije po metodologiji OECD kažejo precejšnja odstopanja cen od stroškov. Po teh podatkih bi se morale zmanjšati cene za nov priključek, za zakupljene vode in za klice v medkrajevnem prometu za 60–70%, povečati pa cene naročnine za 200% ter cene krajevnih in medkrajevnih klicev za 120–140%.

Tudi primerjave s cenami v drugih državah, ki so se na liberalizacijo že bolje pripravile, dajejo podobne rezultate. Pričakovati je, da se bodo stroški in posledično cene mednarodnega prometa v prihodnje še zniževali. Posebej velja poudariti, da raziskave ne kažejo potrebe po večji povprečni spremembi cen, ne v primerjavi s stroški, ne v primerjavi s cenami v tujini, če ne upoštevamo večje potrebe graditve priključkov na redko naseljenih območjih. Preureditev tarif bo pomenila povečanje pogovornine naročnikom, ki imajo pretežno krajevne oziroma domače klice, zmanjšala pa bo zneske pogovornin za mednarodne pogovore in stroške novim naročnikom (priključnina).

Spremembo tarifnega sistema je treba izvesti sočasno z zamenjavo oštevilčenja. Poenostavitev tarifnih con in preureditev cen po teh ugotovitvah je treba izvesti v več etapah do konca leta 2000. Najbolje bi bilo izvesti reguliranje cen po načelu "price cap" in prepustiti prestrukturiranje obratovalcu, ki mora ob tem upoštevati postavljene omejitve oziroma veljavne predpise.

Regulacija cen bo morala biti v naslednjem obdobju elastičnejša in kompleksnejša. Pristojnosti za regulacijo cen bodo zato morali prevzeti telekomunikacijski organi. Cene telekomunikacijskih storitev se bodo postopoma sproščale na tistih segmentih telekomunikacijskega tržišča, na katerih bo dosežena zadostna konkurenca. Prevladujoči obratovalci (dominantni operaterji) bodo morali cene svojih storitev večinoma oblikovati skladno s stroški. Ti obratovalci bodo morali imeti tako stroškovno knjigovodstvo, da bo omogočilo ugotavljanje oziroma zasledovanje stroškov po posameznih storitvah. Regulativni organ bo moral imeti pravico in možnost nadzora tako cen kot tudi stroškovnega knjigovodstva teh obratovalcev in ukrepanja v primerih odstopanj.

5.10 Odnos do vsebine telekomunikacijskih sporočil

Digitalna tehnika prenosa in obdelave signalov omogoča nudenje tradicionalnih in novih telekomunikacijskih storitev, npr. govornih, podatkovnih, slikovnih ali zvokovnih storitev, po istih omrežjih. Zbližujejo se nekdanje ločene storitve telekomunikacij, informacijskih tehnologij in medijev ter nastajajo nove storitve oziroma zasledovanje stroškov po posameznih storitvah. Regulativni organ bo moral imeti pravico in možnost nadzora tako cen kot tudi stroškovnega knjigovodstva teh obratovalcev in ukrepanja v primerih odstopanj.

no. Tudi digitalna televizija in radio omogočata prenos dodatnih podatkov oziroma obvestil, pojavljajo pa se že omejeni primeri interaktivne oziroma plačljive televizije in podobno. To zблиževanje telekomunikacij, informacijskih tehnik in medijev v novo obliko končne dejavnosti pomeni, da nastajajo v telekomunikacijah novi problemi, ki so bili prej značilni za informacijske tehnike, tehnologije in medije. Taki problemi so npr. odgovornost za vsebino, kraja, dokazovanje pristnosti, kriptografska zaščita, odnos do nelegalne in moralne vsebine, nepooblaščen zbiranje informacij, vzdrževanje ravnotežja med javnostjo dela (svobodo izražanja) in varovanjem osebnih in javnih interesov itd.

Z ustrezno regulativo bo treba tako ščititi uporabnika kot ponudnika telekomunikacijskih storitev. Uporabnika bo treba zaščititi glede zasebnosti in varnosti njegovih osebnih podatkov, ki se po omrežju prenašajo, in glede kakovosti storitev, ki jih ponudniki ponujajo. Tak primer je preverjanje identitete ponudnika (ali kupca) storitve ali blaga. Uporabnik mora imeti na voljo zagotovilo, da je ponudnik blaga ali storitve dejansko tisti, za katerega se izdaja. EU je pripravila predlog direktive o elektronskem podpisu, po kateri bi elektronski podpis imel pravno veljavo od 1. januarja 2001 naprej. Tudi pri nas moramo sprejeti oziroma dopolniti zakonodajo, ki bo predpisovala postopke in pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za pravno veljavnost elektronskega podpisa oziroma akustičnosti vsebine. Opredeliti bo treba, v skladu z rešitvami mednarodnih organizacij ali drugih držav, predvsem pogoje za delovanje organizacij, ki bodo potrjevale verodostojnost elektronskega podpisa oziroma vsebine (certifikacijski organi).

Po drugi strani bo treba zaščititi vsebino, ki se ponuja in prenaša po internetu, na podoben način, kot se sedaj ščitijo intelektualne in avtorske pravice v klasičnih medijih.

Vzpostaviti bo potrebno usklajeno delovanje državnih organov, pristojnih za različne vidike telekomunikacij, medijev in informacijskih tehnik v luči njihovega zблиževanja (konvergenca), tako da bodo na podlagi ustreznih pravnih podlag odprte možnosti za njihovo boljše in bolj usklajeno reševanje med sabo povezanih vprašanj s teh področij. Popolnoma ločena in neusklajena regulativna obravnava telekomunikacij, informacijskih tehnik in medijev bo v prihodnje predstavljala oviro uvajanju novih aktivnosti in novih kombiniranih storitev. V tej fazi še ni mogoče predvideti vseh posledic zблиževanja teh treh področij, zato se obravnavani regulativni ukrepi večinoma nanašajo le na (klasične) telekomunikacije.

Nekatere nakazane težave so prisotne že pri uvajanju digitalne radiodifuzije (T-DAB in DVB-T), ki v enem multipleksu prenaša "sočasno" več radijskih sporedov (5 stereo + 1 mono) oziroma več televizijskih sporedov in podatke (sporočila) kot dopolnilo teh radijskih oziroma televizijskih sporedov, ki so lahko tudi komercialne narave. Na tem področju bo treba regulirati:

- kriterije za podeljevanje dovoljenj (koncesij),
- odnos med obratovalci oziroma ponudniki storitev, ki bodo skrbeli za:
  - pokrivanje z radijskimi signali,
  - za RTV sporede,
  - za prenos podatkov kot dopolnitev sporedov,
  - postopek dodelitve dovoljenj ponudnikom storitev v skladu z zakonom o telekomunikacijah in zakonom o javnih glasilih.

5.11 Vpliv uporabnikov

V sedanji zakonodaji je marsikatera rešitev še vedno bolj prilagojena potrebam in zahtevam obratovalcev kot pa uporabnikov. Javnost in politični dejavniki redko obravna-

jo problematiko telekomunikacij, zato se tudi premalo zavedajo pomena te panoge za razvoj gospodarstva, javnega življenja in družbenih odnosov. Za povečanje vpliva uporabnikov telekomunikacijskih storitev na politiko bo treba bolje in bolj načrtno seznanjati javnost o možnostih in razvoju telekomunikacij in informacijskih tehnik, pospeševati organiziranost uporabnikov telekomunikacijskih storitev in omogočiti posvetovanja pri sprejemanju odločitev, posebej še o delovanju telekomunikacijskih storitev, v katerih je vključena tudi cena dodatne storitve (prek številke 090, premijske storitve).

Tudi zakonodaja EU določa, da se je treba o zadevah, povezanih z razpoložljivostjo, kakovostjo in namenom javnih telekomunikacijskih storitev posvetovati z zainteresiranimi predstavniki obratovalcev, uporabnikov, porabnikov, proizvajalcev, ponudnikov in izvajalcev storitev ter upoštevati njihove poglede.

Zakon in podzakonski akti bodo morali dati pravno podlago za zaščito uporabnikov v pogledu enakopravne obravnave, informiranosti, javnosti dela, obveznih pogodb z obratovalci, možnost reševanja pritožb pred neodvisnimi organi in podobno. Tudi neodvisni regulativni organ bo moral pri svojih odločitvah in delovanju zasledovati predvsem koristi uporabnikov. Ti bodo kljub temu še dolgo v podrejenem položaju, zato mora država poskrbeti še za njihovo dodatno zaščito. Omogočiti in podpirati mora njihovo delovanje in pomagati, da se formalno organizirajo. Interesi in načini delovanja telekomunikacijskih uporabnikov so precej specifični, zato bi jim omogočili, če to želijo, samostojno organizacijo, z možnostjo sodelovanja z drugimi splošnimi organizacijami potrošnikov. Neodvisni regulativni organ bi moral biti zadolžen, da taka organizacija uporabnikov zaživi.

Povečati se mora vpliv uporabniške organizacije na delovanje državnih organov. Ti bi morali v določenih primerih obvezno pridobiti njihovo mnenje. Če bo zakon predvidel telekomunikacijski svet, bi morali biti člani sveta tudi (predvsem) predstavniki uporabnikov.

6. RAZVOJ OMREŽIJ IN STORITEV

Liberalizacija telekomunikacij, zблиževanje telekomunikacij, informacijskih tehnik ter tehnologij in medijev ter pojav novih storitev močno spreminjajo sliko telekomunikacijskega trga. Ob novih domačih obratovalcih se bodo pojavljali tudi globalni obratovalci. Nekateri bodo kombinirali ponudbo telekomunikacijskih storitev s storitvami informacijskih tehnik oziroma medijev. Spremenila se bo tudi sedanja enotna zgradba omrežja. Nastalo bo več vzporednih omrežij, ki bodo na različnih ravneh povezana in omogočala medsebojno prehajanje sporočil in s tem tudi medsebojno komuniciranje med naročniki teh omrežij. Največ različnih omrežij in obratovalcev storitev bo na mednarodnih zvezah, nekoliko manj na domačih medkrajevnih relacijah, še manj pa na krajevnih ravneh. Na krajevni, dostopovni ravni bodo prevladovala tri omrežja:

- sedanje fiksno telefonsko omrežje,
- omrežje CaTV,
- mobilno omrežje.

Vsako od teh omrežij, ki je (bilo) zasnovano samo za eno vrsto storitev, se bo razvijalo in izpopolnjevalo za opravljanje katerekoli storitve z namenom prevzeti čim več prometa drugim omrežjem. Storitve bodo precej neodvisne od infrastrukture. Za prihodnje obdobje bosta torej značilni raznolikost storitev, ponujenih prek različnih omrežij in različnih obratovalcev, in konkurenca med njimi. Poleg velikih, velikokrat multinacionalnih obratovalcev, se bodo pojavljali tudi mali telekomunikacijski obratovalci, ki bodo specializirani in

bodo zapolnjevali posamezne tržne niše in tako bogatile ponudbo. Slovenija bo morala skrbeti za ugodne pogoje za njihovo delovanje in razvoj predvsem pri zagotavljanju enakopravnih odnosov z velikimi obratovalci telekomunikacijskih storitev.

Kakovost storitev bo v konkurenčnem okolju določal trg. V prehodnem obdobju in v pogojih monopolnih ali pa prevladujočih obratovalcev bodo to še urejali predpisi oziroma državni organi, ki bodo morali imeti možnost intervenirati in poskrbeti za primernost in kakovost storitev.

Najhitreje se bo razvijalo mobilno omrežje, ki pa ne bo moglo izpodrinuti fiksnega telefonskega omrežja in omrežja CaTV, čeprav bo naslednja generacija mobilnih omrežij UMTS prometno še bolj zmogljiva.

Internet bo igral pri nadaljnjem razvoju zelo pomembno vlogo. Vplival bo tako na razvoj omrežij kot storitev. Druga omrežja bodo prevzela nekatera načela interneta, pa tudi internet se bo prilagajal s povečano širino frekvenčnega pasu ter širil svoje storitve na govor in sliko (video).

Zgrajena širokopasovna povezava do večine naročnikov, povezana na visoko zmogljivo globalno omrežje, bo odprla pot do storitev na domu, večpredstavnih (multimedijskih) storitev, učenja na daljavo, zdravljenja na daljavo (telemedicine), trgovanja na daljavo itd. Gonilo razvoja telekomunikacij v preteklosti je bil predvsem tehnološki razvoj, gonilo prihodnjega razvoja pa bodo aplikacije (tehnika) in storitve.

6.1 Razvoj telekomunikacijskega trga

S prihodom novih ponudnikov telekomunikacijskih storitev bo postal trg precej bolj pester in nepregleden. Klasična delitev telekomunikacijskih storitev na govor, teleks, faksimile, podatkovni prenos in sliko bo vedno manj možna in tudi manj smiselna.

Obseg telekomunikacijskega prometa in storitev bo zaradi močnega začetnega razvoja mobilne telefonije, faksimila in interneta ter kasneje še drugih novih multimedijskih storitev močno naraščal.

Cene telekomunikacijskim storitvam bodo še naprej padale, najhitreje v mednarodnem prometu. Pričakovati je, da se bo pogovornina (cena) za medkrajevne in krajevne klice v začetku obdobja celo povečala in bo šele kasneje zaradi konkurence padla, hitreje pri medkrajevnih klicih. Pričakovano razmerje cen med krajevnimi, medkrajevnimi in mednarodnimi klici bo 1:1,6:3,2. Danes je to razmerje dvakrat do štirikrat večje.

Kljub padanju cen bodo celotni prihodki od telekomunikacijskih storitev naraščali po realni stopnji več kot 10% letno predvsem zaradi hitrejše rasti storitev mobilnih omrežij, interneta, storitev z dodano vrednostjo in drugih novih vrst storitev. Delež teh prihodkov se bo v bruto družbenem proizvodu povečeval od sedanjih 2% na 6,5% v letu 2015. Struktura telekomunikacijskih prihodkov pa se bo precej spremenila, saj se bo delež prihodkov fiksnega telefonskega omrežja zmanjšal, povečal pa delež prihodkov omrežij CaTV in mobilnih omrežij, tako da bo proti koncu omenjenega obdobja dosegel okrog 70% fiksnega. Tudi delež pogovornin iz mednarodnih klicev se bo zmanjšal, povečal pa se bo delež pogovornin iz krajevnih klicev. Bistveno se bo povečal tudi delež prihodkov od interneta.

6.2 Razvoj fiksnega omrežja

Prvotno je bilo to omrežje namenjeno le za telefonske (govorne) in telegrafске storitve, z razvojem telekomunikacij in še posebej z digitizacijo pa se to omrežje prilagaja in postaja podlaga za večino telekomunikacijskih storitev, saj

ga je mogoče z manjšimi dopolnitvami prilagoditi še drugim vrstam telekomunikacijskih storitev in bo zato še dolgo glavna telekomunikacijska prometnica.

Naraščanje priključkov v fiksnem telekomunikacijskem omrežju se običajno upočasni, ko doseže gostoto 40–60 priključkov na 100 prebivalcev. Zaradi predvidene liberalizacije telekomunikacij, predvidenih nižjih cen, vključevanja v evropske integracije in vpliva interneta še ne predvidevamo izrazite stagnacije, temveč le postopni padec stopnje rasti gostote telefonskih priključkov. Če se bo nadaljeval gospodarski razvoj Slovenije z enako dinamiko kot v zadnjih letih in če se bo izvajala v tem programu predvidena telekomunikacijska politika, se lahko predvidi, da bo letna rast števila telefonskih priključkov s sedanjih 7%–8% letno postopoma padala in bo leta 2005 znašala okrog 4%. Takrat naj bi bilo priključenih okrog 1,1 milijona telefonskih naročnikov. Za leto 2015 predvidevamo še letno rast 2% in 1,55 milijona telefonskih priključkov ali gostoto okrog 77%. Taka dinamika naraščanja naročnikov praktično pomeni, da bo zgrajeno letno nekaj manj kot 50.000 novih naročniških priključkov. Med temi priključki bo postopoma naraščal delež ozkopasovnega ISDN in raznih širokopasovnih priključkov, ki bodo ob koncu obdobja znašali okrog 70% vseh priključkov. Pri predvidevanju rasti števila priključkov so bila upoštevana gibanja v drugih državah v obdobjih, ko so imele sedanjo našo gostoto priključkov, in nekatere napovedi nadaljnjega razvoja v tujini.

Zaradi vse večje uporabe terminalske opreme, ki zahteva večjo frekvenčno širino prenosnega pasu, se bodo dostopovna (krajevna) omrežja vedno bolj gradila z optičnimi vlakni (kablji), v prvi fazi do poslovnih uporabnikov in večjih skupin stanovanjskih uporabnikov, v naslednji fazi pa do vsakega uporabnika. Predvidevamo, da bo leta 2015 okoli 60% dostopov zgrajenih z optičnimi vlakni. Nove tehnike bodo omogočile povečanje pretoka tudi po obstoječih kabljih z bakrenimi vodniki. V dostopovnih omrežjih bo naraščala uporaba radijskih sistemov, kot je DECT in podobno. Ker bo verjetno v Evropi prevladal koncept, da so obratovalci CaTV in fiksnega omrežja ločene pravne osebe, bosta verjetno ti dve omrežji vsaj na krajevnem nivoju v glavnem ločeni.

Kot posledica množične uporabe internetskih in multimedijskih storitev se bo izredno hitro povečevala količina prenesenih sporočil prek medkrajevnega in mednarodnega omrežja. Po nekaterih ocenah se bo ta količina podvojila v času od 18 do 24 mesecev. Medkrajevno in mednarodno omrežje, ki se bo gradilo izključno z optičnimi kablji, bo moralo tej rasti slediti. V zadnjih letih so bili položeni optični kablji na približno 75% medkrajevnega in mednarodnega omrežja, katerih skupna dolžina presega 4000 kilometrov. Graditev bo treba nadaljevati z isto dinamiko, saj bo le tako mogoče slediti potrebam in razvoju v svetu, kjer so bila v zadnjih petih letih zgrajena močna mednarodna omrežja (podmorskih medkontinentalnih) optičnih kablov (FLAG, AC-1, Africa ONE, SEA-ME-WE). V pripravi pa je tudi največji projekt te vrste doslej – Oxygen, ki bo s 158.000 km skupne dolžine povezal v informacijsko omrežje ves svet.

Na nadaljnji razvoj fiksnega omrežja in popestritev ponudbe na liberaliziranem trgu storitev lahko vpliva tudi država, ki bo morala odločiti, ali bodo smele velike organizacije železniškega, cestnega in elektrogospodarstva presežke svojih telekomunikacijskih kapacitet ponuditi na prostem trgu.

6.3 Telekomunikacije na podeželskih območjih in zagotavljanje univerzalnih storitev

Razvoj telefonije na manj razvitih območjih je bil v zadnjih letih nekoliko hitrejši kot drugje, zato je po regijah gostota telefonskih priključkov nekoliko bolj izravnana kot je

bila v preteklosti. Spodnja tabela prikazuje gostoto po poslovnih enotah Telekom Slovenije za leti 1995 in 1997, predvidevanja za leto 1998 in odstotek gospodinjstev s telefonskim priključkom, v Tabeli 2 pa je podana gostota po občinah ob koncu leta 1997. Gostota telefonskih priključkov v gospodinjstvih je precej večja, kot jo imajo približno enako razvite države.

Tabela 2 – Gostota telefonskih priključkov po občinah

Poslovna enota	Gostota 1995	Gostota 1997	Ocena 1998	Indeks 1998/1995	Gostota 1997 v gospodinjstvih
Celje	25,5	31,3	33,1	130	78,95
Koper	39,6	44	46,3	117	97,65
Kranj	32,3	35,9	37,4	116	87,89
Ljubljana	38	42,4	45,3	119	90,41
Maribor	27,4	32	34	124	79,66
Murska Sobota	20,1	26,1	28,9	143	73,72
Nova Gorica	28,3	33,8	35,3	125	80,25
Novo mesto	27,2	32,2	34,5	127	84,84
Trbovlje	25,9	32	34,9	135	72,58
SKUPAJ	30,8	35,6	37,9	123	84,54

Zakon predvideva, da morajo izvajalci javnih telekomunikacijskih storitev v skladu s programom (3. člen) zagotoviti ustrezno pokritje svojega območja s predpisano kakovostjo javnih telekomunikacijskih storitev (7. člen) in da se z dolgoročnim programom poleg drugega določa tudi uporaba ekonomsko upravičenih tehnologij za pokrivanje podeželskih in manj razvitih območij. Program zato obravnava poleg stopnega povečevanje pokritja z javnimi telekomunikacijskimi storitvami tudi prehod na sistem zagotavljanja univerzalnih storitev in razvoj (ekonomsko upravičenih) tehnik in tehnologij za pokrivanje podeželskih in manj razvitih območij podobno, kot določata Evropska unija in Mednarodna trgovinska organizacija v svojih sistemih zagotavljanja univerzalnih/bazičnih telekomunikacijskih storitev.

Sedanja telekomunikacijska zakonodaja določa, da morajo obratovalci omogočiti vsem uporabnikom priključitev na svoje telekomunikacijsko omrežje, če so na voljo proste kapacitete ne glede na oddaljenost naročnika od razvodišča. Za pospešitev graditve telekomunikacijske infrastrukture na podeželskih območjih bo potrebna poenostavitev upravnih postopkov (zbiranje soglasij) pri graditvi telekomunikacijske infrastrukture ter uzakonitev "pravice do poti" za obratovalce, zadolžene za zagotavljanje univerzalnih storitev.

Večji del ozemlja Slovenije je razgiban, gričevnat in deloma gorat teren z razpršeno poselitvijo. Velik del zemljišča je težaven za gradnjo kableske infrastrukture, zato je precej zgrajenega omrežja z nadzemnimi vodi. Tudi pogostnost udara strele je velika, zlasti v osrednjem in zahodnem delu države.

Zaradi naštetih značilnosti je treba pri izbiri opreme za graditev telekomunikacijske infrastrukture, še posebej na podeželskih območjih, upoštevati predvsem zanesljivost delovanja opreme, saj so vzdrževalni stroški na takem terenu lahko zelo veliki. Za graditev infrastrukture na podeželskih območjih je treba izbirati predvsem tele rešitve:

- kjer je le mogoče in ekonomsko upravičeno, je treba uporabljati kableske sisteme z optičnimi vlakni namesto z bakrenimi,

- za povezavo med primarno telefonsko centralo in distribucijskimi vozlišči (točka - več točk) se uporabijo radijski sistemi, če je takšna rešitev cenovno ugodnejša od kableske. Za distribucijo od vozlišča do naročnika se uporabijo podzemni kabli ali pa radijska naročniška zanka, zasnovana na tehniki DECT ali na drugih podobnih tehnikah,

- če je mogoče, se za dostop do uporabnikov uporabijo tudi obstoječa omrežja kableske televizije; pogoj za to je primerljiva kakovost storitev in cena tako zgrajenih priključkov, ki mora biti nižja od graditve novega ali razširitve obstoječega telefonskega krajevnega kableskega omrežja,

- če je mogoče zagotoviti ekonomično in tehnično popolnoma enakovredno storitev, kot jo zagotavlja standardni analogni telefonski priključek, se lahko uporabljajo tudi mobilna omrežja (enako zaračunavanje dohodnih in odhodnih klicev, kakovost prenosa podatkov z analognim modemom in prenosa pisnih sporočil),

- nadzemne vode in naročniške multiplekse PCM se sme uporabiti le izjemoma in praviloma začasno, ko drugih načinov povezave ni mogoče zagotoviti dovolj hitro.

Za vsak posamezen primer graditve telekomunikacijske infrastrukture na zahtevnejšem terenu je treba izdelati tržno raziskavo potreb po storitvah, oceno stroškov več različnih sprejemljivih in že preskušanih načinov graditve omrežja ter na podlagi tako pridobljenih informacij izbrati najprimernejšo od predlaganih različic.

Državni organ mora za potrebe graditve podeželskih telekomunikacijskih sistemov na celotnem ozemlju Slovenije zagotoviti zadostno število frekvenc, predvsem v frekvenčnih pasovih 2520 MHz do 2670 MHz za sisteme "točka-več točk" po priporočilu CEPT T/R 13-01E, ter vse frekvenčne pasove, predvidene za fiksno radijsko storitev v uredbi o razporeditvi frekvenčnih pasov v Sloveniji.

6.4 Omrežje Telekom Slovenije

Po fiksнем telefonskem omrežju, ki ga upravlja Telekom Slovenije, se odvija, brez upoštevanja radiodifuzije, več kot 90% javnega telekomunikacijskega prometa. Omrežje se preureja za opravljanje novejših storitev. Tako obsežno infrastrukturo je mogoče preurediti le postopoma. V glavnem je dokončana prva faza, ki zajema digitizacijo medkrajevnega omrežja in usposobitev za opravljanje integriranih storitev (ISDN). Ta tehnika omogoča večjo kakovost govora, enostavno vpeljavo dodatnih funkcij in hitrost prenosa podatkov 120 kbit/s pri baznem dostopu in 2 Mbit/s pri primarnem dostopu. V večini krajev je že mogoče uporabljati storitve ISDN.

Naslednja faza obsega preureditev omrežja iz petravinske v dvoravninsko zasnovano, vpeljavo dodatne "inteligence" v omrežje (koncept TNM /Telecommunications Network Management/ oziroma IN /Intelligent Network/), zgraditev medkrajevnega omrežja z optičnimi kabli, opremljanje prenosnih poti s sinhronsko digitalno hierarhijo (SDH) in asinhronskim načinom prenosa (ATM). Sočasno s preurejanjem oziroma posodabljanjem omrežja se povečujejo tudi zmogljivosti krajevnega (dostopnega) omrežja, kableske kanalizacije, central, medkrajevnega in mednarodnega omrežja, prenosnih naprav in drugih gradnikov telekomunikacijskega omrežja. Povečane zmogljivosti bodo uporabljene tako za obstoječe ozkopasovno omrežje kot tudi za novo širokopasovno omrežje, ki bo delovalo vzporedno z ozkopasovnim omrežjem, postopoma pa bo prevzemalo od njega vse več prometa in ga končno povsem nadomestilo.

Obstoječe krajevno (dostopno) omrežje je še večinoma grajeno z bakrenimi vodniki in ima skupno okrog 720.000 dostopov (podatki veljajo za konec leta 1997). Okrog 300 dostopov je zgrajenih z optičnimi vodniki, predvsem za poslovne uporabnike, okrog 2000 dostopov pa z radijskimi zvezami. Nekaj več kot 70% krajevnega kableskega omrežja je položenega v zemljo, preostalo pa je, predvsem na podeželskih območjih, zgrajeno s samonosilnimi kabli po drogovi.

Nadaljnji razvoj dostopnega omrežja bo Telekom Slovenije gradil tako, da bo pokrivalo celotne potrebe priključkov v fiksnem omrežju (točka 6.2). Tako bo imelo omrežje v letu 2005 približno 1 milijon, v letu 2015 pa okrog 1,3 milijone dostopov. V skupnem številu dostopov bo vedno več izvedenih z optičnimi kabli, in sicer okrog 15% v letu 2005 in 40% v letu 2015. Povečalo se bo tudi število radijskih dostopov, katerih delež bo znašal leta 2005 predvidoma okrog 10% celotnega števila dostopov. Ker so vgrajene velike kapacitete kablov z bakrenimi vodniki, bodo z uporabo novejših tehničnih rešitev (npr. XDSL) tudi obstoječim naročnikom, priključenim na take kable, omogočene večje prenosne hitrosti oziroma zmogljivejši terminali.

Kabelska kanalizacija je zgrajena v vseh večjih naseljih in ima okrog 5.000 km cevi. Prvotno je bila kanalizacija grajena z betonskimi cevmi oziroma bloki, po letu 1973 pa s plastičnimi cevmi. Medkrajevni optični kabli manjših kapacitet so izven naselij položeni v plastične cevi, v mestih pa v kabelsko kanalizacijo. Kabelsko kanalizacijo bo treba zgraditi v vseh gostejše naseljenih območjih, v večjih krajih pa bo treba kabelske napeljave graditi, če je le mogoče, skupaj z drugimi uporabniki podzemnih komunalnih napeljav.

Klice v fiksnem omrežju posreduje 648 central s skupno kapaciteto 885.000 naročniških telefonskih priključkov (dostopov), od tega je 72,8% naročniških priključkov že na digitalnih centralah. Na centralah je vgrajenih 13.765 baznih in 602 primarnih priključkov ISDN, ki omogočajo skupaj 45.590 digitalnih priključkov. Centrale imajo vključenih 108.100 digitalnih in 33.100 analognih medkrajevnih vodov.

Sedanje fiksno telekomunikacijsko omrežje ima še petravniško hierarhijo, ki se bo postopoma spreminjala v dvravninsko (slika 6.4.1). Klice bo posredovalo ca. 60 primarnih central, ki bodo povezane po potrebi med seboj in na eno ali več sekundarnih central, ki bodo v Ljubljani, Kopru, Novem mestu, Mariboru, Celju in Kranju. Sekundarne centrale bodo povezane med seboj in na mednarodni centrali v Ljubljani in Mariboru. Na mednarodni centrali bosta povezani tudi primarno-sekundarni centrali v Murski Soboti in Novi Gorici (slika 6.4.2).

Medkrajevno omrežje je grajeno s sodobnimi koaksialnimi in optičnimi kabli. Okrog 76% medkrajevnih zvez je digitalnih. V prihodnje bo to omrežje grajeno le z optičnimi kabli. Zmogljivosti posameznih medkrajevnih kablov znašajo od 140 Mbit/s do 2,5 Gbit/s. Še posebej je pomembno tako imenovano hrbtnično omrežje, ki poteka, podobno kot cestni križ, od Lendave do Kopra oziroma Sežane in od Karavank do Obrežja (slika 6.4.3). Gradnja slovenskega optičnega križa je bila končana v letu 1998, s svojo kapaciteto pa zadošča prometnim potrebam do leta 2005. Zaradi večje zanesljivosti bo dopolnjen z optičnimi obroči in bo tako hrbtnica medkrajevnega in mednarodnega prometa. Za te obroče bo z menjavo optičnih vlaken uporabljeno tudi optično omrežje drugih lastnikov telekomunikacijske infrastrukture. Na hrbtnično omrežje bodo vezani vsi medkrajevni in mednarodni telekomunikacijski kabli.

Za prenos signalov po optičnem omrežju bosta uporabljena sistem sinhrona digitalne hierarhije (SDH) in asinhroni način prenosa (ATM). Za povezavo večjih izvorov prometa in za zakupljene vode služi prenosno omrežje s šestimi obroči SDH (slika 6.4.4), za mednarodne povezave pa hrbtnično omrežje SDH (slika 6.4.5).

Širokopasovno omrežje ATM tvorijo tri hrbtnična stikala z lokacijami v Ljubljani, Mariboru in Kopru. Hrbtnična stikala ATM bodo povezana z enakimi omrežji ATM v sosednjih državah ter dostopnimi stikali (slika 6.4.6), ki bodo postavljena v regionalnih središčih, po potrebi pa tudi na

drugih lokacijah. Omrežje ATM bo z internetovim protokolom, ki bo eden glavnih izvorov širokopasovnega podatkovnega prometa, lahko zadostilo potrebam vseh obratovalcev in uporabnikov. Poleg širokopasovnih se bodo na to omrežje postopoma povezovali tudi ozkopasovni izvori prometa. Povezava na hrbtnična stikala ATM bo izvedena ločeno za sekundarne centrale in mednarodne zveze.

Poleg podatkovnega omrežja po standardih X.25 oziroma X.400 je Telekom Slovenije uvedel tudi bistveno hitrejše in kakovostnejše fleksibilno omrežje blokovnega posredovanja podatkov, ki bo v prihodnje uporabljeno tudi kot dostopovno omrežje za omrežje ATM. Povezava bo izvedena prek dostopovnih in hrbtničnih stikal.

V naslednjih letih predvidevamo izredno hitro rast medkrajevnega prometa. Zaradi povečevanja števila naročnikov, povečevanja števila klicev po posameznem naročniku, povečevanja povprečnega trajanja zveze in uporabe zmogljivejših terminalov se bo medkrajevni in mednarodni telekomunikacijski promet povečeval po stopnji 40%–50% letno. Potrebne in predvidene zmogljivosti hrbtničnega omrežja za leti 2000 in 2005 prikazujejo slike 6.4.4, 6.4.5 in 6.4.6.

6.5 Mobilna omrežja

Sistemi mobilne telefonije se razvijajo izredno hitro, tako da je danes v teh omrežjih vključenih že več kot 260 milijonov naročnikov. Po napovedih se bo vsako leto število novih naročnikov povečevalo za vsaj 100 milijonov, tako da bo po letu 2000 že več kot 400 milijonov naročnikov v takih omrežjih. Za leto 2005 nekateri napovedujejo že 1 milijardo mobilnih naročnikov, v nekaterih državah pa bo penetracije celo preseгла 100%. Vseevropski digitalni sistem (GSM) s 135 milijoni naročnikov (konec leta 1998) vodi pred vsemi drugimi celičnimi sistemi.

V naslednjih letih bodo prevladovala sedanja digitalna celična omrežja, ki bodo kapaciteto povečevala s sistemi na višjih frekvencah (GSM 800). Poglavitna storitev bo sicer še vedno storitev govorne telefonije, ki pa bo oplemenitena z novimi storitvami inteligentnega omrežja (IN), kot so npr. "zaprti uporabniška skupina" (CUG), "družinski paketi", "navidezno zasebno omrežje", itd. Za leto 2001 ocenjujejo, da bo kar 60% vseh klicev v GSM omrežju baziralo na uporabi omrežja IN. Velik poudarek bo dan tudi prenosu podatkov. Sistemi že danes ponujajo uporabniku prenos podatkov, oddajanje in sprejemanje elektronske pošte, prenos kratkih sporočil. Glavna ovira za hitrejši razmah teh storitev je prenosna hitrost, ki je danes omejena na 9600 bit/s. Že v letu 1999 so obratovalci storitev GSM ponudili hitrost do 64 kbit/s. Ta storitev bo zlasti uporabna pri oddaljenem dostopu do notranjega omrežja v podjetju, za videokonference, prenos datotek. S tehniko GPRS (paketna radijska storitev – General Packet Radio Service) bo postalo omrežje GSM z vidika internetovega protokola transparentno. Poleg tega bo GPRS omogočal prenos podatkov s hitrostjo, ki bo preseгла 100 kbit/s. GPRS je hkrati vmesni korak do uvedbe mobilnih sistemov tretje generacije. Intenzivno potekajo trije projekti satelitske mobilne telefonije: Iridium, Globalstar in ICO. Sistem Iridium je že operativen, operacionalizacija Globalstar-a je bila predvidena za prvo polovico leta 1999, ICO pa v letu 2000. Vsi trije satelitski obratovalci so se že včlanili v združenje obratovalcev storitev GSM (GSM MoU), kar kaže na njihovo željo sodelovati z obstoječimi obratovalci GSM. Satelitska mobilna telefonija v tem trenutku ni konkurenca obstoječim obratovalcem storitev GSM, ampak pomeni komplementarno storitev. Dvonamenski (dvozvrstni) in večnamenski (večzvrstni) terminali bodo uporabnikom omogočili dostop do več omrežij. Mobilni telefon bo avtomatično, ne

da bi to uporabnik telefona vedel, vstopal v tisto omrežje (na primer DECT, GSM900, GSM1800, Iridium, Globalstar), ki bo trenutno na voljo.

Naslednja generacija mobilnih sistemov bo sestavljena iz zemeljskih in satelitskih komponent. Omrežja in terminalska oprema bodo s svojo širokopasovnostjo omogočala večpredstavnostne (multimedijske) aplikacije. Prihodnjemu uporabniku bo omogočeno globalno prehajanje med obstoječimi zemeljskimi, kakor tudi zemeljskimi in satelitskimi sistemi. Če je pri GSM glavni poudarek na prenosu govora, je pri univerzalnem mobilnem telekomunikacijskem sistemu (UMTS) glavni poudarek na prenosu podatkov. Pri fiksnih (stacionarnih) terminalih bo prenosna hitrost 2 Mbit/s, pri hitro premikajočih se pa "samo" 144 kbit/s. Novi sistem bo največjo pozornost namenil večpredstavnosti (multimedijskosti), internetu, hitremu prenosu podatkov, itd. Globalna medobratovalnost (interoperabilnost) in globalno prehajanje oziroma sledenje sta naslednji glavni značilnosti novega standarda.

Predvideni začetek komercialnega delovanja sistemov nove generacije mobilnih komunikacij je leto 2002. Do takrat naj bi državne uprave za telekomunikacije sprostile frekvenčni pas za nove tehnike in nove tehnologije (najmanj 2x 40 MHz do največ 155 MHz ali 185 MHz). V državah Evropske unije lahko že v letu 1999 pričakujemo prve podelitve koncesij za UMTS. Slovenija bo mobilna omrežja UMTS uvajala usklajeno in sočasno z drugimi evropskimi državami.

Storitve mobilne telefonije nudi v Sloveniji podjetje Mobitel, ki je imelo ob koncu leta 1998 vključenih okrog 40.000 naročnikov analognega mobilnega sistema NMT410 in okrog 150.000 naročnikov digitalnega mobilnega sistema GSM900. Ob 197 postavljenih baznih postajah zagotavlja Mobitel ob koncu leta 1998 naslednjo pokritost prebivalstva:

- avtoinstalacija	86,2%
- ročni telefon	81%
- v zgradbah	73,2%

Mobitel je z Iridiumom kot četrti obratovalec storitev GSM v Evropi podpisal pogodbo o sledenju in pogodbo, s katero je postal obratovalec njegovih storitev v Sloveniji. S tem je slovenskim uporabnikom zagotovljena dosegljivost v kateremkoli delu sveta in seveda tudi v kateremkoli delu Slovenije.

V oktobru 1998 je bila s podjetjem Simobil sklenjena koncesijska pogodba za drugega obratovalca storitev mobilne telefonije GSM, ki bo začela z nudenjem storitev v letu 1999.

Storitve osebne klica opravlja le podjetje Teleray v sodelovanju z RTV Slovenije in Telekomom. Sistem deluje po standardu RDS v frekvenčnem pasu zvokovne radiodifuzije 87,5 MHz-08 MHz in ima okrog 7.000 naročnikov.

Vsi ti obratovalci omrežja so hkrati tudi ponudniki storitev. Pojavljajo pa se tudi prvi ponudniki storitev (Debitel), ki nimajo svojega omrežja, nudijo pa storitve različnih obratovalcev omrežja.

Koncesijo je treba podeliti za uporabo dela radiofrekvenčnega spektra za storitve osebne klica sistema ERMES, za komercialni prizemni snopovni (souple) sistem TETRA in za sistem mobilne telefonije GSM1800.

V Sloveniji, kjer sta predvidena dva obratovalca storitev sistema GSM900 in več obratovalcev storitev sistema GSM1800, bo število mobilnih naročnikov hitro naraščalo. Rast mobilne telefonije je izjemno hitra, zato je količinsko napovedovanje nezanesljivo. Ocenjuje se, da bo leta 2005 vključenih v ta omrežja okrog 600.000 naročnikov. V letu 2015 pa bi lahko bilo v vseh mobilnih sistemih (GSM900, GSM1800, UMTS) že okrog 1,450.000 naročnikov.

Število naročnikov v analognem mobilnem sistemu NMT410 bo še nekaj časa stagniralo, nato pa počasi padalo in sistem naj bi proti koncu obravnavanega obdobja postopoma prenehal obratovati. Pri prenehanju delovanja se bo upošteval zlasti interes uporabnikov.

Slovenija ima večje število zasebnih mobilnih omrežij, ki sorazmerno slabo izkoriščajo dodeljeni radiofrekvenčni spekter. Tudi državni organi in ustanove (gasilci, reševalci, policija itd.) imajo večinoma svoja lastna mobilna omrežja. Sodobna komercialna mobilna omrežja, kot sta TETRA (ki se poleg komercialnih namenov uporablja tudi za vladne oziroma državne potrebe in za različne zasebne namene oziroma uporabnike) za prizemne snopovne sisteme in ERMES za klicno-sporočilne sisteme, lahko bolj ekonomično nadomestijo zasebna mobilna omrežja. Država bo morala to preusmeritev pospeševati, nuditi na eni strani ugodne koncesijske pogoje za komercialne sisteme, na drugi pa uvesti pristojbine za uporabo radiofrekvenčnega spektra. Glede na zmogljivosti novih komercialnih mobilnih omrežij bi morale tudi državne ustanove proučiti možnost nadomestitve svojih omrežij z zakupom delov komercialnih omrežij ali pa zgraditve skupnega nekomercialnega prizemnega snopovnega (souple) sistema TETRA.

6.6 Kabelski distribucijski in komunikacijski sistemi

Omrežje CaTV je drugo najpomembnejše telekomunikacijsko omrežje v Sloveniji. Ob koncu leta 1997 je v Sloveniji delovalo prek 100 zasebnih obratovalcev CaTV, ki so imeli čez 220.000 priključkov, kar je več kot 30% vseh gospodinjstev. Rast omrežja CaTV, ki je bila v preteklosti izjemno visoka, se je ustalila nekaj nad 10% letno in bo šele v naslednjih letih začela polagoma padati. V letu 2005 pričakujemo okrog 450.000 priključkov CaTV, tako da bo na to omrežje priključenih čez 70% gospodinjstev, v letu 2015 pa predvidevamo že okrog 650.000 takih priključkov.

Omrežja CaTV so zgrajena pretežno s koaksialnimi kablji s prenosno širino frekvenčnega pasu do 450 MHz ter drevesno topologijo za prenos signalov v eni smeri, t.j. televizijskih in radijskih programov od glavne sprejemne postaje do uporabnikov. Večinoma so zgrajena kot samostojni otoki brez medsebojne povezave ali povezave z javnim fiksnim telefonskim omrežjem. Na določenem območju navadno deluje le en obratovalec, tako da konkurence kljub velikemu številu obratovalcev praktično ni.

Nova omrežja CaTV se že gradijo pretežno z optičnimi kablji, prenosna širina frekvenčnega pasu se povečuje na 606 MHz z možnostjo širitve do 862 MHz. Omogočila bodo obojesmerni prenos signalov, torej tudi od naročnika k centru ali k drugemu naročniku. Obojesmerni prenos in digitizacija omogočata opravljanje tudi drugih telekomunikacijskih storitev kot so prenos alarmov, interaktivna televizija, video na zahtevo, internet itd.

Širokopasovna omrežja kabelskih obratovalcev, ki segajo do posameznih gospodinjstev, pomenijo dopolnitev fiksnega javnega hrbteničnega širokopasovnega omrežja, ker je le-to optimalno prirejeno le za prenašanje ozkega frekvenčnega pasu (8 kHz), ki je potreben za prenos govora.

V prihodnje bodo omrežja CaTV omogočala opravljanje tudi večine drugih telekomunikacijskih storitev. Za nove storitve radiodifuzije oziroma telekomunikacij je treba omrežja in obratovalce, ki ta omrežja upravljajo, še usposobiti. Omrežja morajo omogočati enotno napajanje s programi, izmenjava programov, medsebojno komuniciranje med naročniki,

uporabo skupnih podatkovnih zbirk itd. Razdrobljena omrežja za opravljanje takih storitev niso primerna. Večjo konkurenčnost in usposobljenost lahko dosežejo obratovalci CaTV samo z združevanjem.

6.7 Radiodifuzija

Poleg zakona o telekomunikacijah urejata področje radiodifuzije še zakon o javnih glasilih in zakon o RTV Slovenija. Za urejanje tega področja so poleg telekomunikacijskih organov imenovani tudi drugi organi, predvsem Svet za radiodifuzijo.

Zakon o javnih glasilih deli radiodifuzne programe (RTV programi) na nacionalne RTV programe, lokalne nekomercialne RTV programe in komercialne RTV programe. Kot nacionalni programi, ki jih ustvarja, pripravlja in oddaja RTV Slovenija, so določeni dva televizijska in trije radijski programi, program za italijansko in madžarsko narodno skupnost v Sloveniji ter programi za slovenske narodne manjšine v sosednjih državah.

Prebivalstvo Slovenije je z nacionalnimi programi pokrito:

televizija	1. program	97%
televizija	2. program	95%
radio	1. program	97%
radio	2. program	97%
radio	3. program	95%

Sedanji nabor frekvenc, dodeljenih RTV Slovenija, zagotavlja uresničevanje z zakonom določenih obveznosti.

Na podlagi podatkov Uprave Republike Slovenije za telekomunikacije o v tem času izdanih in še veljavnih radijskih dovoljenjih izhaja, da je RTV Slovenija dosegla ob koncu leta 1997 navedeno pokrivanje s 378 televizijskimi oddajniki in 135 zvokovnimi oddajniki.

Slovenija je začela tudi z oddajanjem nacionalnih televizijskih programov prek satelita HOT BIRD 3 in tako omogočila pokrivanje Slovencev v inozemstvu in krajev v Sloveniji, ki doslej s prizemnimi oddajniki niso bili pokriti.

Ob koncu leta 1997 je 32 organizacij oddajalo zvokovne komercialne radiodifuzijske programe in 20 organizacij lokalne zvokovne nekomercialne radiodifuzijske programe. Največjo pokritost prebivalstva dosega sporeda Radia Ognjišče, ki ga lahko sprejema ca. 80% prebivalstva Slovenije, in Radia glas Ljubljane s pokrivanjem cca 40% prebivalstva.

Ob koncu leta 1997 je 20 organizacij oddajalo televizijske komercialne oziroma nekomercialne radiodifuzijske programe, od katerih so pomembnejši POP TV (MMTV, TV Robin, TV 59) z 80% pokrivanjem prebivalstva Slovenije, Kanal A s 75–80% pokrivanjem in TV3 s 75% pokrivanjem prebivalstva Slovenije.

Frekvenčni prostor, predviden za sedanjo analogno radiodifuzijsko dejavnost, je močno izkoriščen, možnosti novih oddajnikov so le na redkih nižjih lokacijah, ki pokrivajo le manjše število prebivalstva. Nadaljnje povečevanje pokritosti s prizemnimi programi nacionalne televizije je zaradi hribovitosti terena težavno in drago. Razvoj te dejavnosti bo omogočala nova tehnika digitalne radiodifuzije in oddajanje programov prek satelita ter večje povezovanje z omrežji CaTV.

Uvedba digitalne zvokovne in televizijske radiodifuzije omogoča boljše kakovost in boljše izkoriščanje radiofrekvenčnega spektra. Signale prizemne digitalne zvokovne radiodifuzije (T-DAB) bo v Sloveniji v prvi fazi mogoče oddajati v frekvenčnem pasu 223,0 MHz–230,0 MHz (sedanji 12. TV kanal) in v frekvenčnem pasu 1452,0 MHz–1467,5 MHz (1,5 GHz). Frekvenčni pas za prizemno digitalno zvokovno radiodifuzijo (T-DAB) se bo še širil v skladu z odločitvami CEPT/ERC.

Signali za T-DAB so razdeljeni po frekvenčnih blokkih. En blok zaseda frekvenčno širino 1,5 MHz in omogoča prenašanje hkrati petih stereo kanalov in enega mono kanala. Poleg tega en blok prenaša še podatke kot dopolnitev zvokovnih sporedov v prej navedenih kanalih in še dodatne signale za krmiljenje, signalizacijo in podobno. Za T-DAB je predvideno enofrekvenčno omrežje, kar pomeni, da je za vse zvokovne sporede, podatke in signale v enem bloku na voljo omrežje oddajnikov, ki delajo na istem radiodifuznem kanalu (na isti frekvenci). V Sloveniji so trenutno mednarodno koordinirani bloki geografsko razdeljeni na vzhod in zahod. Meja poteka čez Ljubljano približno po črti sever-jug.

Za usklajene frekvenčne bloke bo država razpisala koncesije za graditev enofrekvenčnih omrežij skladno z zakonom o telekomunikacijah. S koncesijo si izbrani vložnik pridobi pravico za uporabo radiofrekvenčnega spektra in oddajanje radiodifuzijskih sporedov po prizemnem omrežju.

V enofrekvenčnem omrežju so povezani oddajniki, ki so lahko povezani z določeno konfiguracijo. Konfiguracija sistema določa, kateri oddajniki prenašajo določene programe. Programov v omrežju je lahko več, kot jih dovoljuje posamezni oddajnik. Pri načrtovanju pokrivanja področij s posameznimi bloki je treba upoštevati javni interes. Za nacionalno pokrivanje stremimo, da posamezna enofrekvenčna omrežja oddajajo izbrane programe prek celotnega področja. Če je predvideno v frekvenčnih planih, se enofrekvenčno omrežje lahko uporabi tudi za regionalno pokrivanje. To je mogoče le, če so regije z geografskimi ovirami dovolj ločene. V tem primeru oddajajo oddajniki v posameznih regijah za to regijo izbrane programe.

Za T-DAB je za enak odstotek pokrivanja vložek v omrežje na območju 1,5 GHz tri- do petkrat višji kot na 12 kanalu TV. Sorazmerno bodo višji tudi obratovalni stroški. Razliko v ceni gradnje in vzdrževanja na obeh frekvenčnih območjih mora biti upoštevana pri dodeljevanju in pri določitvi dajatev koncesionarja.

V Evropi so postavljeni tudi temelji za uvajanje prizemne digitalne televizije (DVB-T), ki bo delovala na istih frekvenčnih pasovih kot analogna. En digitalni frekvenčni blok zaseda širino enega analognega kanala, prenaša pa štiri televizijske sporede hkrati. Za DVB-T ni predpisan tip oddajniškega omrežja, ki bo lahko enofrekvenčno, kot pri T-DAB, ali pa "klasično" (večfrekvenčno), kot pri prizemni analogni televizijski in zvokovni radiodifuziji. Priprave za uvajanje obsegajo načrtovanje postopne sprostitve predvidenih frekvenčnih pasov in s tem povezan načrt prehoda iz analogne na digitalno televizijsko radiodifuzijo.

Omrežja sedanjega sistema analogne televizije in radia se naj ne bi več bistveno razvijala, po uvedbi digitalne radiodifuzije pa bi se analogni sistemi postopoma opuščali in v 15–20 letih popolnoma nadomestili z digitalnim sistemom. Po letu 2020 bo del pasu za radiodifuzijo na voljo drugim telekomunikacijskim storitvam.

6.8 Internet

Prijubljenost internetskih storitev narašča. Število uporabnikov v svetu se bo povečalo od približno 60 milijonov leta 1996 na 300 milijonov leta 2001 in število gostiteljskih računalnikov, vključenih v to omrežje, od 16 milijonov v letu 1996 na 110 milijonov leta 2001. Še intenzivneje se povečuje promet po internetu. Predvidevamo, da bo tudi v Sloveniji količina prenesenih podatkov na temelju internetovega protokola rasla za več kot 100% letno.

Internetske storitve v Sloveniji nudi poleg Telekoma Slovenije še več drugih ponudnikov. Trenutno ima največje število naročnikov ARNES, katerega nadaljnji razvoj se

predvideva na nekomercialni osnovi v skladu s trendi akademskih in raziskovalnih mrež v svetu.

Tehnologija interneta je zelo dinamična, prilagodljiva in trpežna. Uporablja vsa znana telekomunikacijska omrežja, torej telefonsko omrežje, omrežje z blokovnim posredovanjem, satelitsko, mobilno ali CaTV omrežje, in omogoča vrsto najrazličnejših povezav (točka – točka, točka – več točk, več točk – več točk) in storitev. Nove telekomunikacijske tehnike, ki bodo temeljile na kombinaciji tehnik internetovega protokola in klasičnega fiksnega omrežja, bodo lahko zagotovile kakovost in varnost storitev ter s tem možnosti za nove telekomunikacijske storitve.

Te možnosti, ki še vedno niso v celoti ovrednotene, odpirajo nove vrste uporabe pri prenosu informacij, v medijih, trgovini in drugod. Klasične internetske storitve, kot so elektronska pošta, prenos datotek in svetovni splet, so se utrdile in postale nepogrešljiv del sodobnih telekomunikacijskih storitev v vseh dejavnostih javnega in zasebnega življenja. Na pohodu so najnovejše storitve, kot npr. prenos govora, večpredstavne (multimedijske) storitve, porazdeljene video konference z udeležbo večjega števila partnerjev, skupinsko delo s tehniko skupinske komunikacije, delo na daljavo, pouk/učenje na daljavo, predstavitev kulturne dediščine v digitalni obliki (razstave, muzeji, galerije, arhivi ipd.), storitve video posnetkov na zahtevo, medicinske storitve na daljavo, diagnostika na daljavo, nadzor krmiljenja na daljavo ter obširen segment aplikacij, ki jih imenujemo "elektronsko poslovanje". Nedvomno se bodo internetske storitve profesionalizirale. Predvideva se možnost, da bo manjši segment interneta uporabljen za amaterske internetske storitve, podobno kot so današnje radioamaterske storitve oziroma področje CB radijskih postaj. Večji segment pa bo v profesionalni uporabi, podobno kot GSM v primerjavi s CB.

Zaradi vsega navedenega je logično, da se internetske storitve obravnava enakovredno s sedanjimi najpomembnejšimi telekomunikacijskimi storitvami (fiksna in mobilna telefonija, podatkovne komunikacije, radiodifuzija) z vseh bistvenih vidikov (kakovost storitev, varnost, zasebnost itd.).

Po svetu se le počasi zblizujejo gledanja na stopnjo pravne regulacije (vsebine) interneta. Ker je to svetovni sistem, se pojavljajo tudi pobude, da bi vprašanja ilegalne in škodljive vsebine obdelali v posebni mednarodni konvenciji. Vseeno prevladuje mišljenje, da za internet ne bi vpeljivali močne regulacije. Predvsem naj bi spodbujali samokontrolo ponudnikov dostopa, spodbujali starše in druge za uporabo programov in opreme za filtriranje vsebine in dostopov, informirali o morebitnih nevarnostih, povečevali pravno zaščito, zaostrovali odgovornost za vsebino in podobno.

Internet je prikladno in močno sredstvo za spodbujanje vsestranskega razvoja. Država bo morala pospeševati harmonizacijo delovanja tega omrežja, omogočati zmanjševanje stroškov in cen ter spodbujati njegovo širjenje, posebej še na socialne skupine, kjer tržna načela ponudbe in povpraševanja tega ne omogočajo.

Skladno s svetovnimi trendi razvoja telekomunikacij je smiselna vzpostavitev hrbteničnega omrežja za internetske storitve ter povezljivost ponudnikov dostopa in vsebin na nacionalni ravni. To bo omogočilo ekonomsko optimalen in kakovosten nacionalni ter mednarodni internetski promet. Navedeno hrbtenično omrežje je pomemben element predlagane SII ter temelj elektronskega poslovanja in razvoja lastnih internetskih vsebin.

6.9 Zasebna omrežja

Zasebna omrežja ne nudijo svojih telekomunikacijskih zmogljivosti na trgu, temveč jih uporabljajo le za svoje potre-

be ali za ožjo zaprto skupino uporabnikov, s katerimi delijo stroške postavitve in obratovanja "svojega" omrežja. Zasebna omrežja gradijo uporabniki, ko jih javna omrežja ne zadovoljujejo glede cene, zanesljivosti delovanja, varnosti, posebnih funkcionalnih ali drugih zahtev. V preteklosti so se ta omrežja hitro razvijala tudi zaradi pomanjkanja kapacitet javnih omrežij. Skupne kapacitete zasebnih omrežij so precej velike in se približujejo kapacitetam javnih omrežij. Vrednost zasebnih omrežij skupaj s terminalsko opremo je več kot dvakrat večja od javnih.

V zasebnih omrežjih so se v preteklosti uporabljale posebne tehnične rešitve, v novejšem času pa vedno bolj prevladujejo enake rešitve in standardi kot v javnih omrežjih. Meja med javnimi in zasebnimi omrežji postaja vse manj ostra, posebej še, ker bo z liberalizacijo takim omrežjem omogočen lažji dostop do trga telekomunikacijskih storitev. Integracija telekomunikacij, računalništva in informacijskih tehnik in tehnologij vnaša tudi v ta omrežja nove rešitve in možnosti, ki jih nudijo tako klasične telekomunikacije kot tudi računalništvo, v novejšem času pa tudi internet. Tako se ta omrežja spreminjajo v enotno informacijsko infrastrukturo.

Graditev zasebnih omrežij v preteklosti skoraj ni bila omejevana, pa tudi sedanja zakonodaja za graditev in obratovanje teh omrežij nima omejitev in bo tako tudi v prihodnje. Zanje ne bi izdajali tehničnih ali drugih predpisov. Če se njihovi lastniki ne bi drugače sporazumeli z izvajalcem javnih storitev, bi morala le v omrežnih priključnih točkah javnega omrežja izpolnjevati predpisane pogoje. Splošni predpisi in omejitve kot npr. o elektromagnetni združljivosti, uporabi frekvenc in telekomunikacijskih številčk bodo seveda veljali tudi za ta omrežja.

Posebej velja omeniti dve skupini zasebnih omrežij in sicer omrežja za potrebe državnih organov in "funkcionalnih sistemov", kot so bila v preteklosti poimenovana omrežja nekaterih velikih družbenih, danes državnih organizacij, npr. omrežja ELES, Slovenskih železnic, DARS in podobno.

Državni organi (obramba, policija, posebne službe, carina, itd.) imajo večkrat posebne zahteve glede zanesljivosti delovanja, zaupnosti sporočil, varnosti in drugih razlogov, zato se, kljub vse večji uporabi javnih telekomunikacijskih storitev, ne bodo mogli odreči svojemu omrežju. Poseben status imajo telekomunikacije za potrebe obrambe, katerih delovanje, predvsem v izrednem stanju, urejajo posebna pravila. Za te namene bo treba tudi v bodoče z razporeditvijo frekvenčnih pasov nameniti neposredno tudi del frekvenčnega spektra, o čemer bo tudi v prihodnje odločala vlada. V izrednem stanju se pomen telekomunikacij izredno poveča. Vlada mora imeti v takih primerih pooblastilo, da izvajalcem telekomunikacijskih storitev naloži dodatne obveznosti ali omejitve, npr. da morajo odstopiti kapacitete, ljudi ali drugo opremo, lahko pa tudi poveča nadzor nad telekomunikacijami. Vlada lahko tudi predpiše posebne ukrepe, ki jih morajo obratovalci opraviti že v miru.

Lastniki "funkcionalnih omrežij" imajo zgrajene obsežne prenosne telekomunikacijske sisteme s precej prostimi kapacitetami. Že po sedanji zakonski ureditvi lahko na podlagi dovoljenja ti lastniki nudijo telekomunikacijske vode v zakup na liberaliziranem delu telekomunikacijskega trga (vodi za zasebna omrežja, za prenos alarmov, omrežja CaTV in podobno), po letu 2000 pa bodo lahko nudili vsakršne telekomunikacijske storitve. Vstop takih organizacij na telekomunikacijski trg bo ugodno vplival na oblikovanje zdrave konkurence, zato jim je treba dopustiti nudenje telekomunikacijskih storitev, preprečiti pa nenadzorovano prelivanje finančnih sredstev iz monopolne dejavnosti ali dejavnosti, za katero imajo posebne pravice, v telekomunikacijsko dejav-

nost. Ker bi tako nenadzorovano prelivanje popačilo tržne odnose, morajo tudi te organizacije voditi ločeno finančno knjigovodstvo za telekomunikacijsko dejavnost, imeti pa morajo enake pogoje tako za storitve za lastne potrebe kot tudi za storitve drugim.

6.10 Druga omrežja in storitve

Razvoj drugih omrežij in storitev je težko predvidljiv, ker je na voljo premalo podatkov, pa tudi definicije npr. pri storitvah z dodano vrednostjo niso ustaljene in jasne. Vsekakor se bo raznovrstnost storitev povečevala.

Posebno omrežje za teleks bo postopoma odmrlo. Narodnostile ga bodo različne oblike prenosa podatkov oziroma sporočil, kot npr. elektronska pošta prek interneta, prek omrežja ISDN, posebnega omrežja za podatkovne storitve (X.25, X.400, blokovno posredovanje). Zagotovo pa bodo prihodnje nove tehnike in tehnologije omogočile in prinesle še kaj novega.

Posebno skrb bo treba posvetiti storitvam javnih telefonskih govorilnic, ki jih trenutno poleg Telekomoma nudijo Pošta Slovenije, Petrol in MTS Kompas. Če opravljanje teh storitev ne bo zadovoljivo, jih bo treba v prihodnje vključiti med osnovne (univerzalne) storitve in tako zagotoviti primeren pokritost ozemlja in sprejemljivo ceno.

Posebno dejavnost oziroma storitev predstavljajo vodenje, izdajanje, širjenje in oblikovanje javne baze telefonskega (telekomunikacijskega) imenika v večobratovalskem okolju. Lažje bo predpisati, da vsak obratovalec poskrbi za izdajo imenika svojih naročnikov, ki to želijo, kot pa doseči, da bi bili ti imeniki skupni, kar bi sicer bilo ugodnejše za uporabnike.

Količina storitev, ki jih plača klicani in so brezplačne za kličočega (brezplačni telefon, zeleni telefon), in storitev, ki imajo v ceni klica že vključeno ceno storitve (storitve prek sedanjih števil 080 in 090) kot tudi dajanje raznih shranjenih informacij, se bo normalno povečevala tudi v prihodnje.

7. VLOGA IN RAZVOJ TELEKOMA

7.1 Vloga in usmeritev

Vlada RS je ob koncu leta 1997 preoblikovala Telekom Slovenije v javno podjetje ter v januarju 1998 sprejela statut in akt o njegovem lastninskem preoblikovanju. Po otvoritveni bilanci na dan 1. januarju 1995 znaša celotni kapital 86.711,935.000 tolarjev, od tega osnovni kapital 65.354,780.000 tolarjev in rezerve 21.357,155.000 tolarjev. Delež Republike Slovenije v osnovnem kapitalu znaša 48.302,790.000 tolarjev oziroma 73,91%. Pripravlja pa se tudi predaja največ 10% tega deleža pooblaščenim investicijskim družbam. Lastniki so še zaposleni z 12,8%, Slovenska razvojna družba s 5,22%, pokojninski sklad s 5,5% in odškodninski sklad RS z 2,6%.

Po stanju na dan 30. septembra 1997 je bilo v Telekomu Slovenije zaposlenih skupaj 3155 delavcev, od tega 189 delavcev za določen čas. V letu 1997 so skupni prihodki znašali 55.141 milijonov tolarjev, celotni dobiček 5.622 milijona tolarjev, obseg planiranih investicijskih vlaganj za leto 1997 pa 19.675 milijonov tolarjev. Bilančna vsota na dan 31. decembra 1997 je znašala 136.631 milijonov tolarjev. Povprečna donosnost kapitala za leto 1997 je bila 4,86%.

Pavšalno bi lahko ocenili, da sodi Telekom Slovenije med večja podjetja v Sloveniji in med manjša tovrstna podjetja v svetu. Rezultati poslovanja so za slovenske razmere

dobri, za mednarodne zadovoljivi. Pozitivno izstopa pokazatelj števila priključkov na zaposlenega, ki je za Telekom Slovenije 215 (vse za leto 1996), za skupino enako razvitih držav 246, za bolj razvite države pa 239. Prihodki na zaposlenega so 105.906 USD, v primerjavi s 107.797 USD v enako razvitih in s 126.294 USD v bolj razvitih državah. Telekom ima, preračunano na priključek, manjše investicije in sicer 214 USD v primerjavi z 294 USD v enako razvitih državah in z 254 USD v bolj razvitih državah. Stopnja digitalizacije krajevnih telefonskih central je 62%, v skupini enako razvitih je ta podatek 69,9%, v skupini najbolj razvitih pa 85,5%.

Najpomembnejše storitve Telekom Slovenije so storitve govorne telefonije. Govorna telefonija in teleks sta obvezni gospodarski javni službi in ju do konca leta 2000 opravlja Telekom kot izključni izvajalec. V strukturi prihodkov zavzema govorna telefonija 75,3%, teleks pa le 0,1%. Stopnja donosnosti na segmentu javne gospodarske službe je 2 do 3%.

Tržne storitve prinašajo Telekomu Slovenije 24,6% prihodkov, vendar v tem odstotku niso zajeti prihodki mobilne telefonije. Prihodki od tržnih storitev naraščajo hitreje kot od govornih storitev, indeksna stopnja donosnosti tržnih storitev znaša 25%.

Med tržnimi storitvami daje 4,3% skupnih prihodkov skupina storitev z dodano vrednostjo. V to skupino se uvrščajo storitve dajanja informacij, obvestil, nasvetov, nudenja pomoči pri vzpostavljanju zvez in podobno, kot tudi storitve prek kličnih števil 080 in 090.

Prihodki od storitev ISDN pomenijo 4,2%, od dajanja vodov v zakup 3,9%, od medomrežnega povezovanja in dajanja opreme v zakup 3,7%, od javnih govorilnic pa 1,4% vseh prihodkov.

Prihodki od interneta (SIOL) pomenijo trenutno le 0,4%, od prenosa podatkov pa 0,3% prihodkov. Internetovo omrežje, ki ima hiter trend naraščanja, omogoča Telekomu Slovenije neposredno nudenje storitev prek vstopnih točk za klice iz navadnih telefonov ali telefonov ISDN. Vstopne točke so povezane na centralno vozlišče, kar omogoča tudi povezavo s svetovnim omrežjem Interneta in priključitev drugih slovenskih ponudnikov Interneta.

Z liberalizacijo bo po letu 2001 tržni delež Telekom Slovenije na segmentu storitev fiksnega telefonskega omrežja padel. Najhitreje se bo zmanjševal njegov delež v mednarodnem prometu (za leto 2015 se njegov delež ocenjuje na 60%), nekoliko počasneje bo padal njegov delež v medkrajnem prometu (75% delež), pri krajevnem prometu pa bo njegov delež ostal visok (85–90%). Zelo se bo povečal delež prihodkov od storitev, povezanih z internetom. Povečal se bo tudi delež prihodkov od medomrežnih povezav.

Odnos države do Telekom Slovenije se bo z liberalizacijo spremenil. S spremembo novega zakona o telekomunikacijah se bo preoblikoval iz javnega podjetja v navadno delniško družbo, ki deluje na reguliranem telekomunikacijskem trgu kot druga taka podjetja. Zagotavljanje storitev in dostopa do omrežja bo urejeno z zakonodajo (regulativo), ki bo prevladujočemu (dominantnemu) obratovalcu nalagala posebne obveznosti. Temeljna naloga bo še naprej učinkovito zagotavljanje telekomunikacijskih storitev. Zadolžen bo tudi za zagotavljanje univerzalnih storitev, dajanje vodov v zakup in zagotavljanje drugih infrastrukturnih telekomunikacijskih naprav. Dolgoročno se bo interes države omejil na lastniški interes, t.j. predvsem na dobiček, če bo država svoj delež kapitala obdržala.

Podjetje se bo moralo tudi usposobiti za mednarodno konkurenco in doseči nivo učinkovitosti, enak kot ga dosejajo podobne, dobro oziroma uspešno vodene družbe.

Zaradi predvidenega zmanjšanja deleža na dosedanjem delu telekomunikacijskega trga se bo moralo podjetje v času do liberalizacije primerno organizirati, ekonomizirati poslovanje, izboljšati stike z uporabniki in modernizirati omrežje ter poslovanje. Pri tem prestrukturiranju bo morale upoštevati svoje prednosti, ki so predvsem tradicija, zgrajena omrežja, posebej še krajevna, močna baza uporabnikov (naročnikov), izšolan operativni kader na eni strani ter pomanjkljivosti, kot so slaba usposobljenost za (mednarodno) konkurenco, majhno podjetje v primerjavi s svetovno konkurenco, nekoliko slabše stanje omrežja in kapitala na drugi strani. Do konca leta 2000 bo morale modernizirati omrežje, ga 100% digitizirati in uvesti novejša načine upravljanja omrežja (TNM). Izgubo dela trga v mednarodnem in medkrajevnem prometu bo moral nadomestiti s povečanjem prihodkov iz storitev v krajevnem prometu in z razširitvijo njihovega nabora na nove multimedijske telekomunikacijske storitve, s pripravo vsebine in distribucijo vsebine (elektronska trgovina, informacije v elektronski obliki itd.) ter tudi s povečanjem aktivnosti v zagotavljanju informacijske tehnike in tehnologije. Prihodek naj bi letno še vedno dosegal 10% realno letno rast.

Priprava podjetja na liberalizacijo zahteva tudi spremembo odnosa podjetja do okolja, posebej do odnosa do drugih obratovalcev. Odnos bo moral biti kooperativen, saj bodo novi obratovalci z medomrežnimi povezavami vzpodbujali dodaten promet obstoječih naročnikov Telekom Slovenije, obratovalci pa bodo te povezave tudi plačevali.

Povezati se bo moralo s svetovnimi ponudniki telekomunikacijskih storitev v obliki zaveznih (alians), skupnih podjetij, sovlaganj, distribucije oziroma strateškega partnerstva, in se usmeriti tudi v izvoz, za kar je treba izkoristiti tudi predvideno privatizacijo.

7.2 Privatizacija

V svetu je prevladalo prepričanje, da je liberalizacija telekomunikacij uspešna le, če se izvede skupaj s privatizacijo državnih podjetij, ki delujejo na področju telekomunikacij. Navadno poteka privatizacija postopno, v več fazah, in se sproti ocenjujejo učinki predhodnih faz. Pred privatizacijo poteka drugod v svetu prehod telekomunikacijskih državnih organizacij, ki so v preteklosti poslovale po posebnih pravilih, na poslovanje po podjetniških principih (corporatization). Javno podjetje je po zakonu o javnih gospodarskih službah lahko tudi zasebno, zato sedanja zakonska ureditev ne preprečuje začetka privatizacije.

Države različno obravnavajo vprašanje večinskega deleža v telekomunikacijskih podjetjih. Po razpoložljivih podatkih ima trenutno večina evropskih držav v teh podjetjih še 51% ali večji delež, Francija, Nemčija, Belgija, Švica, Portugalska in Grčija ga bodo še nekaj časa obdržale, Italija, Nizozemska in Madžarska imajo manj kot 51%, Velika Britanija in Španija pa sta ta podjetja v celoti privatizirali. Nekatere države omejujejo delež posameznih partnerjev v teh organizacijah ali pa jim poiščejo strateškega partnerja in tako do neke mere obdržijo pod nadzorom delež tujega kapitala.

V pogojih liberaliziranega telekomunikacijskega trga tudi pri nas ni razlogov, da bi Telekom Slovenije ostal v državni lasti. V nadaljevanju so navedena izhodišča za izvedbo nje-gove privatizacije, podrobnosti pa bo moral opredeliti izdelan program privatizacije. Tudi pri nas bi privatizacijo izvedli postopoma, najmanj v treh fazah.

Prvo fazo privatizacije bi izvedli v letih 1999 in 2000 tako, da bi država prodala svoj delež med 74% in 51%, eventualno pa bi bila izvedena dokapitalizacija, vendar tako, da bi država še obdržala večinski delež. Prodajo bi izvedli

svežnju na podlagi razpisa z namenom pridobitve solastnika z izkušnjami v telekomunikacijah in strateškega partnerja, ki bi v podjetje prinesel tehnološko in tržno znanje in tudi dodatni kapital ter tako okrepil konkurenčne sposobnosti podjetja. Za izbiro torej ne bo odločilna samo cena, temveč tudi druge ugodnosti, ki jih bodo ponudniki nudili kot pomoč pri nadaljnjem razvoju Telekom Slovenije. V okviru študije o privatizaciji se preuči tudi možnost odprodaje dela delnic Mobitela, d.d. Za uspešno izvedbo privatizacije bo treba predhodno postaviti jasen telekomunikacijski regulativni okvir, ki bo omogočal neodvisni razvoj podjetja. Postopek privatizacije in potek transakcije bo določen na osnovi študije in ob sodelovanju svetovalne organizacije.

Sredstva iz prve faze privatizacije se namenijo tudi za vrnitev stroškov sovlaganja lokalnih skupnosti in posameznih investitorjev v javno telekomunikacijsko omrežje. Način in postopek bo določen s posebnim zakonom.

Na podlagi ocen in izkušenj prve faze privatizacije bi izvedli drugo fazo po letu 2003. Ob tem je potrebno proučiti ali bo država Slovenija ostala delničar in v kakšni višini. O prodaji preostalega državnega deleža v Telekomu, se bo odločilo, ko bodo ovrednoteni rezultati do tedaj izvršene privatizacije doma in po svetu.

8. VLAGANJA

Telekomunikacije so privlačna in rentabilna panoga, ki je v liberaliziranih in stabilnih okoljih sposobna sama skrbeti tudi za potrebna vlaganja. Tudi financiranje univerzalnih storitev, vključno z zagotavljanjem univerzalnih storitev na podeželju, je mogoče izvesti znotraj panoge. Pogoji za samofinanciranje telekomunikacij še niso izpolnjeni. Izpolnjeni bodo z realizacijo ukrepov in sprememb regulative, kot so podani v 5. poglavju. Program ne predvideva alternativnih rešitev. Možni alternativni rešitvi, kot sta financiranje iz državnega proračuna ali pa večje povečevanje sedanjih tarif, nista realni.

Ne glede na izpolnitev ali neizpolnitev teh pogojev bo treba podpirati razvoj določenih programov, npr. pospeševanje tehnično tehnološkega razvoja in raziskav, spodbujanje nekaterih pilotskih projektov s področja telekomunikacij in informacijske tehnike ter graditve hrbtenične infrastrukture, pospeševanje razvoja na določenih geografskih območjih itd. Poleg sredstev proračuna bo treba v ta namen proučiti možnost uporabe sredstev iz strukturnih fondov EU, kot sta npr. programa STAR in TELEMATIQUE.

Vlaganja po nekaterih vrstah omrežij:

Potrebna vlaganja v fiksno telefonsko omrežje za zgraditev dodatnih 800.000 telefonskih priključkov do leta 2015 z vso potrebno infrastrukturo pri ocenjeni vrednosti 224.000 tolarjev (1.400 USD) po priključku so 179,2 milijardi tolarjev (1,12 milijarde USD). Od tega je del vlaganj podrobneje naveden v nadaljevanju (Tabela 3).

Tabela 3 – Vlaganja v hrbtenično omrežno infrastrukturo do leta 2000

Zap. št.	Omrežna infrastruktura	Vlaganja do leta 2000 v mio tolarjih		
		1998	1999	2000
1	Medkrajevno optično omrežje	63	250	250
2	Medkrajevno in mednarodno omrežje SDH	190	200	200
3	Povezave SX-SX, SX-IX, PSX-IX	80	25	25
4	Hrbtenična stikala ATM	290	200	200
5	Mednarodna centrala	300	-	-
6	Usmerjalniki Telekom Slovenije za potrebe ponudnikov internetskih storitev	50	50	50
7	Uvajanje IN omrežij	180	150	70

Vlaganja v mobilna omrežja, kjer bi v obdobju do leta 2015 priključili okrog 1,300.000 novih naročnikov, bodo znašala okrog 332,8 milijarde tolarjev (2,08 milijarde USD), če se računa, da je treba vložiti po naročniku okrog 256.000 tolarjev (1.600 USD).

Omrežja CaTV bodo zahtevala manjša vlaganja; za zgraditev okrog 500.000 priključkov tega omrežja bo potrebnih kakšnih 88 milijard tolarjev (550 milijonov USD) pri potrebnih vlaganjih 176.000 tolarjev po priključku.

V Sloveniji skoraj ni tujih vlagateljev v telekomunikacije, kar ima tudi negativne posledice. Večji delež tujega kapitala bi pozitivno deloval na razvoj ponudbe telekomunikacijskih storitev. Tudi pogoji za pristop k Evropski uniji in Svetovni trgovinski organizaciji (WTO) zahtevajo odpravo omejitev za tuji kapital. Kljub temu ni treba, da se Slovenija takoj na začetku liberalizacije popolnoma odpre tujemu kapitalu. Vlada bi morala biti pooblaščenca (vsaj za določeno obdobje), da dá ali pa odreče soglasje za tuja vlaganja v fiksna in mobilna omrežja, pri čemer bo seveda upoštevala obveznosti iz sprejetih mednarodnih sporazumov, recipročnost in drugo.

9. SKLEPNE UGOTOVITVE

Dobro razvite telekomunikacije so predpogoj za učinkovito delovanje gospodarstva, javnega sektorja in uprave, povečanje konkurenčnosti gospodarstva, njegov nadaljnji razvoj ter vključevanje v mednarodne procese. Slovenija nima tradicije v telekomunikacijski politiki. Tudi zato je zavest o potrebnosti in pomembnosti telekomunikacij in informacijskih tehnik in tehnologij slabše razvita. Treba bo doseči premik v miselnosti in postaviti celotno panogo, skupaj z informacijskimi tehnikami in tehnologijami, na višjo prioritetno raven. Telekomunikacije so infrastruktura informacijskih tehnik in za prehod v informacijsko družbo je treba pospešiti njihov razvoj.

S sistemskimi ukrepi, ki zajemajo predvsem liberalizacijo, privatizacijo in izobraževanje za izbrane, razvojno naravnane projekte, je treba spodbujati hitrejši razvoj telekomunikacij, da bi se dosegla razvitost sektorja, ki bo blizu povprečni razvitosti članic EU (računane tudi sedanje kandidatke). Taka stopnja razvoja pomeni, da bi imeli leta 2015 okrog 1,55 milijona naročnikov v fiksnem telekomunikacijskem omrežju ali nekaj več kot 75 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev. V mobilnih omrežjih bi imeli istega leta 1,450.000 priključkov.

Za realizacijo takih ciljev bo treba modernizirati fiksno omrežje in postaviti nova mobilna omrežja. Do konca leta 2000 je predvidena popolna digitizacija medkrajevnega fiksnega omrežja (vodi in centrale). Predvidena uporaba zmogljivejše terminalske opreme zahteva večjo širino prenosnega frekvenčnega pasu, kar pomeni v fiksnem omrežju polaganje optičnih kablov do naročnikov, pri mobilnih omrežjih pa vpeljavo nove generacije UMTS.

Dinamičnemu razvoju telekomunikacij je treba prilagoditi zakon o telekomunikacijah, spremeniti pristojnosti ministrstev, organizirati samostojni (neodvisni) regulativni organ za telekomunikacije. Liberalizacija in tudi zahteve mednarodnih sporazumov zahtevajo pregledno, stabilno in sodobno regulativo. Ustanovitev neodvisnega regulativnega organa je nujnost za nadaljnji razvoj telekomunikacij v liberaliziranem okolju, ker bodo potencialni investitorji le tako videli zadostno garancijo za stabilne odnose na telekomunikacijskem trgu. Pristojnosti za telekomunikacije naj bi bile združene v enem resorju (ali na kakšen drugačen način močnejše povezane) skupaj s pristojnostmi za infor-

macijsko tehniko in tehnologijo. Sprememba zakona o telekomunikacijah mora državnim organom dati dovolj pravnih podlag in vzvodov, da bodo lahko učinkovito urejali odnose pri uvajanju liberalizacije.

Pospešena liberalizacija bo imela večji pozitivni učinek kot morebitne finančne spodbude, kasnitev pri liberalizaciji pa pomeni zaostajanje v razvoju telekomunikacij in zmanjševanje konkurenčnosti Slovenije kot informacijske družbe. Liberalizacija je nujen in zahteven projekt, ki ga je treba izvajati postopno, državni organi pa morajo nadzorovati njegov potek in po potrebi posredovati.

Potrebna so velika vlaganja v telekomunikacije. Za 800.000 priključkov v fiksnem omrežju z ustrezno infrastrukturo so do leta 2015 potrebna sredstva ocenjena na 179,2 milijardi tolarjev (1,12 milijarde USD), za 1,300.000 priključkov v mobilnem omrežju pa na 332,8 milijarde tolarjev (2,08 milijarde USD). Telekomunikacije se v liberaliziranih (in privatiziranih) pogojih financirajo same in lahko ob primerni zakonski ureditvi same zagotovijo osnovne telekomunikacijske storitve vsem državljanom pod enakimi pogoji.

Program obravnava tudi socialni vidik telekomunikacij in s konceptom zagotavljanja univerzalnih storitev predvideva zadovoljevanje potreb na podeželskih in manj razvitih področjih ter oseb s posebnimi potrebami ali drugačnimi zmožnostmi. Po letu 2000 bo mogoče zagotoviti vsakemu, ki bo to želel, telefonski priključek po dostopni ceni, ne glede na lokacijo.

Slovenija ima precej kadrov, usposobljenih za operativne naloge, nima pa kadrov s kompleksnim znanjem, potrebnim za kreiranje politike, za sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, za mednarodno trženje storitev in agresivnejši nastop v izvozu. Slovenija nima strokovne ustanove (instituta, zavoda) za telekomunikacije, pa tudi obratovalci nimajo raziskovalno-razvojnih oddelkov. Organizirati bo treba dodatno izobraževanje tako v obliki podiplomskega študija kot v drugih oblikah in bolj vzpodbujati raziskovalno in razvojno delovanje. Za uspeh SII in tega programa je nujno dodatno izobraževanje ob uvajanju novih aplikacij in storitev. V tem smislu bo treba organizirati tudi izobraževanje za uvajanje celovitih rešitev informacijske infrastrukture, posebej še v mala in srednja podjetja ter kadrovske okrepiti telekomunikacijski del državne uprave.

Dolgoročno gledano se državni kapital lahko umakne iz telekomunikacij. Privatizacijo je treba izvesti postopoma vsaj v treh fazah in to izkoristiti tudi za strateške povezave. Tujega kapitala je v slovenskih telekomunikacijah premalo, vendar je treba ta kapital vsaj v prvih fazah liberalizacije uvajati nadzorovano.

Telekomunikacijsko politiko in regulativne ukrepe je treba v večji meri naravnati po meri uporabnikov. Proučiti bi morali možnost ustanovitve telekomunikacijskega sveta, da bi se prek njega kot posrednega člana povečal vpliv uporabnikov na kreiranje te politike.

SII je v tem programu obdelana le delno v povezavi s telekomunikacijskimi zadevami. Za to področje bo treba izdelati poseben program oziroma projekt v sodelovanju vseh pristojnih resornih organov.

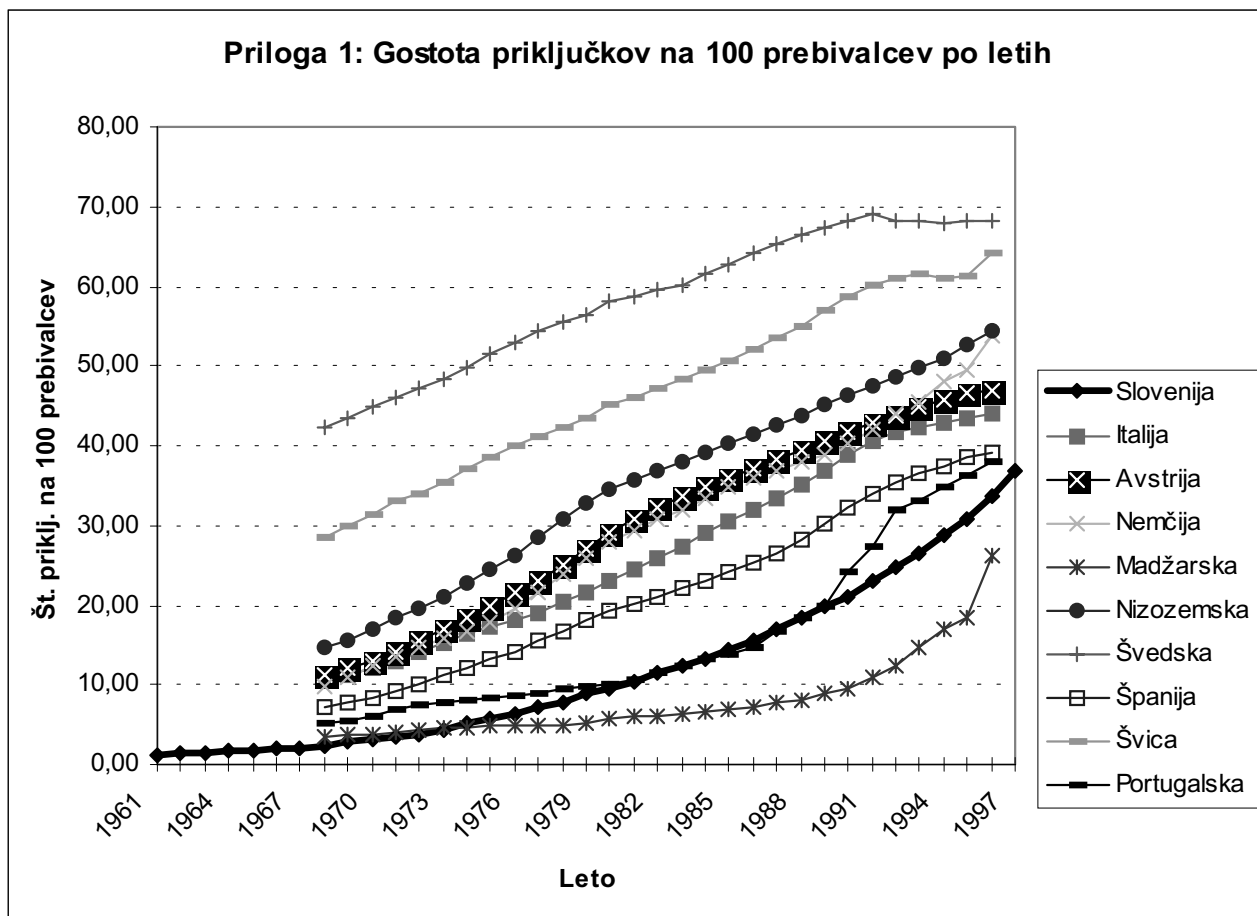
Št. 326-08/94-3/24

Ljubljana, dne 29. februarja 2000.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Janez Podobnik, dr. med. l. r.

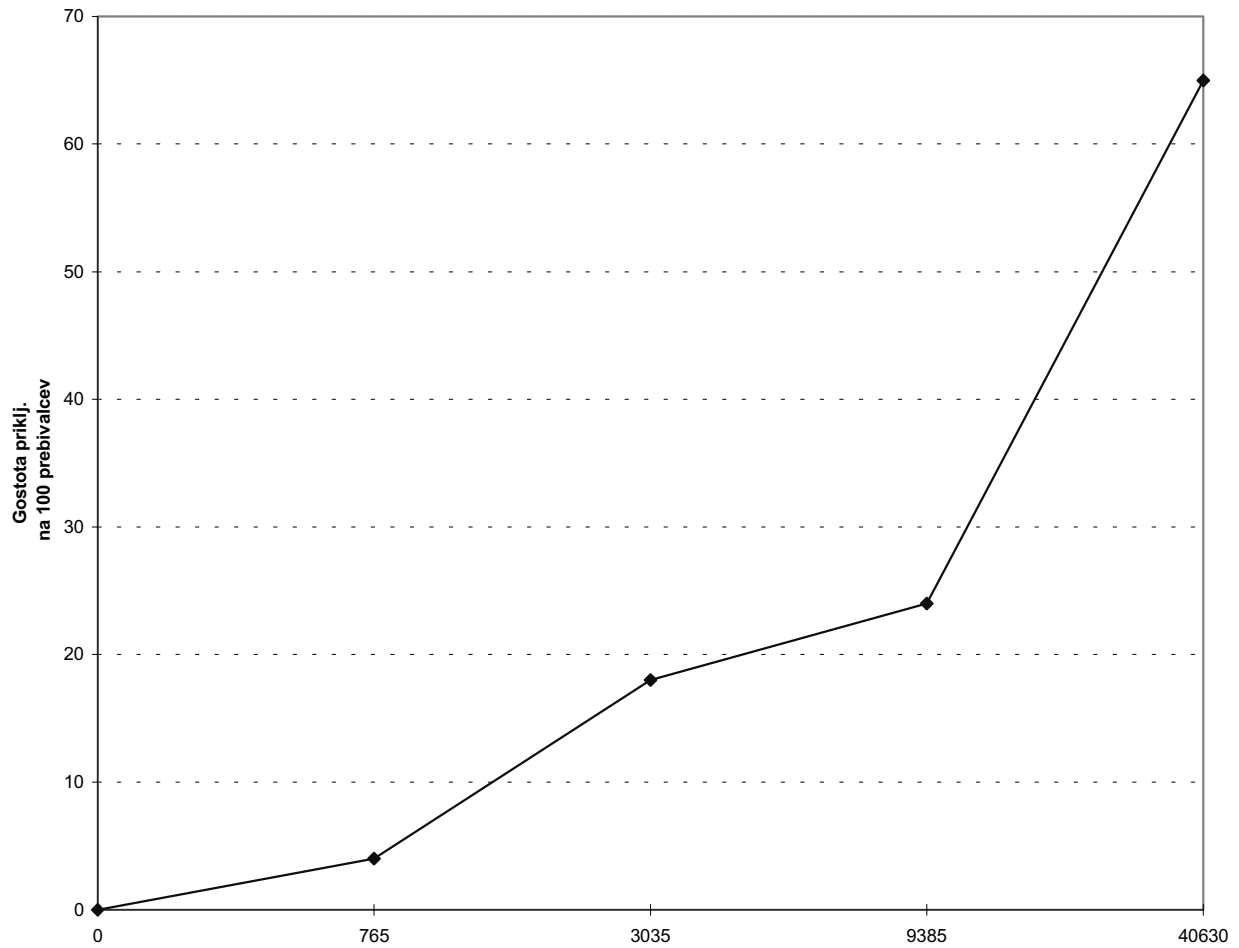

Priloga 1: Diagram – gostota priključkov v Sloveniji in nekaterih evropskih državah

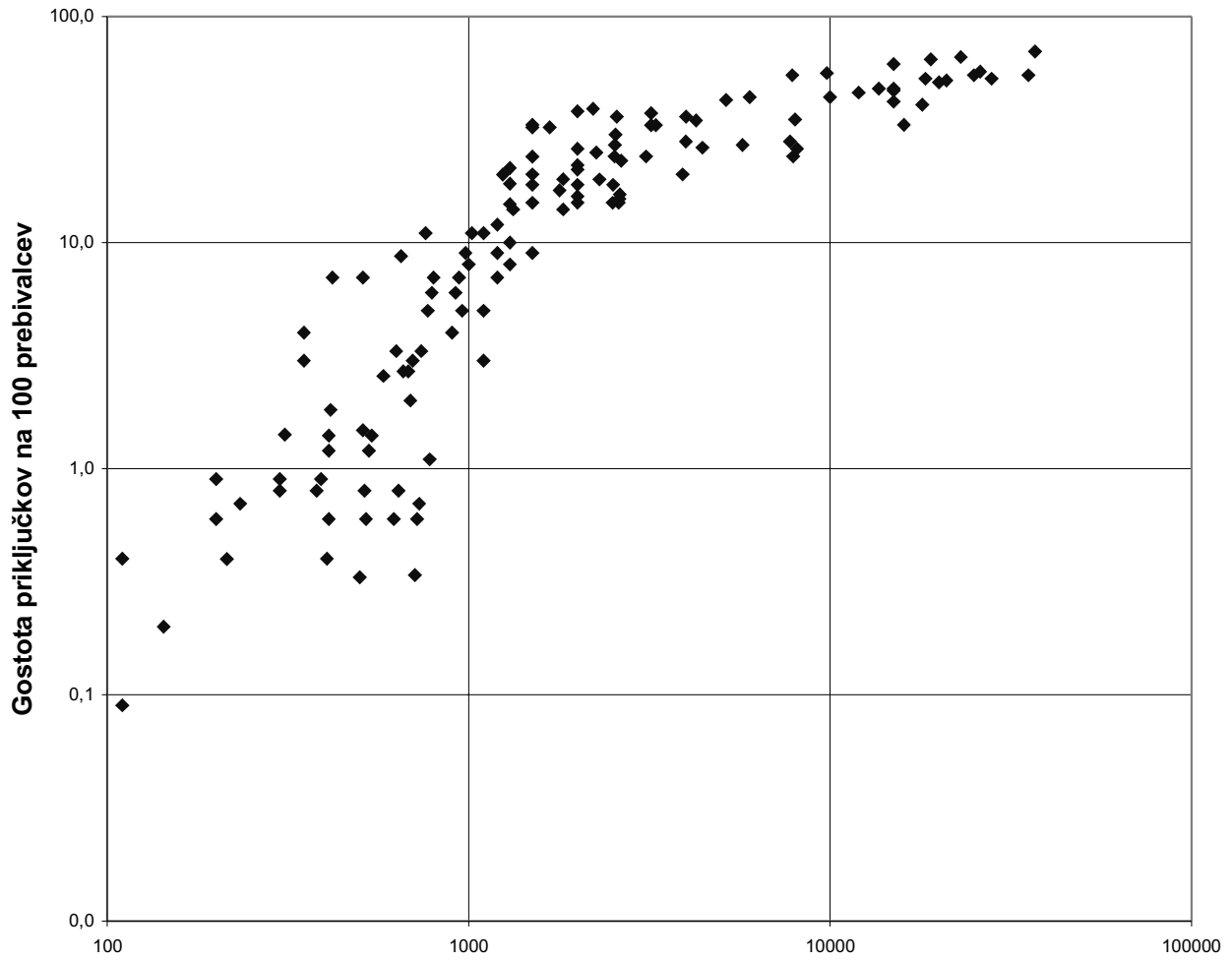
Priloga 2: Diagram – gostota priključkov in BDP na prebivalca

Gostota priključkov kot funkcija BDP, 1995

Vir: ITU World Telecomm. Indicators Database

GOSTOTA PRIKLJUČKOV KOT FUNKCIJA BDP/PREBIVALCA, 1995

BDP v US\$ na prebivalca
Vir: ITU World Telecomm. Indicators Database

Priloga 3: Gostota telefonskih priključkov na 100 prebivalcev po občinah

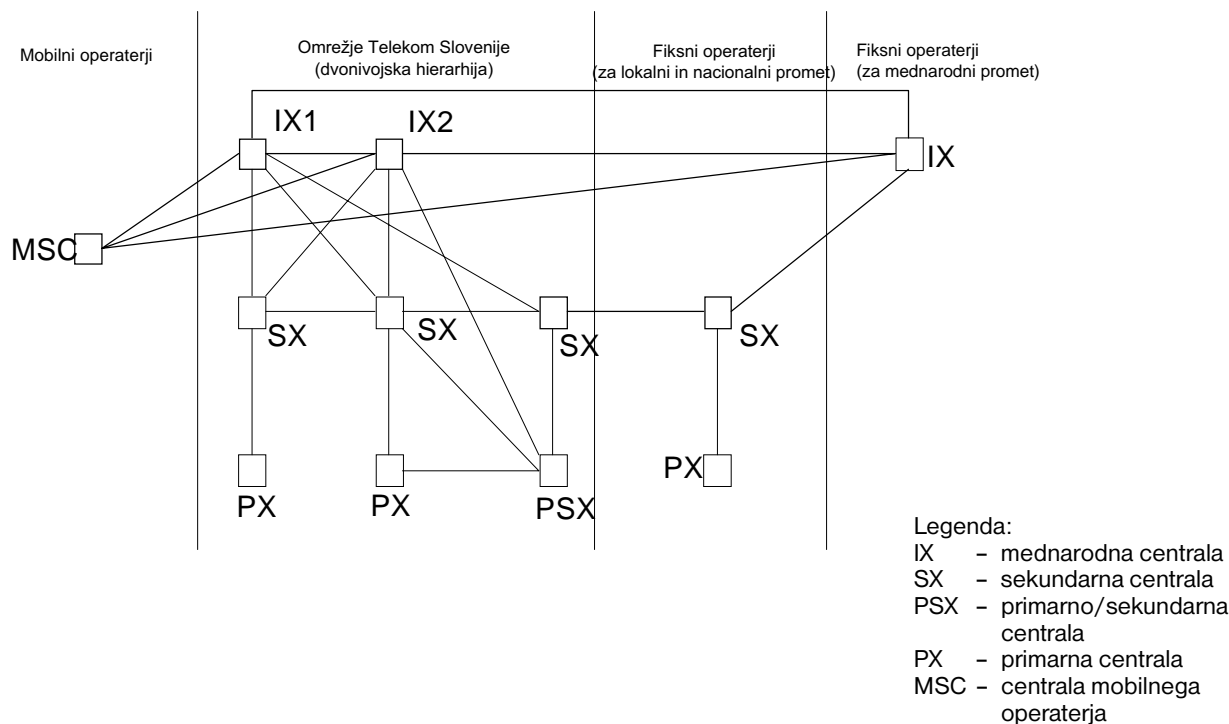
Občine in poslovne enote	Št. tf. priključkov na dan 31. 12. 1997	Število prebivalcev	Gostota tf. priključkov na 100 preb. na dan 31. 12. 1997
PE: Celje			
Celje	20.694	49.776	41,57
Gornji Grad	605	2.670	22,66
Kozje	1.119	3.532	31,68
Laško	3.834	14.131	27,13
Ljubno	690	2.737	25,21
Luče	648	2.197	29,49
Mozirje	1.893	6.284	30,12
Nazarje	477	2.526	18,88
Podčetrtek	1.202	4.799	25,05
Rogaška Slatina	3.050	10.661	28,61
Rogatec	818	3.198	25,58
Slovenske Konjice	3.876	13.616	28,47
Šentjur pri Celju	4.885	19.263	25,36
Šmarje pri Jelšah	2.051	9.487	21,62
Šmartno ob Paki	875	2.827	30,95
Šoštanj	2.037	8.166	24,94
Štore	1.247	4.164	29,95
Velenje	11.587	34.253	33,83
Vitanje	534	2.428	21,99
Vojnik	2.672	9.767	27,36
Zreče	1.787	6.243	28,62
Žalec	11.501	38.820	29,63
Skupaj:	78.082	251.545	31,04
PE: Koper			
Divača	1.393	3.767	36,98
Ilirska Bistrica	5.249	14.467	36,28
Izola	6.204	14.111	43,97
Komen	1.390	3.671	37,86
Koper	22.488	46.777	48,07
Kozina	1.508	4.039	37,34
Piran	8.410	17.375	48,40
Pivka	1.938	5.899	32,85
Postojna	5.835	13.635	42,79
Sežana	5.132	11.605	44,22
Skupaj:	59.547	135.346	44,00
PE: Kranj			
Kranj	21.686	51.859	41,82
Šenčur	2.049	6.709	30,54
Preddvor	1.227	3.561	34,46
Naklo	1.203	3.863	31,14
Cerklje	1.828	5.979	30,57
Tržič	4.802	15.105	31,79
Jesenice	8.752	25.620	34,16
Kranjska Gora	2.381	6.310	37,73
Radovljica	6.778	19.244	35,22
Bled	4.362	11.113	39,25
Bohinj	1.881	5.236	35,92
Škofja Loka	7.523	21.085	35,68
Gorenja vas	2.072	7.157	28,95
Železniki	1.762	6.592	26,73
Žiri	1.466	4.731	30,99
Skupaj:	69.772	194.164	35,93
PE: Ljubljana			
Ljubljana	148.912	268.403	55,48
Borovnica	961	3.695	26,01
Brezovica	3.680	8.548	43,05
Cerknica	3.070	10.191	30,12
Dobre Polje	1.027	3.543	28,99
Dobrova, Horjul	2.400	8.727	27,50
Dol pri Ljubljani	845	3.990	21,18
Domžale	10.400	31.712	32,80

Občine in poslovne enote	Št. tf. priključkov na dan 31. 12. 1997	Število prebivalcev	Gostota tf. priključkov na 100 preb. na dan 31. 12. 1997
Grosuplje	4.350	14.526	29,95
Ig	1.845	4.865	37,92
Ivančna Gorica	3.750	12.739	29,44
Kamnik	9.350	29.545	31,65
Kočevje	5.700	17.318	32,91
Litija	5.300	18.803	28,19
Logatec	3.240	10.420	31,09
Loška dolina	1.351	5.300	25,49
Loški Potok	700	2.157	32,45
Lukovica	1.150	4.655	24,70
Medvode	4.700	13.334	35,25
Mengeš	2.200	6.622	33,22
Moravče	500	4.381	11,41
Osilnica	160	412	38,83
Ribnica	3.550	11.290	31,44
Škofljica	1.356	5.802	23,37
Velike Lašče	1.146	3.473	33,00
Vodice	1.100	3.658	30,07
Vrhnika	4.200	16.270	25,81
Skupaj:	226.943	524.379	43,28
PE: Maribor			
Črna na Koroškem	1.056	3.832	27,56
Destričnik-Trnovska vas	961	5.087	18,89
Dornava	591	2.663	22,19
Dravograd	2.630	8.676	30,31
Duplek	1.448	5.992	24,17
Gorišnica	1.369	6.061	22,59
Juršinci	611	2.394	25,52
Kidričevo	1.889	6.736	28,04
Kungota	1.053	4.441	23,71
Lenart	4.615	17.704	26,07
Majšperk	1.084	5.572	19,45
Maribor	54.630	133.870	40,81
Mežica	1.210	4.108	29,45
Mislinja	1.070	4.522	23,66
Muta	1.014	3.756	27,00
Ormož	4.456	17.761	25,09
Pesnica	1.847	7.217	25,59
Podvelka-Ribnica	1.017	4.243	23,97
Ptuj	10.441	32.056	32,57
Rače-Fram	1.536	5.939	25,86
Radlje ob Dravi	1.755	6.245	28,10
Ravne-Prevalje	6.000	18.991	31,59
Ruše	4.300	15.558	27,64
Slovenj Gradec	5.547	16.804	33,01
Slovenska Bistrica	9.740	33.566	29,02
Starše	594	4.055	14,65
Šentilj	2.237	8.393	26,65
Videm	1.256	7.723	16,26
Vuzenica	725	2.882	25,16
Zavrč	255	1.436	17,76
Skupaj:	126.937	398.283	31,87
PE: Murska Sobota			
Beltinci	2.100	8.500	24,71
Cankova-Tišina	1.363	6.629	20,56
Črenšovci	1.176	6.229	18,88
Gornja Radgona	3.663	13.348	27,44
Gornji Petrovci	623	2.741	22,73
Hodoš-Salovci	553	2.606	21,22
Kobilje	150	662	22,66
Kuzma	996	4.728	21,07
Lendava	3.871	13.941	27,77
Ljutomer	4.863	18.612	26,13
Moravske Toplice	1.736	6.798	25,54
Murska Sobota	7.750	20.972	36,95
Odranci	340	1.833	18,55
Puconci	1.529	6.778	22,56

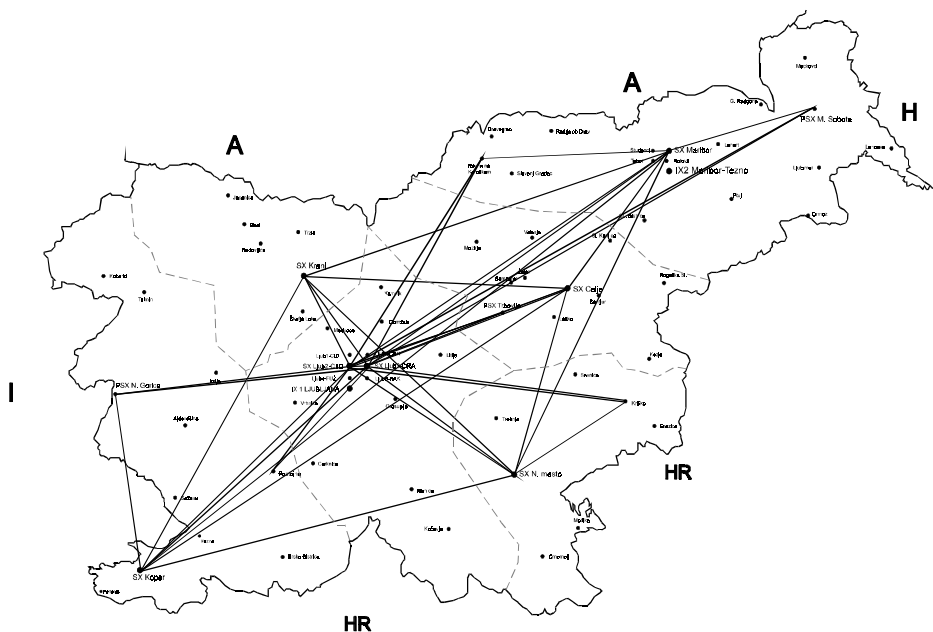
Občine in poslovne enote	Št. tf. priključkov na dan 31. 12. 1997	Število prebivalcev	Gostota tf. priključkov na 100 preb. na dan 31. 12. 1997
Radenci	1.668	5.410	30,83
Rogašovci	765	3.992	19,16
Sveti Jurij	542	3.004	18,04
Turnišče	810	3.669	22,08
Skupaj:	34.498	130.452	26,44
PE: Nova Gorica			
Nova Gorica	16.664	42.145	39,54
Brda	1.699	5.758	29,51
Miren in Kostanjevica	1.346	4.705	28,61
Kanal	1.928	6.610	29,17
Ajdovščina	5.427	16.672	32,55
Vipava	1.777	5.942	29,91
Idrija	4.165	12.555	33,17
Cerkno	1.340	4.592	29,18
Bovec	1.129	3.377	33,43
Kobarid	1.414	5.118	27,63
Tolmin	3.693	12.466	29,62
Skupaj:	40.582	119.940	33,84

Občine in poslovne enote	Št. tf. priključkov na dan 31. 12. 1997	Število prebivalcev	Gostota tf. priključkov na 100 preb. na dan 31. 12. 1997
PE: Novo mesto			
Novo mesto	18.279	51.456	35,52
Šentjernej	1.827	6.912	26,43
Škocjan	753	2.824	26,66
Krško	9.323	29.507	31,60
Brežice	7.540	23.137	32,59
Sevnica	5.094	17.236	29,55
Črnomelj	4.084	14.129	28,91
Metlika	2.894	9.101	31,80
Semič	1.108	3.538	31,32
Trebnje	5.751	17.884	32,16
Skupaj:	56.653	175.724	32,24
PE: Trbovlje			
Trbovlje	6.511	18.734	34,75
Hrastnik	3.087	10.979	28,12
Zagorje	4.791	17.030	28,13
Laško-Zidani most	244	921	26,49
Sevnica	288	1.375	20,95
Radeče	1.590	3.827	41,55
Skupaj:	16.511	52.866	31,23

Priloga 4: Slike

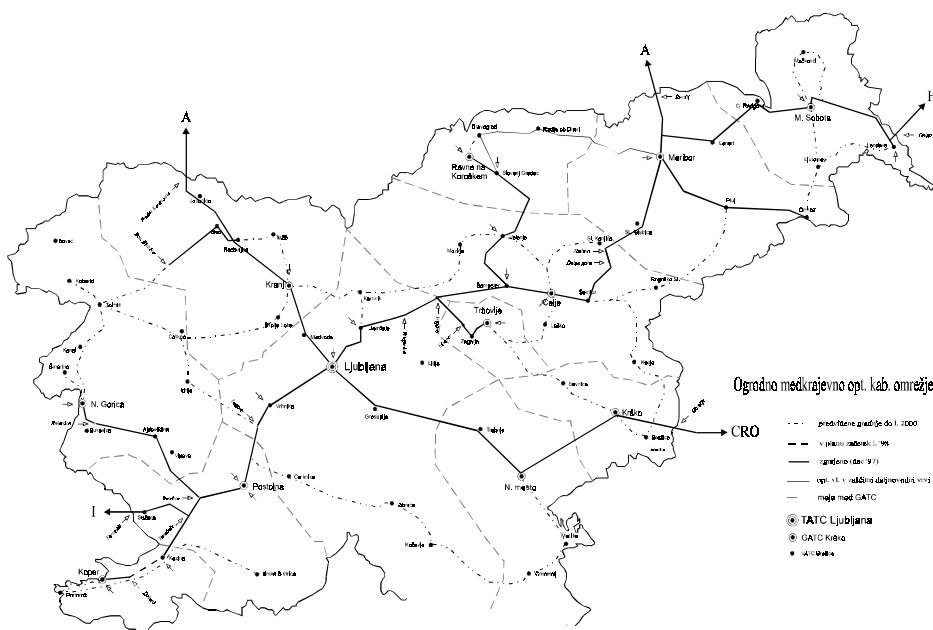
Slika 6.4.1 - Dvoravninska struktura central

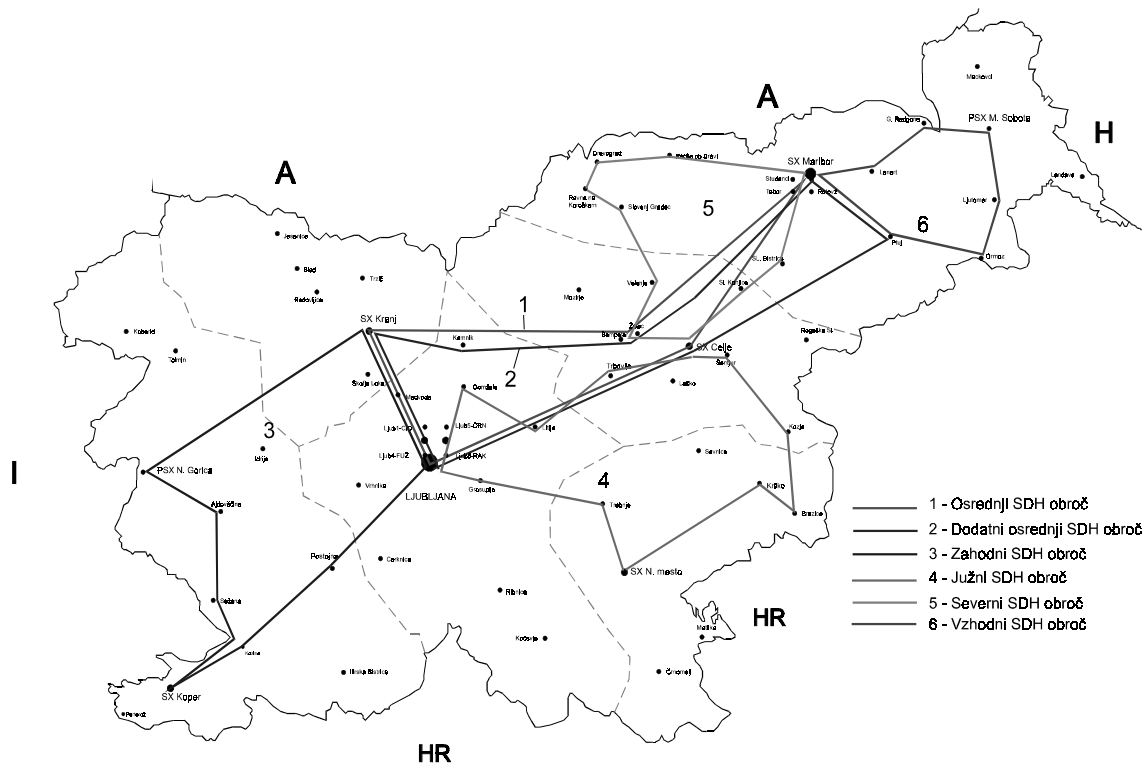
Sekundarne centrale

- SX Ljubljana -2
- SX Ljubljana -3
- SX Maribor
- SX Celje
- SX Koper
- SX Kranj
- SX Novo mesto

Slika 6.4.2 – Dvoravninska hierarhija: povezave SX–SX in povezave P(S)X–SX

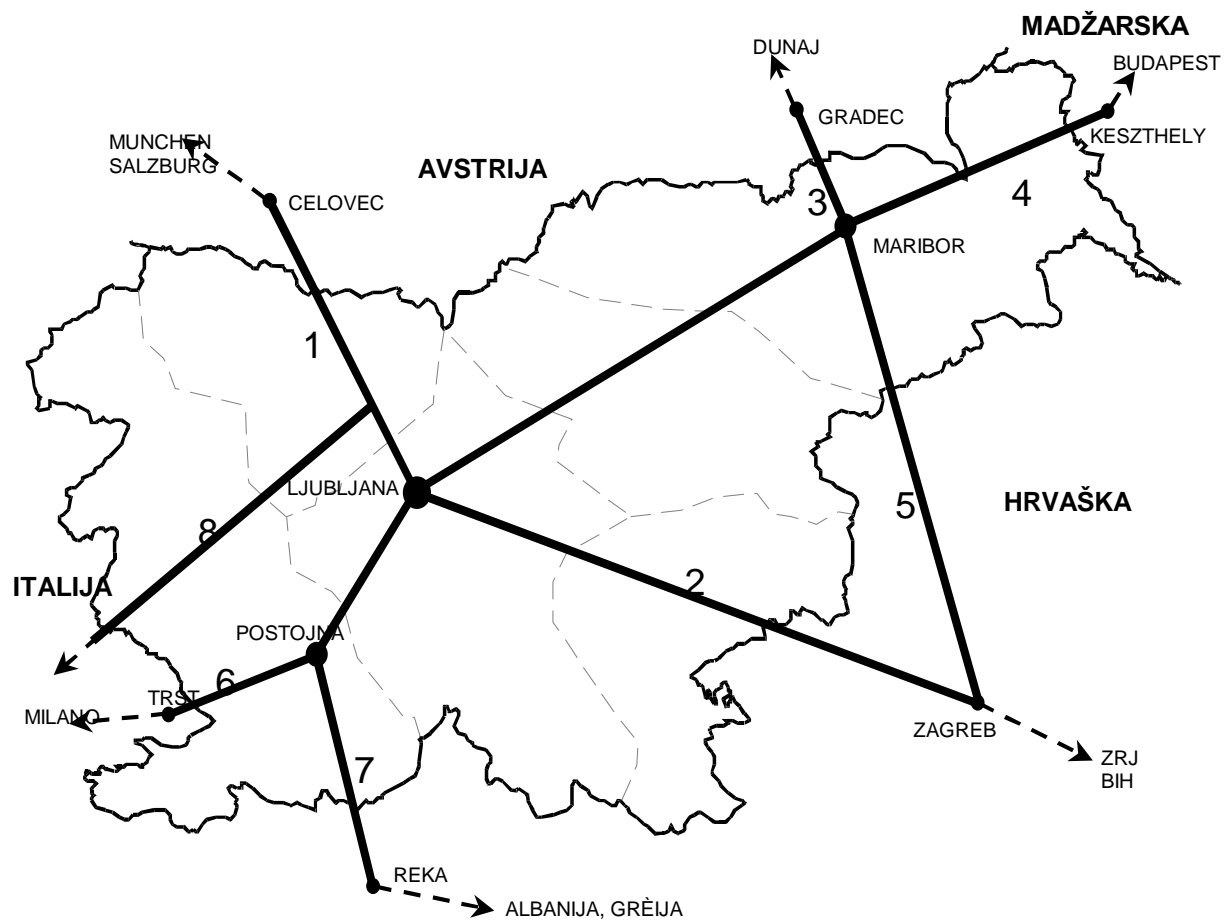
Slika 6.4.3 – Potek slovenskega optičnega križa

6.4.4 Slovensko omrežje SDH

Pretočne kapacitete obročev SDH (v Gbit/s)

Obroč	31. 12. 2000	31. 12. 2005
1. Osrednji	2 x 2,5	2 x 10 + 1 x 2,5
2. Dodatni osrednji	2,5	1 x 10 + 1 x 2,5
3. Zahodni	2,5	1 x 10 + 1 x 2,5
4. Južni	2 x 0,622	2 x 2,5
5. Severni	0,622	2,5
6. Vzhodni	0,622	2,5

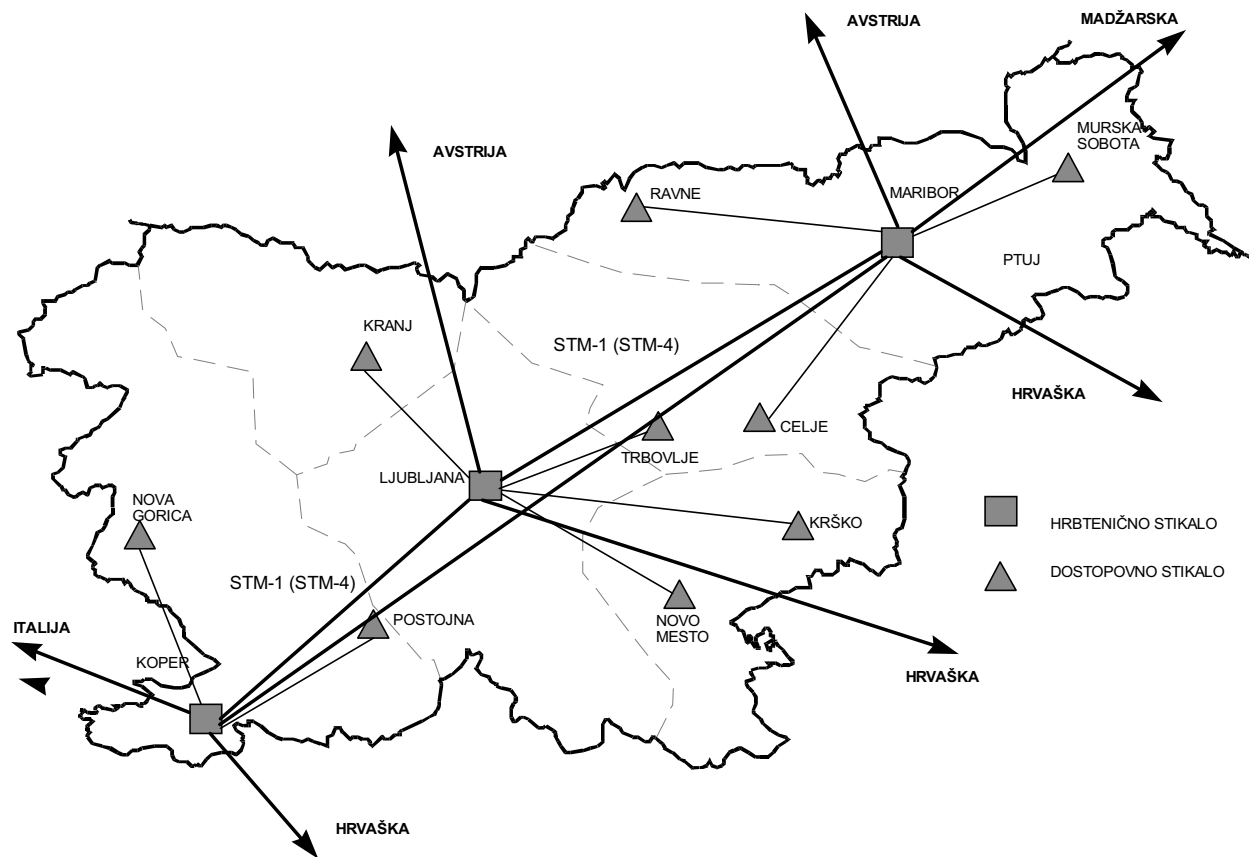

Slika 6.4.5 - Hrbtenično omrežje SDH za mednarodne povezave

Pretočne kapacitete mednarodnih povezav (v Gbit/s)

Povezava	31. 12. 2000	31. 12. 2005
1	2,5	1 x 10 + 1 x 2,5
2	2,5	1 x 10 + 1 x 2,5
3	2,5	1 x 10 + 1 x 2,5
4	2 x 0,622	2 x 2,5
5	2 x 0,622	2 x 2,5
6	2 x 0,622	2 x 2,5
7	2 x 0,622	2 x 2,5
8	0,622	1 x 2,5

Slika 6.4.6 - Povezave dostopnih stikal ATM ter hrbteničnih stikal in mednarodne povezave

Kapacitete hrbteničnih in dostopnih stikal ATM
(v Gbit/s)

Stikala	31. 12. 2000	31. 12. 2005
Ljubljana	4,8	100
Maribor	3,2	60
Koper	2	50
Dostopovna stikala	<1	<10

Kratice:

V programu uporabljene kratice imajo naslednje pomene:

Kratice	Pomen/EN	Pomen/SI
ATM	Asynchronous Transfer Mode	asinhronski način prenosa; asinhronski prenosni način
CaTV	Cable TV	kabelska televizija
CEN	Comité Européen de Normalisation	Evropski komite za standardizacijo
CENELEC	CEN Électronique	CEN na področju elektronike
CEPT	Conférence Européenne de Post et Télécommunications	Konferenca evropskih uprav za pošto in telekomunikacije
CS2	Capability Set 2	inteligentno omrežje z osnovnim naborom storitev
DAB	Digital Audio Broadcasting	digitalna zvokovna (avdio) radiodifuzija
DBV	Digital Video Broadcasting	digitalna slikovna (video) radiodifuzija
ECTRA	European Committee for Telecommunications Regulative Affairs	Evropski komite za telekomunikacijske regulativne zadeve
EII	European Information Infrastructure	evropska informacijska infrastruktura
ERC	European Radiocommunications Committee	Evropski komite za radiokomunikacije
ERMES	European Radio Messaging System Enhanced Radio Messaging System	Evropski radijski sporočilni sistem izboljšani sistem za radijsko sporočanje (evropski sistem osebne klica)
ERO	European Radiocommunications Office	Evropski urad za radiokomunikacije
ETO	European Telecommunications Office	Evropski urad za telekomunikacije
ETSI	European Telecommunication Standards Institute	Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde
EU	European Union	Evropska unija
EURO-ISDN		evropski ISDN
GATS	General Agreement on Trade in Services	Splošni sporazum o trgovini s storitvami
GII	Global Information Infrastructure	globalna informacijska infrastruktura
GSM	Global Mobile System	/svetovni/ globalni mobilni sistem
IN	Intelligent Network	inteligentno omrežje
ISDN	Integrated Services Digital Network	digitalno omrežje z integriranimi storitvami
ISO	International Standardization Organization	Mednarodna organizacija za standardizacijo
ITU	International Telecommunication Union	Mednarodna telekomunikacijska zveza
ONP	Open Network Provision	zagotavljanje odprtosti omrežij
S-PCS	Satellite Personal Communications System	sistem osebnih komunikacij prek satelitov; satelitski osebni komunikacijski sistem
SDH	Synchronous Digital Hierarchy	sinhronska digitalna hierarhija
SII	Slovenian Information Infrastructure	slovenska informacijska infrastruktura
TETRA	Terrestrial Trunked Radio Trans-European Trunked Radio	prizemni snopovni radio vseevropski prizemni snopovni radio
TNM	Telecommunications Network Management	upravljanje telekomunikacijskega omrežja
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System	univerzalni mobilni telekomunikacijski sistem
USO	Universal Service Obligation	obveznost zagotavljanja univerzalnih storitev; osnovne telekomunikacijske storitve
WTO	World Trade Organization	Svetovna trgovinska organizacija

VLADA**1049. Odlok o metodologiji za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih**

Na podlagi 11. in 63. člena stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 18/91-I, 19/91-I popravek, 9/94 - odločba US, 21/94, 23/96, 24/96 - odločba US, 44/96 - odločba US ter 1/00) izdaja Vlada Republike Slovenije

O D L O K**o metodologiji za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih****TEMELJNA NAČELA****1. člen**

Z metodologijo za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih in stanovanjskih hišah (v nadaljevanju: stanovanjih) se določa način in postopek za izračun najvišjih dovoljenih najemnin, ki jih lastniki neprofitnih in socialnih stanovanj in stanovanjskih hiš smejo zaračunavati najemnikom.

Elementi neprofitne najemnine so podlaga za izračun najvišje dovoljene neprofitne najemnine.

ELEMENTI NEPROFITNE NAJEMNINE

2. člen

Neprofitna najemнина vsebuje naslednje elemente:

- stroške investicijskega vzdrževanja,
- stroške tekočega vzdrževanja,
- stroške upravljanja in zavarovanja,
- amortizacijo,
- stroške kapitala.

V najemnini niso zajeti:

- individualni stroški uporabe stanovanja: za dobavljeno vodo, elektriko, daljinsko ogrevanje in podobno;
- skupni obratovalni stroški hiše: za obratovanje skupnih prostorov, delov, objektov in naprav stanovanjske hiše po 8. členu stanovanjskega zakona.

NAJVIŠJE DOVOLJENE STOPNJE POSAMEZNIH ELEMENTOV NAJEMNINE

3. člen

Stroški investicijskega vzdrževanja smejo znašati največ:

- pri stanovanjih mlajših od 60 let 1,30 odstotka od vrednosti stanovanja;
- pri stanovanjih starejših od 60 let 1,70 odstotka od vrednosti stanovanja.

Stroški tekočega vzdrževanja smejo znašati največ 0,31 odstotka od vrednosti stanovanja.

Stroški upravljanja in zavarovanja stanovanj smejo znašati največ 0,30 odstotka od vrednosti stanovanja. Storitve, ki jih je dolžan opravljati upravnik, so razvidne iz priloge št. 3, ki je sestavni del te metodologije.

Amortizacija se priznava za stanovanja mlajša od 60 let, največ v višini 1,67 odstotka od vrednosti stanovanj. Za stanovanja starejša od 60 let se stroški amortizacije ne obračunavajo, razen v primeru prenove stanovanja.

Stroški kapitala smejo znašati največ 1,5 odstotka od vrednosti stanovanja.

Struktura najvišje dovoljene neprofitne najemnine v odstotkih:

Elementi najemnine	Stanovanja stara do 60 let (v odstotkih)	Stanovanja stara nad 60 let (v odstotkih)
Investicijsko vzdrževanje	1,30	1,70
Tekoče vzdrževanje	0,31	0,31
Upravljanje in zavarovanje	0,30	0,30
Amortizacija	1,67	0,00
Stroški kapitala - obresti	1,50	1,50
Skupaj:	5,08	3,81

NAČIN IZRAČUNA NAJEMNINE

4. člen

Osnova za izračun neprofitne najemnine je vrednost stanovanja, ugotovljena po pravilniku o merilih in načinu za ugotavljanje vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš ter sistem točkovanja (Uradni list SRS, št. 25/81 in Uradni list RS, št. 65/99).

Vrednost stanovanja se izračuna po naslednji enačbi:

$$\text{Vrednost stanovanja} = \text{število točk} \times \text{vrednost točke} \times \text{uporabna površina} \times \text{vpliv velikosti stanovanja (korekcijski faktor)}$$

5. člen

Pri izračunu najemnin za stanovanja, dana v najem pred uveljavitvijo te metodologije, se upošteva vrednost točke v višini 3,75 DEM.

Vrednost točke se preračuna v tolarско protivrednost po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan izračuna najemnine.

6. člen

Za stanovanja, dana v najem po uveljavitvi te metodologije, določi vrednost točke za ugotovitev vrednosti stanovanja minister za okolje in prostor, enkrat letno z odredbo.

Osnova za določitev vrednosti točke je povprečna letna cena za kvadratni meter dograjenih neprofitnih stanovanj v Republiki Sloveniji v predpreteklem koledarskem letu, ki jo objavi Statistični urad Republike Slovenije, deljena s 320, kolikor znaša povprečno število točk novozgrajenih neprofitnih stanovanj, v objektih brez dvigala. Tako izračunana vrednost točke se izrazi v nemških markah, pri čemer se za preračun upošteva povprečni srednji tečaj Banke Slovenije za nemško marko v predpreteklem letu.

Vrednost točke se preračuna v tolarско protivrednost po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan izračuna najemnine.

V primerih, ko je vrednost kvadratnega metra stanovanjske površine nižja od povprečne cene za kvadratni meter stanovanjske površine dograjenih neprofitnih stanovanj v Republiki Sloveniji v predpreteklem letu, se kot osnova za določitev vrednosti točke uporabi cena nakupa, zgraditve ali cenitev za kvadratni meter stanovanjske površine.

7. člen

Upoštevač elemente najemnine iz 3. člena te metodologije, sme neprofitna najemнина za stanovanja, dana v najem prejšnjim imetnikom stanovanjske pravice ali osebam, s katerimi je lastnik stanovanja dolžan skleniti najemno pogodbo na podlagi prvega odstavka 56. člena stanovanjskega zakona, znašati največ 3,81 odstotka od vrednosti stanovanj oziroma stanovanjskih hiš.

Neprofitna najemнина za stanovanja, zgrajena ali celovito prenovljena po uveljavitvi stanovanjskega zakona in neprofitna stanovanja dana v najem po uveljavitvi te metodologije, lahko znaša največ 5,08 odstotka od vrednosti stanovanj oziroma stanovanjskih hiš.

Najemnikom, ki so upravičeni do najema socialnega stanovanja po predpisih o socialnem varstvu, sme lastnik stanovanja zaračunati le stroške investicijskega in tekočega vzdrževanja ter stroške upravljanja in zavarovanja. Razlika do polne najemnine, ki predstavlja amortizacijo v višini 1,67 odstotka od vrednosti stanovanja, če je lastnik stanovanja oseba javnega prava, povrne lastniku občina iz sredstev primerne porabe. Če je lastnik stanovanja oseba zasebne prava, mu občina iz sredstev primerne porabe povrne tudi stroške kapitala v višini 1,50 odstotka od vrednosti stanovanja.

Natančen izračun različnih tipov najemnin je razviden iz priloge št. 1, ki je sestavni del te metodologije.

8. člen

Če se vrednost stanovanja poveča vsaj za 20 odstotkov zaradi izboljšav ali koristnih vlaganj lastnika, se lahko podaljša amortizacijska doba stanovanja, ne glede na to ali je stanovanje že amortizirano ali ne. Pri izračunu najemnine se upoštevajo elementi, ki veljajo za neamortizirana stanovanja.

Podaljšanje amortizacijske dobe se izračuna na naslednji način:

vložena sredstva v tolarjih : 147.000 tolarjev = dodatna doba izražena v letih.

Delitelj, ki predstavlja enoletno stopnjo amortizacije novega stanovanja, se od 1. januarja 2001 dalje revalorizira glede na rast vrednosti točke, ki se objavlja na podlagi prvega odstavka 6. člena te metodologije.

9. člen

Najemnina se plačuje do 15. dne v mesecu vnaprej, če ni z najemno pogodbo določeno drugače.

Od najemnine, ki ni plačana v roku iz prejšnjega odstavka, se od poteka roka naprej plačajo zakonite zamudne obresti.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

10. člen

Najemnina za stanovanja, zgrajena pred uveljavitvijo stanovanjskega zakona in dana v najem pred uveljavitvijo te metodologije, lahko do 31. decembra 2000 znaša največ 2,9 odstotka od vrednosti stanovanja, za stanovanja zgrajena po uveljavitvi stanovanjskega zakona in dana v najem pred uveljavitvijo te metodologije pa 3,8 odstotka od vrednosti stanovanja.

11. člen

Najemnina za stanovanja, zgrajena ali dana v najem po uveljavitvi te metodologije, se uveljavi postopoma (priloga št. 2), dokler ne doseže vrednosti, določene v drugem odstavku 7. člena te metodologije.

12. člen

Najemnine se povečujejo postopno in sicer s 1. januarjem vsako leto, dokler ne dosežejo vrednosti, določenih v 7. členu tega pravilnika, mesečno pa se usklajujejo glede na vrednost točke.

Postopen dvig najemnin je razviden iz priloge št. 2, ki je sestavni del te metodologije.

13. člen

Povračilo stroškov iz tretjega odstavka 63.a člena stanovanjskega zakona se odobrava za dobo enega leta ter se mesečno nakazuje na račun lastnika denacionaliziranega stanovanja na njegovo zahtevo.

14. člen

Ta metodologija začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 383-08/00-1

Ljubljana, dne 2. marca 2000.

Vlada Republike Slovenije

dr. Janez Drnovšek l. r.
Predsednik

Priloga št.1.

STRUKTURE NEPROFITNIH NAJEMNIN

Preglednica 1 A

Stanovanja, zgrajena iz nekdanje družbene lastnine (najemniki so prejšnji imetniki stanovanjske pravice) ter starejša stanovanja oddana v najem po letu 1991 (najemniki imajo z najemno pogodbo določeno najemnino v višini 2,9 %)

Elementi najemnine	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:			CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:	
		najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti:			najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti osebe zasebnega prava (v %)
			osebe zasebnega prava (v %)	osebe javnega prava (v %)			
Tekoče vzdrževanje	0,31	0,31	0,00	0,00	0,31	0,31	0,00
Investicij vzdrževan.	1,30	1,30	0,00	0,00	1,70	1,70	0,00
Upravljanje	0,30	0,30	0,00	0,00	0,30	0,30	0,00
Amortizacija	1,67	0,00	1,67	1,67	0,00	0,00	0,00
Obresti -str.kapitala	0,23	0,00	0,23	0,00	0,23	0,00	0,23
SKUPAJ	3,81	1,91	1,90	1,67	2,54	2,31	0,23

DENACIONALIZIRANA STANOVANJA (zasedena s prejšnjimi imetniki stanovanjske pravice)

Preglednica 1 B

**Stanovanja v lasti denacionalizacijskih upravičencev
Najemniki so prejšnji imetniki stanovanjske pravice**

Elementi najemnine	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, ki ga plača :				CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, ki ga plača :			
		najemnik (v %)		država - Občina (v %)			najemnik (v %)		država - Občina (v %)	
		najemnik (v %)	država - Občina (v %)	najemnik (v %)	država - Občina (v %)		najemnik (v %)	država - Občina (v %)	najemnik (v %)	država - Občina (v %)
Tekoče vzdrževan.	0,31	0,31	0,00	0,31	0,00	0,31	0,31	0,00	0,31	0,00
Investicij vzdržev.	1,30	1,30	0,00	1,30	0,00	1,70	1,70	0,00	1,70	0,00
Upravljanje	0,30	0,30	0,00	0,30	0,00	0,30	0,30	0,00	0,30	0,00
Amortizacija	1,67	1,67	0,00	0,00	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obresti -str.kapit.	1,50	0,23	1,27	0,00	1,50	1,50	0,23	1,27	0,00	1,50
SKUPAJ	5,08	3,81	1,27	1,91	3,17	3,81	2,54	1,27	2,31	1,50

Preglednica 1C

Stanovanja v lasti oseb zasebnega prava						
Starost stanovanja do 60 let – neamortizirana (Stanovanja zgrajena ali celovito prenovljena in oddana v najem po letu 1991 ter vsa stanovanja zgrajena ali oddana v najem po uveljavitvi metodologije za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih iz leta 2000)			Starost stanovanja nad 60 let - amortizirana (Stanovanja ki bodo oddana v najem po uveljavitvi metodologije za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih iz leta 2000).			
Dosedanja najemnina 3,8 %						
Nova najemnina 5,08 %			Nova najemnina 3,81 %			
Elementi najemnine	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:	
		najemnik plača (v %)	občina plača (v %)		najemnik plača (v %)	Občina plača (v %)
Tekoče vzdrževanje	0,31	0,31	0,00	0,31	0,31	0,00
Investicij.vzdrževan.	1,30	1,30	0,00	1,70	1,70	0,00
Upravljanje	0,30	0,30	0,00	0,30	0,30	0,00
Amortizacija	1,67	0,00	1,67	0,00	0,00	0,00
Obresti -stroški kapitala	1,50	0,00	1,50	1,50	0,00	1,50
SKUPAJ	5,08	1,91	3,17	3,81	2,31	1,50

Preglednica 1 Č

Stanovanja v lasti občin in drugih oseb javnega prava					
Starost stanovanja do 60 let – neamortizirana (stanovanja zgrajena ali celovito prenovljena in oddana v najem po letu 1991 ter vsa stanovanja zgrajena ali oddana v najem po uveljavitvi metodologije za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih iz leta 2000)			Starost stanovanja nad 60 let - amortizirana (Stanovanja ki bodo oddana v najem po uveljavitvi metodologije za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih iz leta 2000).		
Dosedanja najemnina od vrednosti stanovanja 3,8 %					
Nova najemnina 5,08 % ali 3,58 % (če je najemnik socialni upravičenec)			Nova najemnina 3,81 % ali 2,31 % (če je najemnik socialni upravičenec)		
Elementi najemnine	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, ki ga plača najemnik če je socialni upravičenec (v %)
		najemnik plača (v %)	Občina plača (v %)		
Tekoče vzdrževanje	0,31	0,31	0,00	0,31	0,31
Investicij.vzdrževan.	1,30	1,30	0,00	1,70	1,70
Upravljanje	0,30	0,30	0,00	0,30	0,30
Amortizacija	1,67	0,00	1,67	0,00	0,00
Obresti -str.kapitala	1,50	0,00	0,00	1,50	0,00
SKUPAJ	5,08	1,91	1,67	3,81	2,31

Priloga št. 2

NAČIN POSTOPNEGA UVELJAVLJANJA NEPROFITNIH NAJEMNIN V PETLETNEM OBDOBJU 2000 – 2004

Preglednica 2 A

Stanovanja, zgrajena iz nekdanje družbene lastnine (najemniki so prejšnji imetniki stanovanjske pravice) ter starejša stanovanja oddana v najem po letu 1991 (najemniki imajo z najemno pogodbo določeno najemnino v višini 2,9 %)							
Leto	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Neamortizirana			Amortizirana		
		Delež, če je najemnik socialni upravičenec:			CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:	
		najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti:			najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti osebe zasebnega prava (v %)
			osebe zasebnega prava (v %)	osebe javnega prava (v %)			
2000	2,90	2,90	0,00	0,00	2,90	2,90	0,00
2001	3,13	2,65	0,48	0,42	2,81	2,75	0,06
2002	3,35	2,41	0,94	0,83	2,72	2,61	0,11
2003	3,58	2,16	1,42	1,25	2,63	2,45	0,18
2004	3,81	1,91	1,90	1,67	2,54	2,31	0,23

Preglednica 2B

Stanovanja v lasti denacionalizacijskih upravičencev Najemniki so prejšnji imetniki stanovanjske pravice										
Leto	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Neamortizirana				Amortizirana				
		Delež, ki ga plača :		Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, ki ga plača :		Delež, če je najemnik socialni upravičenec	
		najemnik (v %)	država - Občina (v %)	najemnik plača (v %)	država - Občina plača (v %)		najemnik (v %)	država - Občina (v %)	najemnik plača (v %)	država - Občina plača (v %)
2000	2,90	2,90	0,00	2,90	0,00	2,90	2,90	0,00	2,90	0,00
2001	3,45	3,13	0,32	2,65	0,80	3,13	2,81	0,32	2,75	0,38
2002	3,99	3,35	0,64	2,41	1,58	3,35	2,72	0,63	2,61	0,74
2003	4,53	3,58	0,95	2,16	2,37	3,58	2,63	0,95	2,45	1,13
2004	5,08	3,81	1,27	1,91	3,17	3,81	2,54	1,27	2,31	1,50

Preglednica 2 C

Stanovanja v lasti oseb zasebnega prava						
Leto	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Neamortizirana		Amortizirana		
		Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:	
		najemnik plača (v %)	Občina plača (v %)		najemnik plača (v %)	Občina plača (v %)
2000	3,80	3,80	0,00	3,41	3,41	0,00
2001	4,12	3,32	0,80	3,51	3,14	0,37
2002	4,44	2,85	1,59	3,61	2,86	0,75
2003	4,76	2,38	2,38	3,71	2,58	1,13
2004	5,08	1,91	3,17	3,81	2,31	1,50

preglednica 2 Č

Stanovanja v lasti občin in drugih oseb javnega prava					
Leto	Neamortizirana			Amortizirana	
	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež ki ga plača najemnik če je socialni upravičenec (v %)
		najemnik plača (v %)	Občina plača:		
2000	3,80	3,80	0,00	3,41	3,41
2001	4,12	3,32	0,43	3,51	3,14
2002	4,44	2,85	0,83	3,61	2,86
2003	4,76	2,38	1,24	3,71	2,58
2004	5,08	1,91	1,67	3,81	2,31

STANOVANJA ODDANA V NAJEM PO UVELJAVITVI METODOLOGIJE

Preglednica 2 D

Stanovanja v lasti oseb zasebnega prava in stanovanja v lasti občin in drugih oseb javnega prava, zgrajena ali oddana v najem po uveljavitvi metodologije za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih iz leta 2000							
Leto	Neamortizirana				Amortizirana		
	CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		CELOTNA NAJEMNINA (v %)	Delež, če je najemnik socialni upravičenec:		
		najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti:		najemnik plača (v %)	Občina plača če je stanovanje v lasti osebe zasebnega prava (v %)	
			osebe zasebnega prava (v %)	osebe javnega prava (v %)			
2000	4,68	4,68	0,00	0,00	3,41	3,41	0,00
2001	4,78	3,99	0,79	0,41	3,51	3,14	0,37
2002	4,88	3,29	1,59	0,84	3,61	2,86	0,75
2003	4,98	2,60	2,38	1,25	3,71	2,58	1,13
2004	5,08	1,91	3,17	1,67	3,81	2,31	1,50

Opomba:

Za stanovanja, pri katerih se bodo nove najemnine uveljavljale na način, kot ga predvidevajo preglednice št. 2A, 2B, 2C in 2Č, se pri izračunu vrednosti stanovanja upošteva vrednost točke v višini 3,75 DEM, preračunane v tolarско protivrednost po srednjem tečaju Banke Slovenije, na dan izračuna najemnine.

Za stanovanja, pri katerih se bodo nove najemnine uveljavljale na način kot ga predvideva preglednica 2D, se pri izračunu vrednosti stanovanja upošteva vrednost točke, ki se objavlja na podlagi prvega odstavka 6. člena te metodologije ali na osnovi točke, ki jo lastnik stanovanja sam izračuna na podlagi tretjega odstavka 6. člena te metodologije.

Priloga št. 3

STORITVE, KI JIH JE DOLŽAN OPRAVLJATI
UPRAVNIK

Storitve upravnika zajemajo stanovanjske storitve, organizacijo vzdrževanja stanovanjske hiše ter funkcionalnega in skupnega funkcionalnega zemljišča ter skrb za nemoteno obratovanje stanovanjske hiše, skladno s 24. členom stanovanjskega zakona.

1. Organizacijsko administrativna opravila

- pridobitev, nastavitev, ureditev, vodenje ter ažuriranje evidenc o lastnikih, pooblaščenih zastopnikih, najemnikih stanovanj in poslovnih prostorov v večstanovanjski hiši;
- pridobitev, nastavitev in ažuriranje evidenc o stanovanjih, poslovnih prostorih, skupnih prostorih, delih, objektih in napravah stanovanjske hiše, garažah, hišniških stanovanjih in funkcionalnih zemljiščih;
- pomoč lastnikom pri pripravi pogodbe o urejanju medsebojnih razmerij v zvezi z upravljanjem;
- dajanje informacij upravnim organom, pristojnim za vodenje registra stanovanj za nastavitev evidenc in o spremembah glede gradnje, prenove, vrednosti, površine, števila prostorov, idealnem deležu ter vrsti stanovanja in višini najemnine, če gre za najemno stanovanje;
- dajanje informacij lastnikom in uporabnikom stanovanja in poslovnih prostorov;
- arhiviranje vse dokumentacije;
- organiziranje lastnikov, priprava sestankov, informiranje in pomoč pri odločanju;
- koordiniranje in spremljanje izvajanja sprejetih odločitev ter obveščanje lastnikov.

2. Tehnično strokovna opravila

- pregled stanovanjske hiše in funkcionalnega zemljišča ter zbiranje podatkov o potrebnih vzdrževalnih delih ali prenovi;
- izdelava programa vzdrževalnih del (letnega in srednjeročnega) stanovanjske hiše in funkcionalnega zemljišča, organiziranje obravnave programa ter njegove verifikacije po lastnikih;
- objava del in zbiranje ponudb, cenikov, predračunov;
- izdaja naročil za manjša vzdrževalna dela;
- izbor najugodnejšega ponudnika za večja vzdrževalna dela;
- pridobitev ustreznih soglasij in dovoljenj za izvajanje vzdrževalnih del;
- priprava in sklepanje pogodb o izvajanju večjih vzdrževalnih del in dolgoročnih pogodb o servisiranju (redna servisna dela na skupnih delih in napravah);
- nadzor pri izvajanju del;
- količinski in kakovostni prevzem izvršenih večjih vzdrževalnih del in prenove;
- organizacija odprave morebitnih napak v času garancijske dobe;
- izdelava poročil (polletnih, letnih) o izvedenih vzdrževalnih delih;
- organizacija nujnih investicijskih vzdrževalnih del, sprejem obvestil in ogled dejanskega stanja, izdaja naročil in organiziranje takojšnje sanacije stanja;
- prijavljanje morebitnih škod na skupnih prostorih, objektih, delih in napravah, ki se krijejo iz naslova pogodb z zavarovalnicami in organiziranje komisijških ogledov;

- organiziranje odprave škode in vzpostavitev v prvotno stanje;
- priprava zahtevka za refundacijo nastale škode.

3. Finančno-računovodska in knjigovodska opravila

- ugotavljanje finančnih obveznosti, razdelitev stroškov, v skladu s pogodbo o upravljanju, izdelava in dostava obračunov;
- inkaso obveznosti lastnikov in najemnikov;
- opominjanje dolžnikov in izterjava obveznosti;
- evidentiranje akontativnih in drugih prihodkov po virih ter poravnava obveznosti;
- vodenje knjigovodstva in finančnega poslovanja;
- izdelava zakonsko določenih obračunov in bilanc;
- priprava potrebnih podatkov za sklenitev pogodbe o zavarovanju skupnih delov in naprav objekta;
- priprava podatkov za sodno izterjavo obveznosti;
- blagajniško poslovanje;
- izdelava obračuna obveznosti in vplačil upravljanja s stanovanjsko hišo in priprava poročil o finančnem poslovanju stanovanjske hiše;
- izdelava poročil in informiranje lastnikov o finančnem in materialnem poslovanju hiše, najmanj enkrat letno;
- sklepanje pogodb o izvajanju storitev;
- obveščanje lastnika o neplačanih terjatvah najemnika kot podlage za odpoved najemnega razmerja.

4. Pravno-premoženjska opravila

- zastopanje lastnikov v sodnih in upravnih zadevah (obseg pooblastil za zastopanje se dogovori s pogodbo med lastniki in upravnikom);
- zbiranje in priprava podatkov za tožbe in izvršilne predloge pri sodišču;
- sestava in vlaganje mandatnih tožb in izvršilnih predlogov zaradi sodne izterjave neporavnanih obveznosti v zvezi z uporabo ali upravljanjem s stanovanjsko hišo;
- posredovanje dokumentacije odvetniku za izvedbo postopkov pred upravnimi organi in sodiščem;
- dajanje informacij v zvezi s postopki na zahtevo lastnikov stanovanjske hiše;
- vodenje evidenc pravnomočnosti sklepov sodišča in izvršljivosti odločb;
- vodenje evidenc izvršb;
- priprava poročila o rezultatih izterjatev;
- obremenitev lastnika s stroški postopka sodne izterjave najemnine in drugih stroškov, ki jih najemnik ni plačal;
- pravna pomoč v zvezi z urejanjem medsebojnih razmerij in izvajanjem sklenjenih pogodb;
- zbiranje in evidentiranje podatkov o interesentih za spremembo solastniškega deleža na skupnih prostorih v etažno lastnino;
- zbiranje in evidentiranje podatkov o interesentih za preureditev skupnih prostorov oziroma za nadzidavo, dozidavo, prezidavo;
- priprava pogodbe o soglasju solastnikov skupnih prostorov o njihovi preureditvi oziroma nadzidavi, dozidavi, prezidavi ter organizacija podpisa pogodbe vseh solastnikov;
- priprava in izvedba sprememb pogodb o upravljanju zaradi sprememb solastniškega deleža kot posledica sprememb skupnih prostorov ali nadzidave, dozidave in prezidave v povečano etažno lastnino;
- svetovanje in pomoč pri urejanju medsebojnih razmerij v stanovanjski hiši in vzdrževanju skupnih delov in naprav, funkcionalnega in skupnega funkcionalnega zemljišča;
- organizacija, svetovanje in pomoč pri zavarovanju skupnih delov in naprav stanovanjske hiše.

1050. Odlok o spremembi odloka o odprtju generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu

Na podlagi četrtega odstavka 14. člena in prvega odstavka 27. člena zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 1/91-l) izdaja Vlada Republike Slovenije

O D L O K
o spremembi odloka o odprtju generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu

1. člen

Drugi odstavek 1. člena odloka o odprtju Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu (Uradni list RS, št. 6/92) se spremeni, tako da se glasi:

“Konzularno območje Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu obsega avtonomne dežele Furlanijo-Julijsko Krajino, Tridentinsko-Gornje Poadižje in Dolino Aoste ter dežele Veneto, Lombardijo, Emilio Romagno in Piemont.”

2. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 912-15/99-2

Ljubljana, dne 2. marca 2000.

Vlada Republike Slovenije

dr. Janez Drnovšek l. r.
Predsednik

1051. Sklep o ustanovitvi in sestavi Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi

Na podlagi 4. člena in prvega odstavka 17. člena zakona o nadzoru državnih pomoči (Uradni list RS, št. 1/00) je Vlada Republike Slovenije na 148. seji dne 24. 2. 2000 sprejela

S K L E P
o ustanovitvi in sestavi Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi

1. člen

Ustanovi se Komisija za nadzor nad državnimi pomočmi v naslednji sestavi:

Predsednik:

Anton Grabeljšek, državni sekretar v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj.

Namestnik predsednika:

Janez Šinkovec, generalni sekretar v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj.

Člani:

Breda Zaletel, svetovalka Vlade Republike Slovenije v Ministrstvu za finance;

Dimitrij Grčar, državni podsekretar v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj;

Mirjam Močnik, svetovalka Vlade Republike Slovenije v Uradu Republike Slovenije za varstvo konkurence;

Tomaž Banovec, direktor Statističnega urada Republike Slovenije;

mag. Ana Murn, predstavnica strokovnjakov ekonomske stroke, svetovalka Vlade Republike Slovenije v Uradu Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj;

Milan Lah, diplomirani pravnik, upokojenec, Novo mesto, Ragovska 10;

mag. Viktor Žakelj, predstavnik strokovnjakov tehnične stroke.

2. člen

Z uveljavitvijo tega sklepa preneha veljati sklep o ustanovitvi in nalogah komisije za spremljanje državnih pomoči (Uradni list RS, št. 70/98).

3. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 026-17/98-5

Ljubljana, dne 24. februarja 2000.

Vlada Republike Slovenije

dr. Janez Drnovšek l. r.
Predsednik

MINISTRSTVA

1052. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava

Na podlagi 13. člena zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99) izdaja minister za finance

P R A V I L N I K
o spremembah in dopolnitvah pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava

1. člen

V pravilniku o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 86/99 in 110/99) se v Enotnem kontnem načrtu v Prilogi I. v razredu 7 – PRIHODKI IN DRUGI PREJEMKI v okviru konta »7011 – Prispevki delodajalcev« odpreta dva nova podkonta:

701111 – Pavšalni prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za posebne primere zavarovanja;

701112 – Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za posebne primere zavarovanja iz drugih pravnih razmerij.

2. člen

V okviru konta »7013 – Ostali prispevki za socialno varnost« se odpre nov podkonto:

701306 – Pozneje vplačani prispevki za ZPIZ iz preteklih let.

3. člen

V okviru skupine kontov »711 – Takse in pristojbine« se dopolni naziv konta 7111, tako da se glasi:

7111 – Upravne takse in pristojbine.

Dopolnijo se nazivi posameznim obstoječim podkontom v okviru konta 7111 in dodajo novi podkonti, tako da se glasijo:

711100 – Upravne takse (tar. št. 1–10 in tar. št. 97–98 iz ZUT);

711101 – Upravne takse s področja notranjih in splošnih upravnih zadev (tar. št. 11–27 iz ZUT);

711102 – Carinske takse in takse s področja trošarin (tar. št. 43–50 iz ZUT);

711103 – Konzularne takse (tar. št. 73–96 iz ZUT);

711104 – Pristojbina za varstvo industrijske lastnine;

711105 – Pristojbina za varnost plovbe;

711106 – Pristojbina za pregled zrakoplova;

711107 – Upravne takse za zdravstvene preglede rastlin v notranjem prometu (tar. št. 52 iz ZUT);

711108 – Upravne takse za zdravstvene preglede rastlin pri uvozu, izvozu in tranzitu (tar. št. 52 iz ZUT);

711109 – Upravne takse za izdajo zdravstvenih spričeval živali (tar. št. 53 iz ZUT);

711110 – Upravne takse za zdravstveno varstvo živali (tar. št. 54 iz ZUT);

711111 – Upravne takse za veterinarsko–sanitarne preglede v notranjem prometu in na meji (tar. št. 55–58 in 60–62 iz ZUT);

711112 – Upravne takse za zdravstvena spričevala za fitokarantenske preglede na meji (tar. št. 59 iz ZUT);

711113 – Pristojbine za preverjanje strokovne usposobljenosti letalskega osebja;

711114 – Upravne takse s področja homologacije vozil (tar. št. 68–69 iz ZUT);

711115 – Upravne takse za pridobitev in vzdrževanje akreditacije (tar. št. 67 iz ZUT);

711116 – Pristojbina od zavarovalnih premij in drugih zavarovalnih poslov;

711117 – Pristojbina za uporabo radijskih frekvenc;

711118 – Pristojbine in stroški za varstvo novih sort rastlin in vzdrževanje žlahtniteljske pravice rastlin;

711119 – Upravne takse za preskuse in odobritve tipa meril, overovitve etalonov in meril ter preskušanje in žigosanje predmetov iz plemenitih kovin (tar. št. 70–71 iz ZUT);

711120 – Upravne takse s področja prometa in zvez (tar. št. 28–34 iz ZUT);

711121 – Gradbene upravne takse (tar. št. 35–42 iz ZUT);

711122 – Upravne takse s področja prometa s kemikalijami (tar. št. 63 in 64 iz ZUT);

711123 – Upravne takse na področju varstva konkurence (tar. št. 65 iz ZUT);

711124 – Upravne takse na področju pravic intelektualne lastnine (tar. št. 66 iz ZUT);

711125 – Upravna taksa na področju varstva pri delu (tar. št. 72 iz ZUT);

711126 – Upravna taksa za ugotovitev zdravstvene neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (tar. št. 51 iz ZUT).

4. člen

V okviru konta »7140 – Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost« se dopolni dosedanji naziv podkonta 714005 tako da se glasi:

714005 – Dokup pokojninske dobe za ugodnejšo odmero pokojnine.

V okviru konta »7140 – Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost« se uvedejo trije novi podkonti in sicer:

714007 – Dokup pokojninske dobe za čas brezposelnosti;

714008 – Dokup pokojninske dobe za čas nege in varstva otroka;

714009 – Dokup pokojninske dobe za čas zaposlitve v državi, s katero ni sklenjena konvencija.

5. člen

Te spremembe in dopolnitve pravilnika začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 402-15/99

Ljubljana, dne 3. marca 2000.

Mitja Gaspari l. r.
Minister
za finance

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

1053. Koeficienti rasti cen v Republiki Sloveniji, februar 2000

Na podlagi prvega odstavka 19. člena zakona o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95) Statistični urad Republike Slovenije objavlja

KOEFICIENTE rasti cen v Republiki Sloveniji, februar 2000

1. Mesečni koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih februarja 2000 v primerjavi z januarjem 2000 je bil 0,012.

2. Koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih od začetka leta do februarja 2000 je bil 0,018.

3. Koeficient povprečne mesečne rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih od začetka leta do februarja 2000 je bil 0,009.

4. Koeficient rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih februarja 2000 v primerjavi z istim mesecem prejšnjega leta je bil 0,055.

5. Mesečni koeficient rasti cen življenjskih potrebščin februarja 2000 v primerjavi z januarjem 2000 je bil 0,009.

6. Koeficient rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do februarja 2000 je bil 0,017.

7. Koeficient povprečne mesečne rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do februarja 2000 je bil 0,008.

8. Koeficient rasti cen življenjskih potrebščin februarja 2000 v primerjavi z istim mesecem prejšnjega leta je bil 0,083.

9. Koeficient povprečne rasti cen življenjskih potrebščin od začetka leta do februarja 2000 v primerjavi s povprečjem leta 1999 je bil 0,051.

Št. 941-02-18/2000

Ljubljana, dne 8. marca 2000.

Tomaž Banovec l. r.
Direktor
Statističnega urada
Republike Slovenije

OBČINE

IVANČNA GORICA

1054. Razpis predčasnih volitev članov Sveta krajevne skupnosti Stična

Na podlagi 111. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 61/95 in 70/95), 61. člena statuta Občine Ivančna Gorica (Uradni vestnik, št. 2/99) in sklepa občinskega sveta o razpustu Sveta krajevne skupnosti Stična z dne 27. 12. 1999

r a z p i s u j e m predčasne volitve članov sveta Krajevne skupnosti Stična

I

Predčasne volitve v svet Krajevne skupnosti Stična bodo v nedeljo 14. maja 2000.

II

Za dan razpisa volitve, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se šteje 15. marec 2000.

III

Za izvedbo volitev skrbita občinska volilna komisija in volilna komisija krajevne skupnosti.

Št. 00608-1/00

Ivančna Gorica, dne 27. decembra 1999.

Župan
Občine Ivančna Gorica
Jernej Lampret, prof. I. r.

LENDAVA

1055. Odlok o imenovanju in preimenovanju ulic v mestu Lendava - Lendva in imenovanju ulic v naseljih na območju Občine Lendava

Na podlagi 8. člena zakona o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Uradni list SRS, št. 5/80 in 42/86) in 17. in 76. člena statuta Občine Lendava (Uradni list RS, št. 26/99) je Občinski svet občine Lendava na seji dne 14. 2. 2000 sprejel

O D L O K

o imenovanju in preimenovanju ulic v mestu Lendava-Lendva in imenovanju ulic v naseljih na območju Občine Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se določijo območja posameznih ulic in naselij in njihova imena ter imenovanje in preimenovanje nekaterih ulic za območje mesta Lendava-Lendva.

S tem odlokom se uvede hkrati ulični sistem, nove ulice ter določijo območja posameznih ulic in njihovih imen za naselja na območju Občine Lendava.

2. člen

Območje posamezne ulice in naselja obsega zazidane površine stavb in pripadajočih objektov, ki sodijo k ulici in naselju, samo ulico in naselje z njenimi elementi in nepozidane površine med stavbami ter predvidene površine na podlagi zazidalnega načrta.

II. IMENOVANJE IN PREIMENOVANJE TER DOLOČITEV OBMOČJA ULIC IN NASELIJ V MESTU LENDAVA-LENDVA

3. člen

Ulice in naselja v mestu Lendava-Lendva imajo naslednja imena:

1. Cankarjeva ulica, Cankar utca, ki obsega območje Z od Partizanske ulice in poteka od parc. št. 3016/2 na S, do parc. št. 3088/4 na skrajnem J te ulice.

2. Gregorčičeva ulica, Gregorčič utca, ki obsega območje od parc. št. 3050 in nato proti SV do parc. št. 3042, kjer zavije proti J do parc. št. 3164/2.

3. Kajuhova ulica, Kajuh utca, ki obsega območje od parc. št. 3037/2 na S, do parc. št. 3037/10 na J.

4. Kidričeva ulica, Kidrič utca, ki obsega območje V od Partizanske ul., in sicer od parc. št. 4353 proti JV, do parc. št. 6208/2.

5. Kolodvorska ulica, Vasút utca, ki obsega območje od parc. št. 4258/3 na S, do parc. št. 718/1 na J koncu te ulice.

6. Kovačeva ulica, Kovač utca, ki obsega območje V od Partizanske ul. in sicer od parc. št. 4103 na S, do parc. št. 3979 na JV.

7. Kranjčeva ulica, Kranjec utca, ki obsega območje V od Partizanske ulice in sicer od parc. št. 4430 na S, do parc. št. 1069/13 na JV.

8. Mlinska ulica, Malom utca, ki obsega območje Z od Partizanske ul. in sicer od parc. št. 4331 na J, do parc. št. 4306 na S, kjer se priključi na Župančičevo ul.

9. Ozka ulica, Szűk utca, ki obsega območje Z od Partizanske ul. in sicer od parc. št. 4158 pa do parc. št. 4144 na skrajnem Z delu.

10. Partizanska ulica, Partizán utca, ki obsega območje od parc. št. 4337 na J, pa do parc. št. 3026 na S.

11. Prešernova ulica, Prešeren utca, ki obsega območje Z od Partizanske ul. in sicer od parc. št. 4187 pa do parc. št. 4160 na skrajnem Z delu.

12. Ribarjevo naselje, Ribar - lakótelep, ki obsega območje S od Rudarske ul. in sicer od parc. št. 6421/1 na skrajnem Z delu, do parc. št. 6456/3 na skrajnem V delu.

13. Rudarska ulica, Bányász utca, ki obsega območje S od Kranjčeve ul. in sicer od parc. št. 6429 na Z, do parc. št. 6455/1 na V delu.

14. Spodnja ulica, Alsó utca, ki obsega območje Z od Partizanske ul. in sicer od parc. št. 4208 na J, do parc. št. 4286, kjer se priključi na Prešernovo ul.

15. Tomšičeva ulica, Tomšič utca, ki obsega območje J od Kranjčeve ul. in sicer od parc. št. 1033 na skrajnem V delu, do parc. št. 1069/14 na Z.

16. Trg ljudske pravice, Ljudska pravica tér, ki obsega območje J od Kranjčeve ul. in V od Partizanske ul., in sicer od parc. št. 4389 na S, do parc. št. 4340 na J.

17. Ulica heroja Mohorja, Hós Mohor utca, ki obsega območje J od Kidričeve ul. in sicer od parc. št. 6190/1 na S, pa do parc. št. 6258/3 na J.

18. Ulica Moša Pijade, Moša Pijade utca, ki obsega območje S od Kranjčeve ul. in sicer od parc. št. 6418/1 na Z, do parc. št. 6419 na V.

19. Ulica Vladimirja Nazorja, Vladimir Nazor utca, ki obsega območje Z od Cankarjeve ul. in sicer od parc. št. 3088/3 na J, do parc. št. 3016/1 na S.

20. Vodna ulica, Vízi utca, ki obsega območje Z od Spodnje ul. in sicer od parc. št. 4267/1 na J, do parc. št. 4212, kjer se priključi na Prešernovo ul.

21. Župančičeva ulica, Župančič utca, ki obsega območje Z od novega trga – György Zala in sicer od parc. št. 4310 na V, do parc. št. 4312 na Z.

22. Industrijska ulica, Ipari utca, ki obsega območje od parc. št. 732/1 na S, pa do parc. št. 732/2 na J.

23. Naselje Prekmurske brigade, Murántuli brigád - lakótelep, ki obsega območje jugozahodno od Partizanske ulice in poteka ob severni meji parc. št. 4086/2 do parc. št. 4082 proti severovzhodu vključno do parc. št. 4075/2 kjer se pri parc. št. 4076 priključi na Partizansko ulico.

4. člen

Imenujejo se novi trgi in določijo območja trgov, in sicer:

1. Trg György Zale, Zala György tér, ki obsega območje naslednjih parcelnih števil: 4277, 4280, 4281, 4284, 4282/1, 4305.

2. Bánffyjev trg, Bánffy tér, ki obsega parc. št. 3979.

3. Cerkveni trg, Templom tér ki obsega parc. št. 3974, 3975, 3977, 3962, 3963, 3961, 3966

5. člen

Na območju mesta Lendava-Lendva se preimenujejo naslednje ulice:

1. Ulica pod zap. št. 6 v 3. členu tega odloka Kovačeva ulica - Kovač utca se preimenuje v: ulica, Sv. Štefana, Szent István utca. Obsega isto območje.

2. Ulica pod zap. št. 9 v 3. členu tega odloka Ozka ulica - Szúk utca, se preimenuje v: ulica Kálmána Patakyja Pataky Kálmán utca. Obsega isto območje.

3. Ulica pod zap. št. 10 v 3. členu tega odloka Partizanska ulica - Partizán utca, se preimenuje v: Glavna ulica, Fő utca. Obsega isto območje.

4. Ulica pod zap. št. 12 v 3. členu tega odloka Ribarjevo naselje - Ribar lakótelep se preimenuje v: Panonsko naselje, Pannon - lakótelep. Obsega isto območje.

5. Ulica pod zap. št. 18 v 3. členu tega odloka ulica, Moše Pijade - Moša Pijade utca se preimenuje v: ulica Pod hribom, Hegyalja utca. Obsega isto območje.

6. Ulica pod zap. št. 20 v 3. členu tega odloka Vodna ulica - Vízi utca se preimenuje v: ulica Lajcsija Pandurja Pandur Lajcsi utca. Obsega isto območje.

7. Naselje pod zap. št. 23 v 3. členu tega odloka Naselje prekmurske brigade - Murántuli brigád - lakótelep se preimenuje v: Slomškovo naselje, Slomšek - lakótelep. Obsega isto območje.

III. IMENOVANJE ULIC V NASELJIH NA OBMOČJU OBČINE LENDAVALA

6. člen

Za območje naselja Dolga vas – Hosszúfalu se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob zvezni cesti št. 9 I. reda, parc. št. 5468/1. Od parc. št. 3711/2 na J in parc. št. 664/6 na S.

2. Vaška ulica, Falusi utca, ki obsega območje ob občinski poti parc. št. 546. Poteka Z od Zvezne ceste št. 9, odcep pri parc. št. 5457 do parc. št. 2589.

3. Opekarniška cesta, Téglagyári út, ki obsega območje V od zvezne ceste št. 9, odcep pri parc. št. 3144 in poteka do parc. št. 3154.

4. Romska ulica, Roma utca, ki obsega območje V od zvezne ceste parc. št. 5468/2, odcep pri parc. št. 1686/3 do parc. št. 1587.

5. Tesna ulica, Szoros utca, ki obsega območje SV od občinske poti parc. št. 5464, območje poteka ob občinski poti parc. št. 1868 odcep pri parc. št. 1865 do okrajne ceste M.S. – Lendava parc. št. 5462/3

6. Ozka ulica, Szúk utca, ki obsega območje SV od občinske poti parc. št. 5464. Območje poteka ob občinski poti parc. št. 2498, odcep pri parc. št. 2499 do okrajne ceste M.S. – Lendava, parc. št. 5462/3.

7. Hetész, Hetési utca, ki obsega območje Z od zvezne ceste št. 9, parc. št. 5468/1, odcep pri parc. št. 1826 do parc. št. 2440.

7. člen

Za območje naselja Genterovci - Göntérháza se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Faluvég, Faluvégi utca, ki zajema območje ob občinski poti s parc. št. 1677 in sicer od parc. št. 469/2 na jugu do parc. št. 505 (pot) na S.

2. Piroškép, Pirosképi utca, ki zajema območje ob občinski poti s parc. št. 1677 od parc. št. 800 na V do parc. št. 828 na Z.

3. Zvoniška ulica, Harang utca, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 1677 in sicer od parc. št. 469/1 na Z do parc. št. 385 na V.

4. Sárosrét, Sárosrėti utca, ki obsega območje V od ulice pod zap. št. 3 tega člena odloka. Začetek pri parc. št. 378 in nato proti V do parc. št. 1077.

5. Šolska ulica, Iskola utca, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 1677 S od ulice pod zap. št. 7 tega člena odloka, začetek pri parc. št. 1024 na J in do parc. št. 1042 na S.

6. Mala cesta, Kis út, ki obsega območje J od ulice pod zap. št. 3 tega člena odloka, med ulico pod zap. št. 2 in ulico pod zap. št. 5 tega odloka, od parc. št. 831 na Z do parc. št. 851 na V.

7. Mejna ulica, Határ utca, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 1681 V od ulice pod zap. št. 5 tega člena odloka, od parc. št. 1032 na Z do parc. št. 1183 na V.

8. Pri Čardi, Csárda Köz, ki obsega območje ob republiški cesti Lendava – Dobrovnik in območje ob cesti Genterovci – Radmožanci. Začetek pri parc. št. 1251 na JV in do parc. št. 953 na Z.

8. člen

Za območje naselja Kamovci - Kámaháza se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje celotnega naselja.

9. člen

Za območje naselja Dolnji Lakoš - Alsólakos se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Poljska ulica, Mezei utca, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 4330 J od republiške ceste M 10-I. Začetek ulice pri parc. št. 634, nato proti J do parc. št. 877.

2. Gasilska ulica, Túzoltó utca, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 4318 S od republiške ceste M 10-I. Začetek pri parc. št. 502/2 na J, nato proti S do parc. št. 447.

3. Kapeliška ulica, Kápolna utca, ki obsega območje ob občinski poti (parc. št. 1544) S od republiške ceste M 10-I. Začetek ulice pri parc. št. 1574 na J in nato proti S do parc. št. 4319.

4. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob republiški cesti M 10-I in sicer od parc. št. 1581/4 na Z do parc. št. 621 na V.

10. člen

Za območje naselja Gornji Lakoš - Felsőlakos se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Vrtna ulica, Kert utca, ki obsega območje naslednjih parc. št. 1812, 1813, 1814/1, 1814/2, 1816, 1817, 1819/1, 1820 in 1822.

2. Zagova ulica, Zag utca, ki obsega območje J od republiške ceste M 10-I in sicer od parc. št. 1762/2 in 1767 na S do parc. št. 1774 na J.

3. Cvetna ulica, Virág utca, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 4322, 2567 in 2121) J od republiške ceste M 10-I. Na S začetek pri parc. št. 2167, nato proti JZ do parc. št. 2066.

4. Gozdna ulica, Erdei utca, ki obsega območje ob občinskih poteh s parc. št. 4321 in 2287/1 S od republiške ceste M 10-I. Na J pričetek ob republiški cesti M 10-I pri parc. št. 2513/1, na S pa do parc. št. 2368 in 2313.

5. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob republiški cesti M 10-I od parc. št. 2495/2 na Z do parc. št. 1828 na V.

11. člen

Za območje naselja Dolgovaške gorice - Hosszúfalu-hegy se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Búkeš, Bűkk - Hegy, ki obsega območje od Vinske ulice na jugu (odcep pri parc. št. 4789) proti severu do parc. št. 1040.

2. Graba, Völgy, ki zajema območje jugovzhodno od naselja Dolac (odcep pri parc. št. 3459) do parc. št. 4042 z odcepom pri parc. št. 3548 proti severovzhodu do parc. št. 3483 in proti jugovzhodu do parc. št. 4112.

3. Dolac, Dolac, ki obsega območje severovzhodno od ulic Új - hegy (odcep pri parc. št. 3215) vključno z delom Romskega naselja na severu do meje med Krajevno skupnostjo Dolga vas in Krajevno skupnostjo Gorice pri Lendavi.

4. Senjégető, Szenyégető, ki obsega območje od Vinske ulice (odcep pri parc. št. 4821) proti severu do parc. št. 1040 z odcepom pri parc. št. 4928/2 proti severozahodu do parc. št. 1198/1.

5. Hidegkút, Hidegkút, ki obsega območje od Vinske ulice (odcep pri parc. št. 5043/3) proti severu s priključkom na ulico Senjégető pri parc. št. 4208/2, vključno z odcepoma proti zahodu pri parc. št. 5188 in parc. št. 5193, ki se združita na mestu, kjer se konča ulica Új - hegy.

6. Új - Hegy, Új - Hegy, ki zajema območje od Vinske ulice (odcep pri parc. št. 3752) proti severozahodu, s slepim odcepom pri parc. št. 3613 proti zahodu do parc. št. 3632, do meje med Krajevno skupnostjo Dolga vas in Krajevno skupnostjo Gorice pri Lendavi.

7. Vinska ulica, Bor utca, ki obsega območje od priključka ulice Új - hegy (pri parc. št. 5080) proti vzhodu z odcepom pri parc. št. 5043/3 proti severovzhodu do priključka na ulico Senjégető pri parc. št. 5032 in nato dalje proti vzhodu do priključka na ulico Búkeš pri parc. št. 4789.

12. člen

Za območje naselja Lendavske gorice - Lendvahegy se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Ulica, Mihály Hadika, Hadik Mihály utca, ki obsega območje južno od Vinske ulice (odcep pri parc. št. 4657/2) do parc. št. 6214.

2. Gajska ulica, Liget utca, ki obsega območje od parc. št. 6493/1 proti jugovzhodu do parc. št. 6600 in nato proti severovzhodu do meje med k.o. Lendava in k.o. Čentiba.

3. Pod vinogradi, Hegyalja, ki zajema območje južno od naselja Újtamáš. Začetek pri parc. št. 6083/1 in nato proti vzhodu do parc. št. 6012.

4. Pod gradom, Váralja, ki obsega območje od meje med Krajevno skupnostjo Lendava in Krajevno skupnostjo Gorice pri Lendavi proti severovzhodu do parc. št. 3805/1 s slepimi odcepi proti zahodu, severu in jugovzhodu.

5. Újtamáš, Újtamás, ki zajema območje južno od Vinske ulice, vzhodno od Ulice Mihály Hadika, severno od ulice Pod vinogradi in zahodno območje od naselja Benec. Grafični prikaz območja je razviden iz topografskega načrta 1:5000.

6. Benec, Bömhéc, ki obsega območje vzhodno od naselja Újtamáš ter južno in zahodno območje od Vinske ulice. Grafični prikaz območja je razviden iz topografskega načrta 1:5000.

7. Gregorčičeva ulica, Gregorčič utca, ki zajema območje od meje med Krajevno skupnostjo Lendava in Krajevno skupnostjo, Gorice pri Lendavi na severu in nato proti jugovzhodu do priključka na ulico Új - hegy.

8. Új - hegy, Új - hegy, ki zajema območje severno od ulice Pod gradom. Na severu se območje začne pri meji med k.o., Lendava in k.o., Dolga vas in poteka nato jugovzhodno do priključka na Vinsko ulico pri parc. št. 3824/1.

9. Vinska ulica, Bor utca, ki obsega območje od meje med Krajevno skupnostjo Gorice pri Lendavi, proti jugovzhodu do priključka Ulice Mihály Hadika pri parc. št. 4657/2, nato proti severu do priključka ulice Új - hegy pri parc. št. 3752 in potem proti vzhodu do parc. št. 3347, kjer zavije proti jugu do meje med k.o. Lendava in k.o. Čentiba z vmesnima odcepoma proti jugu pri parc. št. 3684 in 3448.

13. člen

Za območje naselja Pince Marof - Pince major se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje od hišne št. 1 do 31.

2. Gozdna ulica, Erdei utca, ki obsega območje od hišne št. 32 do 50.

14. člen

Za območje naselja Benica se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Ulica, 22. junija, ki obsega območje od hišne št. 1 do 14.

2. Ledavska ulica, ki obsega območje od hišne št. 14 do 28.

15. člen

Za območje naselja Dolina - Völgyifalu se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Lendavska cesta, Lendvai út, ki obsega območje ob republiški cesti Lendava - Pince (parc. št. 3115) od parc. št. 1111 SZ in do parc. št. 2146 JV.

2. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje od republiške ceste Lendava - Pince (parc. št. 3115), odcep pri parc. št. 1309 V do parc. št. 1583 na S.

3. Avég, Avég, ki obsega območje od republiške ceste Lendava – Pince (parc. št. 3115), odcep pri parc. št. 1872 SV po poti parc. št. 3116, do poti parc. št. 3128 in od te poti J po poti parc. št. 2147 do priključka nazaj na rep. cesto.

4. Tamáškút, Tamáskút, ki obsega območje ob občinskih poteh parc. št. 1347, 3119, 3120, odcep pri parc. št. 1348 J, do poti parc. št. 3144 S, ter V od poti parc. št. 3119, odcep pri parc. št. 1451 do parc. št. 1438.

5. Orešje, Diás - Völgy, ki obsega območje od parc. št. 1541 J in do parc. št. 844 S.

6. Gara, Gara, ki obsega območje V od poti parc. št. 3116 območje ob občinskih poteh parc. št. 3122, 3123 in 621. Na J od parc. št. 1583 do parc. št. 730 na S, V od poti parc. št. 3122, od parc. št. 702 do parc. št. 7 na SV in od odcepa poti parc. št. 3123 pri parc. št. 691 do parc. št. 625 na V.

7. Gyepűhegy, Gyepű - hegy, ki obsega območje V od poti parc. št. 2147 pri parc. št. 1940 do parc. št. 1996 proti S do parc. št. 1673 ter odcep poti parc. št. 1979 do parc. št. 1951.

8. Sovja ulica, Bagu utca, ki obsega območje V od poti parc. št. 3116 pri parc. št. 1779 do parc. št. 1716 na V.

9. Pot v Čeri, Cseri út, ki obsega območje ob občinskih poteh parc. št. 1512 in parc. št. 1321. Z od poti parc. št. 3116 pri parc. št. 1515/3 pa do parc. št. 1530/1 in Z od odcepa poti parc. št. 1512 pri parc. št. 1782, do poti parc. št. 3120 pri parc. št. 1438.

16. člen

Za območje naselja Pince - Pince se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Lendavska cesta, Lendvai út, ki obsega območje ob cesti parc. št. 1919/1 in cesto parc. št. 1919/2. Na SZ od parc. št. 1910 do parc. št. 1183 na JV.

2. Gornja ulica, Fölső utca, ki obsega območje S od ceste parc. št. 1919/1, odcep pri parc. št. 1202 do parc. št. 814.

3. Zvoniška ulica, Harang utca, ki obsega območje S od ceste parc. št. 1919/1, odcep pri parc. št. 1253 do parc. št. 1594 ter območje ob občinski poti parc. št. 148 do parc. št. 1557. Zajema tudi območje ob občinski poti parc. št. 1312. Od parc. št. 1307 do parc. št. 1548, ter odcep od parc. št. 1537 do poti parc. št. 1509.

4. Pred bregom, Előhegyi út, ki obsega območje SZ od poti parc. št. 1265, odcep pri parc. št. 1637 na JV od parc. št. 168 na S, ter Z od poti parc. št. 148, odcep pri parc. št. 1806 do parc. št. 1833 in odcep pri parc. št. 104 do parc. št. 146/4.

5. Mali breg, Kis - hegy, ki obsega območje od parc. št. 1267 na J do parc. št. 222 na SZ. Območje ob občinski parc. št. 426, od parc. št. 427 na Z do parc. št. 468 na V ter odcep pri parc. št. 517/1 do parc. št. 495/1.

6. Sikori, Sikori, ki obsega območje ob občinski poti parc. št. 516, od parc. št. 661 do parc. št. 478.

7. Smrečna ulica, Fenyves utca, ki obsega območje ob občinski poti parc. št. 1166. Na SZ od parc. št. 1215 do parc. št. 1165/2 na JV.

8. Obmejna ulica, Határmenti utca, ki obsega območje od parc. št. 803 na SZ do parc. št. 1011 JV ter odcep pri parc. št. 797 na JV delu te parcele, pa do parc. št. 878.

9. Andovec, Anda, ki obsega območje J od občinske poti parc. št. 796, odcep pri parc. št. 929 do parc. št. 1029.

10. Stari breg, Öreg - hegy, ki obsega območje SZ od poti parc. št. 148, odcep pri parc. št. 1283 na JV ter do parc. št. 1423 na SZ.

17. člen

Za območje naselja Petišovci - Petesháza se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Lendavska ulica, Lendvai út, ki obsega območje glavne ceste od kopališča Terme proti jugu do katastrske meje z k.o. Lendava.

2. Potočna ulica, Patak utca, ki obsega območje od krajevne ceste parc. št. 4175 proti jugozapadu do parc. št. 4200 s tem, da se pri parc. št. 2089 odcepi proti vzhodu do Lendavske ceste.

3. Nova ulica, Új utca, ki obsega območje od Potočne ulice pri parc. št. 2158 proti vzhodu do priključka na Lendavsko cesto.

4. Kotna ulica, Sarok utca, ki obsega območje od Potočne ulice pri parc. št. 2166/2 proti jugovzhodu do priključka na Lendavsko cesto.

5. Poljska ulica, Mező utca, ki obsega območje od Petišovske ulice pri parc. št. 2243 proti jugu do parc. št. 2263/2, od koder poteka proti severu do priključka na Petišovsko ulico.

6. Spodnja ulica, Alsó utca, ki obsega območje od Lendavske ceste pri parc. št. 2045 jugovzhodno do priključka na Petišovsko ulico.

7. Cvetna ulica, Virág utca, ki obsega območje od Lendavske ceste pri parc. št. 1950 proti vzhodu do priključka na Rudarsko ulico.

8. Rudarska ulica, Bányász utca, ki obsega območje od križišča z Lendavsko cesto pri parc. št. 1574 proti vzhodu do delavnic INA-Nafta od koder poteka proti jugu in vzhodu rekreacijskega centra parc. št. 519.

9. Petišovska ulica, Petesházi utca, ki obsega območje od Lendavske ceste pri parc. št. 2061 proti vzhodu do mosta na Kopici parc. št. 1443, nato pa proti jugovzhodu do parc. št. 2315 do priključka na Ulico 22. junija.

10. Vrtna ulica, Kert utca, ki obsega območje od Petišovske ulice pri parc. št. 1414 proti severu do krajevne ceste (parc. št. 1450).

11. Tiha ulica, Csendes utca, ki obsega območje od Rudarske ulice parc. št. 1453 proti severu do krajevne ceste (parc. št. 4165).

12. Ulica, 22. junija, Június 22. utca, ki obsega območje od katastrske meje k.o. Lendava pri parc. št. 2560 proti vzhodu do priključka na Petišovsko ulico.

18. člen

Za območje naselja Čentiba - Csente se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Lendavska cesta, Lendvai út, ki obsega območje ob cesti Lendava – Pince (od parc. št. 1247 na zahodu do parc. št. 3109 na vzhodu).

2. Bukovje, Bükk, ki obsega območje ob treh občinskih poteh (parc. št. 1483, 2499 in 2521), ki se nahajajo severno od ceste Lendava – Pince.

3. Madžardiák, Magyardiák, ki obsega območje ob občinski poti (parc. št. 4638) in sicer od križišča te poti s cesto Lendava – Pince na jugu (pri parc. št. 2545) do sečišča z Glavno ulico na severu in območje ob občinskih poteh s parc. št. 2580 in 4651.

4. Zatak, Zatak, ki obsega območje ob cesti Čentiba – Petišovci (parc. št. 4636) in sicer od križišča s cesto Lendava – Pince na severu do parc. št. 4463 na jugu.

5. Súč, Szúcs, ki obsega območje severno od Lendavske ceste (odcep pri parc. št. 2669) ob občinskih poteh s parc. št. 2705, 2673 in 2768.

6. Mali breg, Kis - hegy, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 4650, 2935 in 4669) vzhodno od ulice Súč in sicer od parc. št. 2929/1 na zahodu do parc. št. 3049 na skrajnem vzhodu.

7. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob osrednji ulici v naselju Čentiba in sicer od parc. št. 1188 (priključek na Glavno ulico) do parc. št. 1896 na vzhodu.

8. Banov breg, Bán - hegy, ki obsega območje vzhodno od Glavne ulice ob občinskih poteh s parc. št. 4637 in 2107. Pričetek pri parc. št. 2265 na zahodu in nato do parc. št. 49 na severovzhodu in parc. št. 2094 na jugovzhodu.

9. Zoknyak, Zoknyak, ki obsega območje ob občinskih poteh s parc. št. 4649 in 1944 in sicer od parc. št. 1920 (priključek na ulico Banov breg) do parc. št. 79 na vzhodu.

10. Kašnat breg, Kása - hegy, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 4647 in 4648) od parc. št. 1896 (priključek na Glavno ulico) do parc. št. 239 na skrajnem severovzhodu.

11. Čentibske gorice, Csente - hegy, ki obsega območje ob občinskih poteh s parc. št. 4646 in 1797 severno od Glavne ulice s pričetkom pri parc. št. 1891 (priključek na Glavno ulico) do parc. št. 361 na severovzhodu in parc. št. 1773 na zahodu.

12. Ulica Sv. Urbana, Szent Orbán utca, ki obsega območje ob občinskih poteh s parc. št. 4642 in 4644 in sicer od osnovne šole na jugu do strelišča na severu.

13. Ogradi, Telek szer, ki obsega območje ob občinski poti s parc. št. 4645 in sicer od parc. št. 944 na zahodu do parc. št. 910 na vzhodu.

14. Fodorjeva vrsta, Fodor - rend, ki obsega območje severno od Glavne ulice (odcep pri parc. št. 1570) in sicer območje ob občinskih poteh s parc. št. 4640, 1648, 782 in 4642.

15. Mala dolina, Kis - völgy, ki obsega območje severno od križišča občinskih poti s parc. št. 4641 in 4642. Začetek ulice pri parc. št. 569/1 na jugu in nato do parc. št. 457 na severu.

16. Notranja ulica, Belső utca, ki obsega območje ob občinski poti (parc. št. 4639) od Lendavske ceste (odcep pri parc. št. 1247) od priključka na Glavno ulico pri parc. št. 1192/1 na vzhodu.

17. Globoka dolina, Mély - völgy, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 4643, 982, 1047 in 1038) in sicer od začetka pri pokopališču na jugu do parc. št. 15 na skrajnem severu.

18. Latoš, Latos - völgy, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 3102 in 3050) in delno ob katastrski meji s k.o. Dolina od Lendavske ceste na jugu do parc. št. 2962 na skrajnem severu.

19. člen

Za območje naselja Hotiza se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Petrova ulica, ki obsega območje ob republiški cesti M 10-I in sicer od parc. št. 2030 na V do parc. št. 1424 na Z.

2. Strnčka ulica, ki obsega območje ob občinski cesti s parc. št. 2061. Začetek je pri parc. št. 2060 in nato proti V do parc. št. 2007/2.

3. Šolska ulica, ki obsega območje ob občinski cesti (parc. št. 2818) in sicer od parc. št. 2049/1 na S (poleg vaške cerkve) do parc. št. 2082 na J.

4. Pelinska ulica, ki obsega območje občinskih poti s parc. št. 2818 in 2151. Začetek ulice je pri parc. št. 2083 in nato proti SV do parc. št. 3130.

5. Kamenska ulica, ki obsega območje dveh občinskih poti (parc. št. 2218 in 2264). Začetek ulice pri parc. št. 2225 in nato proti JV do parc. št. 2200.

6. Srednja ulica, ki obsega območje dveh občinskih poti (parc. št. 2819 in 1339). Na S od parc. št. 1322 in 1394, nato proti JV do parc. št. 2197.

7. Ložič ki obsega območje zaselka Ložič ob občinski cesti s parc. št. 2814 in sicer od parc. št. 1087 in 740/4 na J do parc. št. 845 in 811/1 na SZ.

8. Grede, ki obsega območje zaselka Grede ob republiški cesti M 10-I in sicer od parc. št. 225 na V do parc. št. 2804 na Z.

20. člen

Za območje naselja Kapca - Kapca se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Gornja ulica, Felső utca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2380 na S, do parc. št. 2149 (pot).

2. Slepa ulica, Zsákutca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2379/1 S do parc. št. 2373.

3. Vodna ulica, Vízi utca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2597/1 J do parc. št. 2595/1.

4. Ribiška ulica, Halász utca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2575 JV do parc. št. 3298 (pot).

5. Zvoniška ulica, Harang utca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2557 JZ do parc. št. 3297 (cesta Kapca - Kot).

6. Šolska ulica, Iskola utca ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 2444 S do parc. št. 3290 (cesta Beltinci - Kapca).

7. Polanska ulica, Palinai utca, ki obsega območje od republiške ceste M 10-I parc. št. 3289/1, odcep pri parc. št. 1416 SZ do parc. št. 1987.

8. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob republiški cesti M 10-I. M.S. - cesta - Lendava od parc. št. 2305 Z in do parc. št. 1323V.

9. Kratka ulica, Rövid utca, ki obsega območje Z od poti parc. št. 3292, odcep pri parc. št. 1682 do 1714.

10. Lečekova ulica, Lecsek utca, ki obsega območje V od poti parc. št. 3292, odcep pri parc. št. 1357/5 do parc. št. 1278.

11. Spodnja ulica, Alsó utca, ki obsega območje S od poti parc. št. 3290, odcep pri parc. št. 1643 do parc. št. 3294 (pot).

21. člen

Za območje naselja Mostje - Hidvég se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje celotnega naselja.

22. člen

Za območje naselja Banuta - Bánuta se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Banffyjeva ulica, Bánffy utca, ki obsega območje celotnega naselja.

23. člen

Za območje naselja Kot - Kót se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Mlinska ulica, Malom utca, ki obsega območje od parc. št. 392 na J in do parc. št. 191 na S.

2. Meka, Meka, ki obsega območje Z od občinske poti parc. št. 584, odcep pri parc. št. 392 do parc. št. 413.

3. Trg sv. Antona, Szent Antal tér, ki obsega območje parc. št. 389, 383, 422/5, 422/1, 422/3, 421, 419, 420, 418, 417, 414, 416, 256, 262, 263, 269, 270.

4. Ribiška ulica, Halász utca, ki obsega območje od parc. št. 423 na S do parc. št. 430 na J.

24. člen

Za območje naselja Gaberje - Gyertyános se določijo za posamezne ulice naslednja imena:

1. Glavna ulica, Fő utca, ki obsega območje ob republiški cesti M 10-I in sicer od parc. št. 1226 na Z do parc. št. 667 na V.

2. Kolonija, Kolónia, ki obsega območje ob občinski cesti (parc. št. 2472) in sicer od dosedanje hišne številke 131 (parc. št. 750) na S do parc. št. 2212 na J.

3. Marof, Major, ki obsega območje ob občinski cesti (parc. št. 2473) V od spodnje ulice. Začetek ulice je pri parc. št. 804/3 in nato do parc. št. 708.

4. Ozka ulica, Szűk utca, ki obsega območje ob občinskih poteh (parc. št. 2145 in 2473) V od ulice Kolonija in sicer od parc. št. 2142 (priključek na ulico Kolonija) do parc. št. 2212 na JV in parc. št. 773 na SV.

5. Kratka ulica, Rövid utca, ki obsega območje ob občinski poti (parc. št. 927) Z od Spodnje ulice in sicer od parc. št. 970/2 do parc. št. 923.

6. Pokopališka ulica, Temető utca ki obsega območje ob občinski cesti (parc. št. 2467/2) pri vaškem pokopališču in sicer od parc. št. 1232 ob republiški cesti M 10-I do parc. št. 1241.

7. Gornja ulica, Felső utca ki obsega območje ob občinski cesti s parc. št. 2477 in sicer od parc. št. 1324 (priključek na Glavno ulico) do parc. št. 750 (priključek na ulico Kolonija).

8. Spodnja ulica, Alsó utca, ki obsega območje ob občinski cesti s parc. št. 2472, ki povezuje Glavno ulico in ulico Kolonija. (Od parc. št. 1103 na S do parc. št. 750 na J).

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

25. člen

Grafični prikaz ulic in hiš oziroma naselja je izdelan na topografskem načrtu (1:5000), ki je sestavni del tega odloka.

26. člen

S sprejetjem tega odloka neha veljati odlok o imenovanju ulic v delu centralne cone v mestu Lendava (Uradne objave št. 22/84) in odlok o imenovanju ulic za območje naselja Petišovci (Uradne objave št. 24/83).

27. člen

Preimenovanje ulic in na novo imenovanje trga v mestu Lendava in imenovanje ulic v tem odloku navedenih naselijh se izvede v skladu z zakoni, statutom Občine Lendava in tem odlokom v roku enega leta po tem, ko začne ta odlok veljati. Sredstva zagotovi Občina Lendava.

28. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 015-01-02/00

Lendava, dne 14. februarja 2000.

Župan-Polgármester
Občine Lendava
Jožef Kocon l. r.

POSTOJNA

1056. Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Postojna za obdobje 1986–2000 in srednjeročnega družbenega plana Občine Postojna za obdobje 1986–1990 (v letu 1999)

Na podlagi 2. in 6. člena zakona o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju (Uradni list SRS, št. 48/90), z upoštevanjem 19., 20., 21., 31., 32. in 43. člena zakona o urejanju prostora (Uradni list SRS, št. 18/84, 15/89 in Uradni list RS, št. 18/93) smiselnim upoštevanjem 23., 25., 38. in 39. člena navodila o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin (Uradni list SRS, št. 20/85), na podlagi 29. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 75/94 in 14/95) ter na podlagi 16. člena statuta Občine Postojna (Uradni list RS, št. 1/96, 68/97, 31/98 in 84/98) je Občinski svet občine Postojna na 13. seji dne 14. 2. 2000 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Postojna za obdobje 1986–2000 in srednjeročnega družbenega plana Občine Postojna za obdobje 1986–1990 (v letu 1999)

1. člen

Dolgoročni plan Občine Postojna za obdobje 1986–2000 (Uradni list SRS, št. 8/89, Uradni list RS, št. 25/93, 30/95, 4/97 in 9/98) se spremeni in dopolni v kartografski dokumentaciji in urbanistični zasnovi:

1. Kartografska dokumentacija:

– karta Postojna 43 M1 : 5000 P19/C4.

Vriše se spremenjeno območje planske celote P19/C4 in doda nova planska celota P19/S15.

2. Urbanistična zasnova naselja Postojna:

Karta »prostorske planske celote in zaporednost širitve ter prenove«, M 1 : 5000.

Vriše se spremenjeno območje planske celote P19/C4 in doda nova planska celota P19/S15.

Sestavni del tega odloka so tudi grafični izseki iz kartografske dokumentacije in urbanistične zasnove s prikazanimi spremembami:

– grafični izsek iz kartografske dokumentacije M 1 : 5000,

– grafični izsek iz namenske rabe površin – urb. zasnova M 1 : 5000,

– grafični izsek iz prostorskih planskih celot – urb. zasnova M 1 : 5000.

2. člen

Srednjeročni družbeni plan Občine Postojna za obdobje 1986–1990 (Uradne objave, št. 15/87, Uradni list RS, št. 30/95, 4/97 in 9/98) se spremeni in dopolni:

1. v tekstualnem delu v naslednjem poglavju:

Poglavje: urejanje prostora in varstvo okolja

2. Naloge v zvezi z urejanjem prostora:

Spremembe in dopolnitve so v planski celoti Postojna – P19:

– spremeni se območje ureditve z oznako P19/C4 in dopolni območje ureditve z oznako P19/S15

Oznaka ur. območja	Naziv območja	Površina v ha	Namembnost	Prostorski izved. akt
P19-C4	motel Proteus	3,10	stanovanjska gradnja in centralne dejavnosti	PUP
P19-S15	Ob Pivki	3,00	stanovanjska gradnja in centralne nemoteče dejavnosti	UN

Srednjeročni plan se dopolni s programsko zasnova za območje P19/S15 – Ob Pivki – stanovanjska gradnja in nemoteče centralne dejavnosti.

Programska zasnova za območje P19/S15 – Ob Pivki
Opredelitev območja

Območje P19/S15 – Ob Pivki obsega parc. št. del 1410/1, 1410/5, 1375/1, 1375/4, *845,*846, *847, 1410/2, *758, *759, *760, *761, 1415/3, *848, *849, *850, *854, *851, *852, *853, 1415/2, 1415/1, 1418/1, 1418/2, 1418/3, 1352/5, 1352/6, 1352/7, 1352/4, 1352/3, 1352/2, 1410/3 vse k.o. Postojna. Nahaja se zahodno in severno od kompleksa hotela Proteus in bencinskega servisa ob Tržaški cesti v Postojni.

Velikost območja je 3 ha, od tega je 1,35 ha že pozidana.

Usmeritve za namensko rabo površin in organizacijo dejavnosti

Območje je trenutno v večjem delu nepozidano in v celoti namenjeno centralnim dejavnostim – turistično prenočitvene kapacitete. V bodoče se del pozidanih površin (stari paviljoni motela Proteus in pripadajoče funkcionalne površine) namenijo za redko stanovanjsko pozidavo s potrebnimi parkirišči in otroškimi igriščem. Dostopni del ob Tržaški cesti ostane namenjen poslovnim dejavnostim in dostopnemu koridorju. Predvidena namenska raba:

- redka stanovanjska pozidava,
- centralne dejavnosti,
- prometne površine,
- otroško igrišče.

Zasnova infrastrukture

Promet

Na novo je potrebno dimenzionirati profil dostopne ulice iz Tržaške ceste v to novo območje in prilagoditi prometni režim, ki je namenjen poslovnim dejavnostim, da ne postane moteč za stanovanjsko sosese.

Na novo je potrebno dimenzionirati in izvesti tudi stranski dostop v sosese iz Kosovelove ulice.

Oskrba z vodo

Obstoječi objekti so preko internih vodovodnih priključkov oskrbovani iz cevovoda PVC R 110 mm. Obravnavano sekundarno omrežje je potrebno zaradi dotrajanosti in nove programske zasnove območja obnoviti.

Odvodnjavanje odpadnih vod

Za odvodnjavanje odpadnih vod je izvesti priključke na javno kanalizacijsko omrežje.

Odstranjevanje odpadkov

Odvoz odpadkov se bo vršil skladno z občinskim odlokom o ravnanju z odpadki. Dimenzioniranje posod je pogojeno s programom dejavnosti in po specifičnih potrebah posameznih investitorjev.

Oskrba z električno energijo

Obstoječi objekti so priključeni na elektro omrežja. Z izvedbo nove stanovanjske sosese in cone centralnih de-

javnosti je potrebno preveriti kapacitete NN omrežja in ga po potrebi ojačiti na osnovi predvidenih programov.

Telefonsko omrežje

Telefonsko omrežje bo potrebno dograditi glede na nove programe v tem prostoru.

Usmeritve za krajinsko, urbanistično in arhitekturno oblikovanje

Sam vstopni del v novo definirano območje je poslovno atraktivno izpostavljen. Ta atraktivnost se zmanjšuje z oddaljenostjo od Tržaške ceste in se na območju, ki je predvideno za stanovanjsko gradnjo povsem spremeni v umirjeno, introvertirano, končno lokacijo, primerno za gradnjo stanovanjskih objektov.

Ob načrtovanju urbanističnih rešitev je potrebno posvetiti posebno pozornost:

- funkcionalnemu prometnemu režimu, ki bo preprečeval »poslovni« tranzit skozi stanovanjsko sosese,
- zadostnim parkirnim površinam,
- funkcionalnim in zanimivim rešitvam stanovanjskih površin,
- navezavi na obstoječo čitljivo mestno arhitekturo,
- ohranjanju primernih vedut s stani Postojnske jame in območja ob reki Pivki,
- kvalitetnemu oblikovanju objektov centralnih dejavnosti in upoštevanju višinskih gabaritov v neposredni okolici,
- uporabi primernih drevesnih vrst za potrebne zazele nitve.

Usmeritve za varovanje naravne in kulturne dediščine ter varovanje okolja

Na območju ni registrirane naravne in kulturne dediščine.

Varovanje okolja je izvajati z varstvom zraka, varstvom tal, varstvom voda, varstvom pred hrupom in varstvom pred požarom. Z upoštevanjem materialne zakonodaje in predvidenimi ukrepi je potrebno zagotoviti normalno obratovanje objektov, varstvo ljudi in varstvo okolja.

Faznost izvajanja posegov

Faznost bo posebej definirana v ureditvenem načrtu, vendar pa je glede na velikost območja izvajanje po predviden ureditvenem načrtu lahko vzporedno na več lokacijah.

Sestavni del programske zasnove je tudi kartografska dokumentacija v obsegu:

- meja območja P19/S15 s katastrskim stanjem M 1 : 1500,
- usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje M 1 : 1500,
- zasnova namenske rabe površin M 1 : 1500,
- zasnova infrastrukturnega omrežja M 1 : 1500;

2. v grafičnem delu:

Kartografska dokumentacija:

- karta Postojna 43 M1:5000 P19/C4

Vriše se spremenjeno območje planske celote P19/C4 in doda nova planska celota P19/S15.

Sestavni del tega odloka so tudi grafični izseki s prikazanimi spremembami, ki so identični kot za spremembe dolgoročnega plana.

3. člen

Ta odlok začne veljati z dnem objave v Uradnem listu RS.

Št. 032-01-2/00

Postojna, dne 14. februarja 2000.

Župan
Občine Postojna
Josip Bajc, jur. l. r.

SEŽANA

1057. Sklep o ukinitvi samoprispevka v Krajevni skupnosti Štorje

Na podlagi določil zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85) je Svet krajevne skupnosti Štorje na seji dne 8. 12. 1999 sprejel

S K L E P

o ukinitvi samoprispevka v Krajevni skupnosti Štorje

1

Zaradi izvršitve določila 3. člena sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za Krajevno skupnost Štorje (Uradni list RS, št. 66/96), se zbiranje samoprispevka predčasno ukine in zaključni z dnem 31. 3. 2000. S tem dnem preneha veljati sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za Krajevno skupnost Štorje (Uradni list RS, št. 66/96).

2

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. 4. 2000.

Št. 8/2000

Sežana, dne 8. decembra 1999.

Predsednik
Sveta KS Štorje
Robert Kralj l. r.

VITANJE

1058. Sklep o določitvi izhodiščne vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2000

Na podlagi 22. člena zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94, 45/97, 56/98, 1/99, 59/99 – odl. US in 61/99 – odl. US), 29. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 6/94 – odl. US, 45/96 – odl. US, 57/94, 14/95, 20/95 – odl. US, 63/95 – obv.

razl., 73/95 – odl. US, 9/96 – odl. US, 39/96, 44/96 – odl. US, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98 – odl. US, 74/98 in 59/99 – odl. US), 16. člena statuta Občine Vitanje (Uradni list RS, št. 31/99) in odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč v Občini Slovenske Konjice (Uradni list SRS, št. 46/86) je Občinski svet občine Vitanje na 12. redni seji sprejel

S K L E P

o določitvi izhodiščne vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2000

I

Izhodiščna vrednost točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Vitanje znaša v letu 2000 0,1581 SIT mesečno.

II

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 062-02-12/00-03

Vitanje, dne 4. februarja 2000.

Župan
Občine Vitanje
Stanislav Krajnc l. r.

1059. Sklep o vrednosti elementov za izračun prometne vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj in drugih nepremičnin in o določitvi odstotka od povprečne gradbene cene, s katerim se določi korist za stavbno zemljišče

Na podlagi zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93), zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/95), na podlagi 17. člena statuta Občine Vitanje (Uradni list RS, št. 20/95) in na podlagi 71., 72. in 82. člena poslovnika Občinskega sveta občine Vitanje (Uradni list RS, št. 32/95) je Občinski svet občine Vitanje na 12. redni seji dne 4. 2. 2000 sprejel

S K L E P

o vrednosti elementov za izračun prometne vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj in drugih nepremičnin in o določitvi odstotka od povprečne gradbene cene, s katerim se določi korist za stavbno zemljišče

1. člen

Povprečna gradbena cena stanovanjske površine na območju Občine Vitanje (brez stroškov komunalnega urejanja in brez cene zemljišča) znaša na dan 31. 12. 1999 95.096,30 SIT za m².

2. člen

Povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnega zemljišča znašajo 18% od povprečne gradbene cene, in sicer:

- 50% za individualno komunalno rabo,
- 50% za kolektivno komunalno rabo za m² koristne stanovanjske površine.

3. člen

Korist za razlašeno stavbno zemljišče se določi v odstotku od povprečne gradbene cene in znaša 0,9%.

4. člen

Povprečna gradbena cena, korist za razlašeno stavbno zemljišče in povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnega zemljišča se valorizirajo med letom v skladu z indeksom za obračun razlike v ceni gradbenih storitev v Sloveniji, katerega vsak mesec izračunava splošno združene gradbeništvu in IGM Slovenije.

Omenjeni elementi služijo kot pripomoček pri delu upravnih organov za leto 2000.

5. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. 1. 2000.

Št. 062-02-12/00-04

Vitanje, dne 4. februarja 2000.

Župan
Občine Vitanje
Stanislav Krajnc l. r.

ZREČE

1060. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o priznanjih v Občini Zreče

Na podlagi 16. člena statuta Občine Zreče (Uradni list RS, št. 28/99) je Občinski svet občine Zreče na seji dne 6. 3. 2000 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah odloka o priznanjih v Občini Zreče

1. člen

V odloku o priznanjih v Občini Zreče (Uradni list RS, št. 38/96), se v 2. členu doda 4. točka, ki se glasi:

“4. Priznanja in nagrade na področju kulture in športa“.

2. člen

V 4. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

“O podelitvi priznanj in nagrad na področju kulture in športa odloča pristojni odbor.“

Sedanji drugi odstavek postane tretji odstavek, kjer se doda besedilo:

“Priznanja in nagrade na področju kulture župan podeli ob slovenskem kulturnem prazniku, priznanja na področju športa pa ob razglasitvi športnika leta.“

3. člen

V 5. členu se za besedo “Komisija” doda besedilo “oziroma odbor”.

4. člen

V 6. členu se za besedo “priznanja”, doda besedilo “in nagrade”.

5. člen

V 8. členu se v tretjem odstavku za besedilom “pravice” doda dvopičje in besedilo:

– brezplačni vstop na vse prireditve, ki jih organizira občina,

– brezplačno prejetje publikacij, knjižnih izdaj in sorodnih del, ki jih izdaja ali pri njih sodeluje občina,

– povabila na znanstvene, strokovne in podobne posvete, ki jih organizira občina,

– povabila na svečane seje občinskega sveta.

Doda se četrti odstavek, ki se glasi:

“Naziv častni občan se podeli samo izjemoma.“

6. člen

V 9. členu se črta zadnji stavek.

7. člen

V 10. členu se doda tretji odstavek, ki se glasi:

“Vsako leto se praviloma lahko podeli en zlati, srebrni in bronasti grb.“

8. člen

Za 11. členom se doda točka 4. in 11.a člen, ki se glasi:

4. Priznanja in nagrade na področju kulture in športa

11.a člen

Priznanja in nagrade na področju kulture in priznanja na področju športa se podeljujejo za:

– življenjsko delo,

– posamezne vrhunske dosežke v občini in širše,

– dosežene uspehe, ki pospešujejo razvoj dejavnosti,

– dolgoletno organizacijsko delo.

Priznanje se podeli z listino, ki jo podpiše župan.

Dobitnikom priznanj na področju kulture se podeli tudi denarna nagrada, dobitnikom priznanj na področju športa pa pokal.

9. člen

V 12. členu se drugi odstavek spremeni in se glasi:

“Na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi župan, se zbirajo tudi pobude za podelitev srebrnega in bronastega grba ter za priznanja in nagrade na področju kulture in priznanja na področju športa.“

10. člen

V 13. členu se besedilo “grb”, nadomesti z besedilom “priznanje” v vseh sklonih.

Drugi odstavek se črta.

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 009-03/00-6

Zreče, dne 6. marca 2000.

Župan
Občine Zreče
Jože Košir l. r.

1061. Odlok o spremembi odloka o zazidalnem načrtu SN 1 Zreče

Na podlagi 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 44/97) in 29. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 27/93, 6/96, 45/94, 57/94 in 14/95, 26/97, 70/97, 10/98 in 74/98) in 16. člena statuta Občine Zreče (Uradni list RS, št. 28/99) je Občinski svet občine Zreče na seji dne 6. 3. 2000 sprejel

O D L O K
o spremembi odloka o zazidalnem načrtu
SN1 Zreče

1. člen

V odloku o zazidalnem načrtu SN 1 Zreče (Uradni list RS, št. 23/98, 63/99) se v 7. členu v točki A – stanovanjski objekti, v prvem odstavku drugi in četrti stavek: "Tolerance" spremenita, tako da znašajo tolerance za stanovanjsko hišo in garažo ± 1 m.

2. člen

V 11. členu se črta drugi odstavek.

V petem odstavku se besedilo "strukture", nadomesti z besedilom "teksture".

V šestem odstavku se besedilo "spomeniško varstvo" črta.

3. člen

Te spremembe odloka začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 350-05-01/96/00-2
Zreče, dne 6. marca 2000.

Župan
Občine Zreče
Jože Košir l. r.

1062. Odlok o razveljavitvi odloka o davku od premoženja v Občini Zreče

Na podlagi odločbe ustavnega sodišča o razveljavitvi tretjega odstavka 22. člena zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 61/99) in 16. člena statuta Občine Zreče (Uradni list RS, št. 28/99) je Občinski svet občine Zreče na seji dne 6. 3. 2000 sprejel

O D L O K
o razveljavitvi odloka o davku od premoženja
v Občini Zreče

1. člen

Razveljavi se odlok o davku od premoženja v Občini Zreče (Uradni list RS, št. 75/96 in 21/97).

2. člen

Ta razveljavitev odloka začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS, uporablja pa se od 1. 1. 2000 dalje.

Št. 012-29/96
Zreče, dne 6. marca 2000.

Župan
Občine Zreče
Jože Košir l. r.

1063. Sklep o vrednosti točke za izračun davka od premoženja v Občini Zreče

Na podlagi odločbe US RS o razveljavitvi tretjega odstavka 22. člena zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 61/99) in 16. člena statuta Občine Zreče (Uradni list RS, št. 28/99) je Občinski svet občine Zreče na seji dne 6. 3. 2000 sprejel

S K L E P
o vrednosti točke za izračun davka
od premoženja v Občini Zreče

1

Vrednost točke za izračun davka od premoženja iz 1. in 2. točke 14. člena zakona o davkih občanov znaša 268,12 tolarjev.

2

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS in se uporablja za izračun davka od premoženja v letu 2000.

Št. 422-05-01/96/00
Zreče, dne 6. marca 2000.

Župan
Občine Zreče
Jože Košir l. r.

1064. Sklep o javni razgrnitvi sprememb in dopolnitev PUP 13 – enodružinske stanovanjske hiše

Na podlagi prvega odstavka 2. člena zakona o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju (Uradni list RS, št. 48/90), 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93 in 71/93 in 44/97) ter 29. člena statuta Občine Zreče (Uradni list RS, št. 28/99) izdaja župan Občine Zreče

S K L E P
o javni razgrnitvi sprememb in dopolnitev
PUP 13 – enodružinske stanovanjske hiše

1

Javno se razgrne osnutek sprememb in dopolnitev PUP 13 – enodružinske stanovanjske hiše, ki jih je izdelal Razvojni center Celje-Planiranje, Celje, d.o.o., št. proj. 388/99.

2

Osnutek iz 1. točke tega sklepa bo razgrnjen v prostorih Občine Zreče vsak delovni dan od 8. do 15. ure, oziroma v sredo od 8. do 17. ure in v petek od 8. do 13. ure.

Razgrnitev bo trajala en mesec od dneva objave tega sklepa v Uradnem listu RS.

3

Podjetja in druge organizacije, organi, društva in občani lahko podajo pisne pripombe, mnenja in predloge na kraju razgrnitve ali pa jih pisno pošljejo na Občino Zreče.

4

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 350-05-04/99-2
Zreče, dne 3. marca 2000.

Župan
Občine Zreče
Jože Košir l. r.

Na podlagi 55. člena poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 13/93 in 84/98) dajem

POPRAVEK **odločbe o seznamu mamil**

V odločbi o seznamu mamil (Uradni list RS, št. 5/98, 69/98 in 84/99) se kemijsko ime mamila pod zaporedno številko 236 – Remifentanyl, pravilno glasi:

“1-(2-metoksikarbonil-etil)-4-(fenilpropionilamino) piperidin-4-karboksilne kisline metilni ester.”

Št. 515-05/97-3
Ljubljana, dne 6. marca 2000.

Vlada Republike Slovenije

Nevenka Črešnar Pergar l. r.
Generalna sekretarka

V odloku o imenovanju predsednika in devetih članov nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 17-744/00 z dne 25. 2. 2000, je bila ugotovljena redakcijska napaka, zato na podlagi prvega odstavka 114. člena poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije dajem

POPRAVEK **odloka o imenovanju predsednika in devetih članov nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško**

Ime in priimek predsednice pravilno glasita:
“Eva PUČNIK BITENC”.

Št. 412-01/93-9/12
Ljubljana, dne 6. marca 2000.

Generalna sekretarka
Državnega zbora
Republike Slovenije
Jožica Velišček l. r.

Popravek

V odredbi o znižanju tarife pristaniških pristojbin oljnih tankerjev z ločenim balastom, objavljeni v Uradnem listu RS, št. 1-20/00 z dne 7. 1. 2000, se 3. člen pravilno glasi:

“Oljni tankerji z ločenim balastom, oljni tankerji z dvojnimi trupom in oljni tankerji alternativne gradnje plačujejo 17% nižje vse pristaniške pristojbine, vključno s pilotažo, kot jih plačujejo oljni tankerji iste bruto tonaže, ki niso oljni tankerji z ločenim balastom, oljni tankerji z dvojnimi trupom in oljni tankerji alternativne gradnje.”.

mag. Anton Bergauer l. r.
Minister
za promet in zveze

V seznamih zdravil, za katera je bilo od 30. 9. 1995 do 19. 11. 1999 izdano dovoljenje za promet, objavljenih v Uradnem listu RS, št. 86/98, 101/99 in 7/00, so bile ugotovljene redakcijske napake, zato na podlagi 28. člena zakona o zdravilih in medicinskih pripomočkih (Uradni list RS, št. 101/99) Urad Republike Slovenije za zdravila daje

POPRAVKE

Pri naslednjih zdravilih se posamezni podatki o zdravilu pravilno glasijo:

Zap. Štev.	Ime Registrirano: Mednarodno nelastniško ime	Farmacevtska Oblika: Pakiranje	Način izdaje Vrsta odločbe	Proizvajalec Predlagatelj:	Št. odločbe Datum veljavnosti ATC Črtna koda Delovna šifra
004887	AQUA PRO INJECTIONE	vehikel za parenteralno uporabo plastenka po 500 ml	Uporaba samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi, Farmacevtski oddelek-Pharmagena, Ljubljana, Slovenija Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi Šlajmerjeva 6, Ljubljana, Slovenija	512/B-390/98 07.12.2003 V07AB 3837000078312 088242
004888	AQUA PRO INJECTIONE	vehikel za parenteralno uporabo plastenka po 1000 ml	Uporaba samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi, Farmacevtski oddelek-Pharmagena, Ljubljana, Slovenija Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi Šlajmerjeva 6, Ljubljana, Slovenija	512/B-391/98 07.12.2003 V07AB 3837000078305 088307
004906	NATRII CHLORIDI INFUNDIBILE 0,9% natrijev klorid (natrii chloridum)	raztopina za intravensko infundiranje plastenka po 500 ml	Uporaba samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi, Farmacevtski oddelek-Pharmagena, Ljubljana, Slovenija Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi Šlajmerjeva 6, Ljubljana, Slovenija	512/B-392/98 07.12.2003 B05BB01 3837000078329 088323
004907	NATRII CHLORIDI INFUNDIBILE 0,9% natrijev klorid (natrii chloridum)	raztopina za intravensko infundiranje plastenka po 250 ml	Uporaba samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi, Farmacevtski oddelek-Pharmagena, Ljubljana, Slovenija Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi Šlajmerjeva 6, Ljubljana, Slovenija	512/B-393/98 07.12.2003 B05BB01 3837000078336 088358
005079	NATRII CHLORIDI INFUNDIBILE 0,9% natrijev klorid (natrii chloridum)	raztopina za intravensko infundiranje plastenka po 100 ml	Uporaba samo v javnih zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi, Farmacevtski oddelek-Pharmagena, Ljubljana, Slovenija Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi Šlajmerjeva 6, Ljubljana, Slovenija	512/B-76/99 19.03.2004 B05BB01 3837000079517 003174
005489	DETRUSITOL 2 mg tolterodin (tolterodinum)	filmsko obložena tableta zloženka s 56 tabletami (4 x 14 tablet v pretisnem omotu)	Izdaja samo na zdravniški recept nove jakosti, nove oblike, nova pakiranja	Pharmacia & Upjohn Sp.A. Marino del Tronto, Ascoli Piceno, Italija za Pharmacio & Upjohn S.A., Luksemburg Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana Kržičeva 9, Ljubljana, Slovenija	512/B-493/99 20.09.2004 G04BD07 3837000082081 004952
005518	PROVERA 100 mg tablete medroksiprogesteron (medroxyprogesteronum)	tableta zloženka s steklenim vsebnikom po 100 tablet	Uporaba samo v bolnišnicah, izjemoma se izdaja na zdravniški recept pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpustu iz bolnišnice in nadaljnjem zdravljenju obnova registracije	Pharmacia & Upjohn Sp.A. Marino del Tronto, Ascoli Piceno, Italija za Pharmacio & Upjohn S.A., Luksemburg Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana Kržičeva 9, Ljubljana, Slovenija	512/B-503/99 29.11.2004 L02AB02 3837000040623 066648
005519	PROVERA 500 mg tablete medroksiprogesteron (medroxyprogesteronum)	tableta zloženka s steklenim vsebnikom po 20 tablet	Uporaba samo v bolnišnicah, izjemoma se izdaja na zdravniški recept pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpustu iz bolnišnice in nadaljnjem zdravljenju obnova registracije	Pharmacia & Upjohn Sp.A. Marino del Tronto, Ascoli Piceno, Italija za Pharmacio & Upjohn S.A., Luksemburg Pharmacia & Upjohn S.A., Podružnica Ljubljana Kržičeva 9, Ljubljana, Slovenija	512/B-504/99 29.11.2004 L02AB02 3837000040616 066702
005556	BELODERM mazilo betametazon (betamethasonum)	mazilo zloženka s tubo po 15 g mazila	Izdaja samo na zdravniški recept obnova registracije	Belupo, zdravila in kozmetika, d.o.o., Koprivnica, Hrvaška Belupo d.o.o. Dvorčakova 6, Ljubljana, Slovenija	512 B-576/99 12.11.2004 D07AC01 3837000076042 011479
005622	MELLERIL tablete 10 mg tioridazin (thioridazinum)	filmsko obložena tableta zloženka s stekleničko po 30 tablet	Izdaja samo na zdravniški recept sprememba proizvajalca	Novartis Pharmaceuticals UK Ltd., Horsham, Velika Britanija za Novartis Pharma AG, Basel, Švica Novartis Pharma Services Inc., Podružnica v Sloveniji, Dunajska 22, Ljubljana, Slovenija	512/B-629/99 12.04.2001 N05AC02 3837000000368 059110

Zap. Štev.	Ime Registrirano: Mednarodno nelastniško ime	Farmacevtska Oblika: Pakiranje	Način izdaje Vrsta odločbe	Proizvajalec Predlagatelj:	Št.odločbe
					Datum veljavnosti ATC Črna koda Delovna šifra
005625	MIACALCIC pršilo za nos, 200 I.E. sintezni kalcitonin lososa (calcitoninum syntheticum salmonis)	inhalacijska raztopina pod tlakom zloženska s stekleničko (z nosnikom) po 2 ml raztopine	Izdaja samo na zdravniški recept sprememba proizvajalca	Novartis Pharma S.A., Huningue, Francija ali Mipharm S.p.A., Milano, Italija za Novartis Pharma AG, Švica Novartis Pharma Services Inc., Podružnica v Sloveniji, Dunajska 22, Ljubljana, Slovenija	512/B-597/99 04.01.2004 H05BA01 3837000078886 093041

Št. 512-6/00-101
Ljubljana, dne 6. marca 2000.

Urad Republike Slovenije
za zdravila
Nada Irgolič, mag. farm., spec.
Direktorica

Popravek

V odloku o spremembah dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986–2000 in družbenega plana Občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986–1990, za območje Občine Ig, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 70-3479/98 z dne 16. 10. 1998 se:

- v četrti vrsti 3. člena beseda "Brezovica" spremeni v besedo "Ig",
- v 4. členu v tabeli 9.6. Načini urejanja s prostorskimi izvedbenimi akti na območju Občine Ig se pri vrsti VS 14/2 Ig črta beseda "PUP".

Popravek

V odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o spremembi prostorskih ureditvenih pogojev za krajevne skupnosti Ig, Iška vas in Tomišelj (Ig), objavljenem v Uradnem listu RS, št. 70-3480/98 z dne 16. 10. 1998, se

- na koncu prvega odstavka 4. člena pika spremeni v vejico in doda besedilo: "parcela št. 2059 k.o. Golo, je vključena v območje VS 17/4 Golo, morfološka enota 2A."

Župan
Občine Ig
Ciril Podržaj l. r.

Popravek

V odloku o komunalnih taksah v Občini Podlehnik, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 4-230/00 z dne 20. 1. 2000, se v drugem odstavku 2. člena številka pravilno glasi: **60 SIT.**

Župan
Občine Podlehnik
Vekoslav Fric l. r.

Popravek

V odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 2000, dopoljenega v letih od 1990 do 1998 ter družbenega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 1990, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 93-4466/99 z dne 18. 11. 1999 se 1. člen pravilno glasi:

»Ta odlok določa spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (Uradni list SRS, št. 17/87, Uradni list RS, št. 21/90 – prečiščeno besedilo, 22/91) – v nadaljnjem besedilu: dolgoročni plan – in srednjeročnega družbenega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 1990 (Uradni list SRS, št. 17/87, 23/89 in Uradni list RS, št. 22/91) – v nadaljnjem besedilu: srednjeročni plan, za območja Mestne občine Slovenj Gradec, ki se nanašajo na urbanistične zasnove naselij Slovenj Gradec, Šmartno pri Slovenj Gradcu, Pameče, Podgorje, Troblje, Tomaška vas in Turiška vas.«

Uvodni stavek 2. člena se popravi tako, da pravilno glasi:

Naslov poglavja »1. Cilji dolgoročnega družbenega razvoja« se črta in nadomesti z naslednjim besedilom: »1. Urejanje prostora in varstvo okolja«.

Ostali del besedila tega poglavja ostane nespremenjen, razen oštevilčenja podpoglavij, tako da se oštevilčenje podpoglavij pravilno glasi:

- 1.1. Usmeritve in razvoj dejavnosti v prostoru
  - 1.1.1. Prostorske ureditve, ki ne poslabšujejo kvaliteto okolja
  - 1.1.2. Omejevanje prometa v stanovanjskih območjih
  - 1.1.3. Zagotovitev zelenih površin
  - 1.1.4. Območja in objekti zavarovane dediščine
  - 1.1.5. Kmetijstvo
  - 1.1.6. Gozdarstvo
- 1.2. Zasnova razvoja dejavnosti v prostoru
  - 1.2.1. Centralne dejavnosti (omejevanje lokacij – sanacije)

- 1.2.2. Proizvodne dejavnosti in proizvodne storitve (premestitve, sanacije, rekonstrukcije, dopolnitve)
- 1.2.3. Stanovanjska gradnja
- 1.2.4. Šport in rekreacija
- 1.2.5. Komunalno energetska omrežje
- 1.2.6. Prometna infrastruktura
- 1.2.7. Turizem
- 1.3. Izgrajevanje mesta
- 1.3.1. Prenova, rehabilitacija in rekonstrukcija
- 1.3.2. Zaokroževanje
- 1.3.3. Posegi na nove površine
- 1.3.4. Ohranitev obstoječih pozidanih površin
- 1.3.5. Kontinuiteta mestne oblike
- 1.4. Varstvo okolja in vodno gospodarstvo
- 1.5. Obramba in varovanje prebivalstva

Župan
Mestne občine Slovenj Gradec
Janez Komljanec l. r.

Popravek

V sklepu o ukinitvi statusa javnega dobra (Škofja Loka), objavljenem v Uradnem listu RS, št. 81-3879/99 z dne 5. 10. 1999, se pod I. točko četrty odstavka pravilno glasi:
k.o. Draga, ZKV seznam, del parcele št. 991 – pot, v delu, ki meji na parc. št. 337/3, 337/1, 337/2 in 348/2, v približni izmeri 200 m² in del parcele št. 990/1 – pot, ki meji na parc. št. 340/3, v približni izmeri 90 m².

Župan
Občine Škofja Loka
Igor Draksler l. r.

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR	Stran
1048. Nacionalni program razvoja telekomunikacij (NPRTel)	3229
VLADA	
1049. Odlok o metodologiji za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih	3262
1050. Odlok o spremembi odloka o odprtju generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu	3270
1051. Sklep o ustanovitvi in sestavi Komisije za nadzor nad državnimi pomočmi	3270
MINISTRSTVA	
1052. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava	3270

	Stran		Stran
DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE			
1053. Koeficienti rasti cen v Republiki Sloveniji, februar 2000	3271	1062. Odlok o razveljavitvi odloka o davku od premoženja v Občini Zreče	3281
OBČINE			
IVANČNA GORICA			
1054. Razpis predčasnih volitev članov Sveta krajevne skupnosti Stična	3272	1063. Sklep o vrednosti točke za izračun davka od premoženja v Občini Zreče	3281
LENDAVA			
1055. Odlok o imenovanju in preimenovanju ulic v mestu Lendava - Lendva in imenovanju ulic v naseljih na območju Občine Lendava	3272	1064. Sklep o javni razgrnitvi sprememb in dopolnitvev PUP 13 - enodružinske stanovanjske hiše	3281
POSTOJNA			
1056. Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Postojna za obdobje 1986-2000 in srednjeročnega družbenega plana Občine Postojna za obdobje 1986-1990 (v letu 1999)	3277	POPRAVKI	
SEŽANA			
1057. Sklep o ukinitvi samoprispevka v Krajevni skupnosti Štorje	3279	- Popravek odloka o imenovanju predsednika in devetih članov nadzornega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško	3282
VITANJE			
1058. Sklep o določitvi izhodiščne vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2000	3279	- Popravek odločbe o seznamu mamil	3282
1059. Sklep o vrednosti elementov za izračun prometne vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj in drugih nepremičnin in o določitvi odstotka od povprečne gradbene cene, s katerim se določi korist za stavbno zemljišče	3279	- Popravek odredbe o znižanju tarife pristajniških pristojbin oljnih tankerjev z ločenim balastom	3282
ZREČE			
1060. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o priznanjih v Občini Zreče	3280	- Popravek seznamov zdravil, za katera je bilo od 30. 9. 1995 do 19. 11. 1999 izdano dovoljenje za promet	3282
1061. Odlok o spremembi odloka o zazidalnem načrtu SN 1 Zreče	3281	- Popravek odloka o spremembah dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986-2000 in družbenega plana Občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986-1990, za območje Občine Ig	3284
		- Popravek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o sprejemu prostorskih ureditvenih pogojev za krajevne skupnosti Ig, Iška vas in Tomišelj (Ig)	3284
		- Popravek odloka o komunalnih taksah v Občini Podlehnik	3284
		- Popravek odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 2000, dopolnjenega v letih od 1990 do 1998 ter družbenega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje od leta 1986 do leta 1990	3284
		- Popravek sklepa o ukinitvi statusa javnega dobra (Škofja Loka)	3285

Pravkar izšlo

ZAKON O UPRAVNIH TAKSAH (ZUT)

Sredi februarja je začel veljati nov Zakon o upravnih taksah. Takse se plačujejo, poudarja zakon v 1. členu, samo za tiste spise in dejanja, ki jih določa taksna tarifa tega zakona. Tarifnih številčk je kar 98, saj so z uveljavitvijo zakona prenehale veljati vse določbe o plačevanju taks v zakonih o veterinarstvu, zdravstvenem varstvu rastlin, meroslovju itd., kakor tudi vsi občinski odloki o upravnih taksah.

Pravkar izšlo**TEMELJNA TEHNIČNA ZAKONODAJA****Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP)****Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS)****Zakon o standardizaciji (ZSta-1)****Zakon o akreditaciji (ZAkr)**

z uvodnimi pojasnili

Leta 1999 je državni zbor sprejel pomemben del nove tehnične zakonodaje. Z zakonom o splošni varnosti proizvodov so za varnost izdelkov odgovorni proizvajalci in dobavitelji. Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode je pravna podlaga za prenos večjega števila tehničnih direktiv EU v slovenski pravni red, zakon o standardizaciji pa na novo ureja status slovenskega nacionalnega organa za standardizacijo. Pomemben člen temeljne tehnične zakonodaje je tudi zakon o akreditaciji, s katerim je predpisana ustanovitev, organizacija in delovanje javnega zavoda, ki opravlja naloge nacionalne akreditacijske službe.

Uvod h knjigi je pripravil Primož Vehar, uvodna pojasnila k posameznim zakonom pa so napisali soavtorji zakonskih besedil: Vitomir Fister, mag. Vinka Soljačić, dr. Peter Vrtačnik in dr. Samo Kopač.

Cena 2862 SIT z DDV

10521

N A R O Č I L N I C A

Naročite po faksu: 061/125 14 18

S tem nepreklicno naročam

 TEMELJNA TEHNIČNA ZAKONODAJA

Štev. izvodov

Naročeno knjigo mi pošljite na naslov

Davčna številka naročnika

Davčni zavezanec DA NE

Firma – ime naročnika

Sektor – oddelek

Ulica in številka

Kraj

Datum

Podpis pooblašcene osebe

Žig

Pravkar izšlo**ZAKON O POKOJNINSKEM IN
INVALIDSKEM ZAVAROVANJU****z uvodnimi pojasnili in stvarnim kazalom Jožeta Kuhlja**

Ali veste, kakšen odstotek starostne pokojnine vam bodo odmerili 30. junija 2008, če ste 31. januarja 1999 dopolnili 27 let pokojninske dobe? Odgovor na to vprašanje najdete v tabelah, ki jih je Jože Kuhelj dodal uvodnim pojasnilom k novemu zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Avtor v posameznih poglavjih uvodnih pojasnil posebej opozarja na prehodne določbe, ki bodo vrsto let krojile usodo sedanjih in bodočih upokojencev. Hkrati pa omenja tudi vprašanja, na katera zakonodajalec ni odgovoril, tako da bo pri izvajanju zakona kar nekaj težav. Na koncu knjige, ki obsega 496 strani, je obširno stvarno kazalo, ki bo marsikomu gotovo olajšalo prebiranje 456 zakonskih členov.

Cena broširane izdaje 3996 SIT z DDV

10513

Cena vezane izdaje 4968 SIT z DDV

10514

N A R O Č I L N I C A

Naročite po faksu: 061/125 14 18

S tem nepreklicno naročam

 **ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM
ZAVAROVANJU**

Štev. broširanih izvodov

Štev. vezanih izvodov

Naročeno knjigo mi pošljite na naslov

Davčna številka naročnika

Davčni zavezanec DA NE

Firma – ime naročnika

Sektor – oddelek

Ulica in številka

Kraj

Datum

Podpis pooblašcene osebe

Žig

ISSN 1318-0576

Izdajatelj Služba Vlade RS za zakonodajo – Direktor Tone Dolčič – Založnik Uradni list RS, d.o.o. – Direktor in odgovorni urednik Marko Polutnik – Priprava Uradni list RS d.o.o., Tisk Tiskarna SET, d.o.o., Vevče – Akontacija naročnine za leto 2000 je 17.400 SIT (brez davka), pri ceni posameznega Uradnega lista RS je vračunan 8% DDV – Naročnina za tujino je 55.000 SIT – Reklamacije se upoštevajo le mesec dni po izidu vsake številke – Uredništvo in uprava Ljubljana, Slovenska 9 – Poštni predal 379 – Telefon tajništvo 125 14 19, računovodstvo 200 18 62, prodaja 200 18 38, preklici 125 02 94, računovodstvo, naročnine 125 23 57, telefaks 125 14 18, uredništvo 125 73 08, uredništvo (javni razpisi ...) 200 18 66, uredništvo – telefaks 125 01 99 – Internet <http://www.uradni-list.si> – uredništvo e-pošta: objave@uradni-list.si – Žiro račun 50100-601-273770